

Motrišta

U subotu 21. siječnja slušala sam inauguracioni govor novog predsjednika SAD-a George W. Bush-a. Koliko god da me skoro boli u želucu kad pomislim što čeka Hrvatsku s ovom "novom" američkom administracijom, koja je opet dovela u Washington na najutjecajnija mjesta ljude kao što su Baker, Snowcroft, Kasich i sve ostale prijatelje i dobre poznanike naših istočnih susjeda koji su u ono vrijeme dali gotovo sve od sebe (a da ne spomenemo \$ 300 milijuna), da se Hrvatska "sanira", nisam mogla ne slušati njegov govor.

U govoru je govorio o raznim stvarima koje trebaju zanimati SAD u odnosu na njih same, kao i na svijet, ali mene je posebno dojmio sam početak govora kad je govorio o tome kako svatko od nas ima svoje mjesto u životu i nastavio o "priči koju su oni počeli, a završit će ju netko drugi". Novi predsjednik SAD-a je siguran kad govori kako će tu američku priču koja se, eto, već priča dva puna stoljeća - nastaviti netko drugi.

A tko će nastaviti našu "hrvatsku priču" ovdje u Torontu, Mississaugi, Bramptonu, Oakvillu - širom svijeta?

Pogledate li samo malo oko sebe u svakoj od hrvatskih udruga koje danas (ne)rade na ovim prostorima uglavnom su stariji ljudi, broj mladih ljudi je neznatan. Ti "stariji" ljudi bili su oni koji su osjetili na svojoj koži što je značilo raditi za Hrvatsku kad je bilo opasno zvati se Hrvatima; to su ljudi koji su žrtvovali sve od sebe za svoju zajednicu, no danas su malo ostarjeli, zdravije im već popušta. Što znači stariji? Preko 45 i dalje..., i rijetko koja od udruga u našoj zajednici, osim pjevačkih zborova, folklornih ansambala, studentskih organizacija (koje jako slabo osjećamo) i sportskih klubova imaju u svom vodstvu mlade ljude. Jedna od rijetkih udruga koja ima u svom čelništvu mladog čovjeka je Kanadsko-hrvatski kongres, odsjek Toronto u kojem na odgovarajućoj poziciji radi mladi Ivica Muhar, koji predstavlja mladež ovog kraja. U drugim udrugama mladih gotovo da nema, U jednoj je čak udruzi novi predsjednik sugerirao jednom mladom članu odbora kako bi trebao biti zamijenjen s nekim penzionerom koji ima više vremena (!) i danas tog mladog čovjeka nema nigdje blizu toj udruzi. Na njegovom mjestu ne bih ni ja.

I zaista kako će se završiti ta "hrvatska priča" - ako se uskoro mi, stariji, ne osvijestimo?

Kako odlazim na razne događaje tu i tamo sam viđala mlade iz naše zajednice na nekim rijetkim događanjima, da ne kažem sastancima. Sjedili su gledajući oko sebe, nitko ih nije pitao ništa, slušali su glasnu svađu i predbacivanje raznih članova odbora, nitko ih nije pitao što oni misle. Jednom je gosp. Ivica Muhar čak glasno komentirao kako neka se ne čudimo da se mladi ne pojavljuju kad moraju slušati ovakove gluposti na sjednicama, gdje se niti riječi nisu birale! Na kraju nekoliko takvih sastanaka mladi, pametni ljudi naše zajednice otišli su i više ih ne vidamo uopće. Žalosno, ali istinito!

A ne znam da li znate kako mi ovdje imamo sposobne mlade ljude, koji zauzimaju u kanadskoj zajednici istaknuta mjesta i tako se dokazuju da im je zasigurno obećana dobra budućnost za boljitak Kanade, što je zaista pravo. Jedino mi, Hrvati u Kanadi, hrvatska zajednica u Kanadi, izgubili smo ih, izgleda - ako se nešto hitno ne napravi. Ne volim spominjati imena, jer čim spomenete jedno, ispustili ste drugo ime, koje je jednako važno, čak možda i važnije, no mislim da je u našem interesu da vidite što mi imamo u svojoj sredini, i nažalost, zapustili smo ih. Prije nego spomenem samo neke podsjećam vas na one mlade ljude koji su mnogo postigli i velike su im perspektive: Domovinskog rata: Dodiga, Puticu, Butkovića, Mrše ... No, da se vratim na ove mlade, koji su mnogo postigli i velike su im perspektive:

- Ana Krijan, diplomirala prošle godine na U of T četvrta u svojoj generaciji i čeka je izvrsna karijera u nekoj od kanadskih firmi;
- Boris Laič, izvršni stručnjak za izvoz, zbog svojih stručnih sposobnosti popeo se vrlo visoko u svojoj tvrtci, proputovao svijet
- Renata Zoretić, vrsni kiropraktor
- Dr. Zdenka Vojvodić, jedan od rijetkih specijaliziranih u Credit Valley hospital,
- Katarina Križaj, mlada studentica, koja zajedno sa sinom gosp. Sardelića jedna je od rijetkih nadarenih umjetnika, koji su imali mogućnost upisa na Umjetničku akademiju u Torontu;
- Mlada Barbara Kristofić (djevojačko prezime Trtanj) koja sa znanjem i upomošću ide prema visokoj poziciji u brizi za hendikepiranu djecu i mladež;

Jasno, kako sam već i sama rekla, ovo je samo par imena, i ako je Vaše dijete izostavljeno a toliko je učinilo u svojoj karijeri, a ime mu nije spomenuto, razlog je taj što nema dovoljno mjesta za sve one koji su postigli samo svojom sposobnošću i upomošću toliko mnogo u kanadskoj zajednici - a izgleda da im nema mjesta na odgovornim pozicijama u hrvatskim udrugama ovog kraja. Zar vodeći ljudi u našim udrugama ne mogu promijeniti pristup ovom problemu? Ako našu mladu inteligenciju na vrijeme ne uključimo i ne istreniramo i predamo im "štafetu" D tko će nastaviti naš rad?

Na kraju, koliko god da ja očajavam s pravom nad ovom situacijom, možda ipak nije sve izgubljeno. Kaže se, "dok ima srca, bit će i Croatie", pa pozivam sve, ne, ne - ja MOLIM odgovore u svim udrugama neka pregledaju svoje članstvo, neka hitno pozovu na razgovor mlade (i to mislim - dignite telefon, porazgovarajte s mladima, pozovite ih, pohvalite, zamolite za savjet sposobne mlade kanadske Hrvate za dogovor, razgovor, da ih uključimo u tu našu budućnost, u rad ove zajednice, koja ako se ovako nastavi, postoji dobra šansa da će se završiti "hrvatska priča" u ovoj zajednici, u ovoj generaciji, jer Hrvati će se asimilirati ako tu našu mladu inteligenciju na vrijeme ne uhvatimo!. Možda bi i u ovoj situaciji akciju trebali povesti naši svećenici, jer oni najbolje znaju tko je od mladih gdje i kako im priči, kako razgovarati. Možda bi čak i svećenicima najviše vjerovali, jer su se naslušali priča, ogovaranja, svađa i svega od čega mi Hrvati "patimo" - upravo mi se kosa diže na glavi....

Na kraju, SAD ima dobru budućnost, jer Amerikanci znaju da im jedino sloga daje budućnost kao pojedincima i kao zemlji. Novi predsjednik Bush postao je "predsjednikom svih Amerikanaca", bar po njegovim riječima (iako su masovno protestirali protiv njega, no i ti će se smiriti, jer u pitanju je "američka priča") - dok mi, Hrvati, razmišljamo da li bi ili ne bi podupirali Vladu koja je odabrana od Naroda, koji smo i Vi i ja. "Hrvatska priča" bit će nastavljena samo onda ako shvatimo da smo za tu priču odgovorni i Vi i ja, osobno, pojedinačno i kolektivno - i stariji i mladi, a posebno su nam potrebni mladi kojima treba naše potpuno povjerenje, poduka strpljenje, podrška i dobar primjer da će nastaviti tamo gdje su zastali umorni ljudi ove zajednice. Neka vam uključanje mladih bude konstantna misao. Upotrijebimo ljubav, inteligenciju, strpljivost i upornost u tom važnom cilju. To neka vam bude jedan od najvažnijih ciljeva u vašem društvenom radu za hrvatsku zajednicu ove godine!

I kad već danas spominjem novog američkog predsjednika, dozvolite mi da završim riječima bivšeg predsjednika Ronalda Reagana, koji je 1981 godine na svojoj inauguraciji rekao: "Već danas moramo nešto učiniti kako bismo sačuvali budućnost!" Kao da je govorio o nama Hrvatima!

Tako ja mislim.

Valentina

Cijena \$2.00

Broj 75 - 31. I 2001.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte U OVOM BROJU :

- U Jugoslaviju bez viza?
- Haag traži adrese 12 policijskih dužnosnika
- Uklanja se govedina u školama, vrtićima
- Karlovac ipak dobiva zaobilaznicu
- BiH: Hrvati nisu sekta
- Glumatanje žrtvama, stari srpski sport
- Okvir za portret: Msgr. Dragutin Petranović
- Arheološko istraživanje na Rudini
- Mojim prijateljima
- Poseban turistički prilog

Dragi nam gost, hrvatski pjevač Dražen Žanko, s djecom iz dječjeg pjevačkog zbora misisaške župe i sestrom Nevenom

Hrvatska

ISKRA

(Bivši "CIRKULAR" za
Toronto i okolicu
Kanadsko - Hrvatski Vjesnik
Canadian Croatian Journal

Izlazi dva puta mjesečno

Editor-in Chief

Glavni Urednik :

Valentina Krčmar

Contributing Editors:

Vladimir Đurić, Biserka Milinković,
Dr. Darko Desaty, Damir Borovčak,
ing. Vladimir Benković, Zlata Jurić,
Vladimir Goss

Address • Adresa :
1137 Centre Street
Thornhill, Ontario
L4J 3M6

Novi "E-mail": iskra1@look.ca

Telephone • Telefon :

(905) 738 - 0053

Fax :

(905) 738 - 9853

Yearly Subscription - Godišnja

Pretplata :

KANADA: \$60.00

USA: \$50.00

Subscription to "ISKRA" can be
made directly, to the Editor-in-Chief.

Pretplata na "ISKRU" može
se učiniti kod Glavnog Urednika.

Advertising rates :

1/2 page - \$100.00 per issue

\$1,000.00 yearly

\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue

\$500.00 yearly

1/8 page (business card)

\$25.00 per issue

\$500.00 yearly

Advertising is payable in advance.

Sadržaj

Pismo urednice.....	2
Vijesti iz vaših zajednica.....	3
Najnovije vijesti.....	4
Razgovor s dr. Goranom Granicom.....	5
Odnosi s Haagom.....	6
Račan, Hrvatska poboljšala položaj.....	7
Vidović, Vrijeme rigoroznog kažnjavanja sive ekonomije.....	7
Uklanjanje se govedina u vrtićima, školama.....	7
Nekoliko dobrih vijesti.....	8-9
Svi Tudmanovi dokumenti bit će preseljeni u Državni arhiv.....	10
Vladimir Goss, C and C.....	10
Vijesti iz BiH.....	11
Vijesti o Jugoslaviji.....	12
Iz naše povijesti, Deset godina nakon slijetanja u Zagreb, A. Kikaš.....	13
Damir Borovčak, Hallo Toronto, ovdje Zagreb.....	14-15
Zlata Jurić, Okvir za portret.....	16
Mojim očima (i srcem).....	17
Zadnji vijad "Zvira" i "Račine".....	18

Novo peto izdanje "Hrvatskog pravopisa"....	19
Kostelić close to matching slalom record....	20
Franjo Šojat, najstariji živi nogometaš.....	21
Zanimljivosti.....	22
Povijest Hrvata.....	23
Arheološko istraživanje na Rudini.....	24
Novi dokumentarni film.....	24
Josip Pupačić, Ne može se rastati od mene.....	25
Novi recept.....	25
V. Đurić, Dozvolite da se obratim.....	26
Vaša pisma.....	26
Događaji u zajednici.....	27-29
Post festum.....	29
Umro književnik Ranko Marinković.....	30
In memoriam, Katarina Hrčić.....	30
Mojim prijateljima.....	30
Zdravstvo u Hrvatskoj.....	31
Motrište.....	32

PRIOLOG HRVATSKOJ ISKRI,

- Croatia is reclaiming its reputation as a turist
mecca
- A safer Croatia
- Zlatar in Hrvatsko zagorje

Urednica piše...

Dragi prijatelji,

U zadnje vrijeme tuže mi se mnogi iz naše zajednice, koji žive u Torontu kako ne mogu doći do ISKRE. Nažalost, ja zaista ne mogu pronaći niti jedno mjesto gdje možemo postaviti ISKRU kako bi se mogla lako naći, pa vas (za sada) upućujem na Adria travel (2175 Bloor St. W., at Runnymede). Tamo ćete moći redovno naći ISKRU. Zaista mi je žao nema (za sada) drugog mjesta, no pozivam i sve vas da me obavjestite da li postoji neko mjesto koje bi bilo voljno prodavati ISKRU. Jasno, najlakši način da bi primali ISKRU na vrijeme je pretplata! Unaprijed zahvaljujem.

Mnogo materijala stiže u naše uredništvo - od vaših osobnih materijala do članaka koje želite podijeliti sa drugima iz zajednice. Kako ISKRA ima samo 32 stranice (a to zaista nije prostorno puno), a gotovo svakom broju dodajemo i "Prilog" samo da bi povećali količinu materijala - ispričavam se svima čije materijale nismo u mogućnosti tiskati, i molim da se ne uzme netiskanje materijala osobno. Nažalost, na svaku stranicu ISKRE stane samo jedan određen broj slova.

Kako vidite i dalje ISKRA nema dovoljno reklama. Zahvaljujem svima koji su shvatili da je nužno oglašavati i u ovim novinama, jer nam time pomažu. No, nažalost, to nije dovoljno. Ipak, ISKRA ide dalje, bez obzira ima li reklama ili ne, no moje je pitanje ovaj puta upućeno onima koji ne plaćaju ISKRU a uzimaju je iz prodajnih kutija. Zar vi mislite da je pravo da uzimate ISKRU - a ne platite samo \$ 2.00 za troškove, koji zaista nisu ni pokriveni sa tih \$2.00? Kad bi svatko platio ISKRU koju uzme, ISKRA uopće ne bi imala problema sa pokrivanjem troškova, vjerovali ili ne!

Vidim da su vas prošla "Motrišta" dotaknula, no to nije sve što sam željela. Jeste li učinili nešto po tome? Kako sada pišete vaša imena i da li se je netko od vas vratio na svoje izvorno ime?

I na kraju ovog pisma, nadam se da ćete biti zadovoljni našim izborom, koji zaista nije lagan. Toliko se događa, a tako malo prostora. Koji puta zaželim da ISKRA izlazi svakih desetak dana (ali to je vjerujte mi samo na minutu), jer bi tada bili u mogućnosti pokrivati puno više događaja, no to (za sada) nije uopće moguće. Svatko zna svoje snage, a ja jako dobro znam svoju snagu i (ne) dostatak vremena i pomoći.

Puno pozdrava svima,

Valentina

Pokažite HRVATSKU ISKRU prijatelju...

Zdravstvo u Hrvatskoj

Pred koji dan u Kanadi je osuđen na zatvor gosp. Robert Latimer, otac, koji je namjerno ubio svoju maloljetnu hendikepiranu kćer Tracy. Kako je ovo zaista kontraverzna tema, a o toj temi raspravljalo se i u našoj zajednici u Torontu i Mississaugi, donosimo vam par riječi o tome iz Hrvatske, riječi zagrebačkog nadbiskupa Josipa Bozanića i ministrice zdravstva dr. Ane Stavljević-Rukavina.

Nadbiskup zagrebački Josip Bozanić:

EUTANAZIJA ZA CRKVO UBOJSTVO, KAO I POBAČAJ

Baš kao i pobačaj, eutanazija je za Katoličku crkvu - ubojstvo. Zagrebački nadbiskup mons. Josip Bozanić je u pastirskome pismu "Da život imaju" progovorio i o eutanaziji. - Prizivi za eutanazijom dolaze navodno iz humanih motiva, a iz nehumanoga okružja umiranja: bilo zbog teških boli, tjelesnih ili duševnih, bilo zbog pretjeranoga tehniiranog pristupa medicine - kaže nadbiskup Bozanić ističući kako se želi ukloniti bol ubojstvom čovjeka, a u ostvarivanju toga cilja primjenjuju se ubojita sredstva. Nadbiskup Bozanić drži da je eutanazija, kao dio programirane kulture smrti, nasilje nad životom te da ponižava čovjeka u njegovu završnom dijelu života i utječe na njegovu vječnost jer skraćuje vrijeme koje Bog daje čovjeku za sazrijevanje, makar i kroz patnju. - Hrvatski zakon ne poznaje eutanaziju, ali govori o "usmrćivanju na zahtjev", predviđajući ozbiljnu kaznu zatvora. Eutanazija kao pomoć pri umiranju ili pospješivanje umiranja na zahtjev u hrvatskom se zakonodavstvu s pravom smatra ubojstvom čovjeka te je ubrojena u poglavlje o kaznenim djelima protiv života i tijela - kaže nadbiskup Bozanić.

(D. Glavina, Večernji list, 18. prosinca 2000.)

Ministrica zdravstva dr. Ana Stavljenić - Rukavina o legalizaciji eutanazije u Hrvatskoj:

USMRČIVANJA BOLESNIKA DA BI IM SE SKRATILE MUKE NEMA, NITI ĆE BITI

Je li eutanazija ubojstvo ili djelo milosrđa? Argumentirane i neargumentirane, stručne i laičke rasprave vodile su se i vodit će se na različitim razinama u mnogim zemljama u svijetu, najčešće potaknute smislom života teških bolesnika, kojima medicina ne može više ništa ponuditi. O tome je li eutanazija ubojstvo ili djelo milosrđa dvojbe nema, barem kad je u pitanju zakon, samo u jednoj zemlji u svijetu. Nakon višegodišnje parlamentarne rasprave, u Nizozemskoj je eutanazija ozakonjena kao djelo milosrđa.

Milosrđe je smanjiti bol, a ne ubiti

Susreću li se naši liječnici s molbom bolesnika ili njegove obitelji da mu medicina, ako mu već ne može pomoći, onda okonča život prije nego to učini priroda. - U svom 30-godišnjem radnom vijeku u ovoj zdravstvenoj ustanovi, gdje mahom liječimo teške bolesnike, nikad nisam čuo da je neki pacijent, čak i u fazi kada više nije bilo mogućnosti terapije, želio vlastitu smrt - rekao nam je onkolog i ravnatelj Klinike za tumore doc. dr. Marko Turić.

Razmišljao sam o tome, dodaje dr. Turić, i uvjeren sam da je tome tako jer pripadamo tradicionalističkom narodu koji je baštinio kršćansku tradiciju. - Djelo milosrđa nije pomoć u okončanju života teško bolesnom čovjeku. Djelo milosrđa je smiriti bol, a ne ubiti. A medicina danas može, zahvaljujući razvoju posebne medicinske djelatnosti, liječiti boli onkoloških bolesnika. Držim da je eutanazija akt protiv prirode.

U Klinici za tumore godišnje se liječi oko 7000 bolesnika, sedamdesetak ih u bolnici i umre, ali mnogi umru i kod kuće. - Onkološki bolesnici moraju biti naša briga i kad umiru - drži dr. Turić. - Na žalost, medicinska znanost danas nema lijeka za oko 35 posto pacijenata. Oni praktički ostaju bez terapije i osuđeni su umrijeti. Za te bi ljude u bolnici trebalo organizirati hospicij, kako bismo im uz medicinsku njegu omogućili dostojnu smrt. Jer, ako od njih netko i razmišlja o eutanaziji, to nije stvarna želja za smrću, već posljedica osjećaja da su u obitelji višak.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 75. 31. I. 2001.

Etičko pitanje

- Eutanazija nije samo humano i medicinsko nego i etičko pitanje. Osobno sam protiv eutanazije. A to nije samo moje mišljenje, nego i mišljenje mojih kolega s Klinike - rekla nam je prof. dr. Ljerkica Grčić - Markulin, predstojnica Klinike za onkologiju KBC-a Rebro. - Za svog višegodišnjeg rada s vrlo teškim bolesnicima, a imam pouzdane podatke i od starijih kolega, nikada se nije dogodilo da bi bolesnik ili njegova bliža rodbina tražili ili uopće napomenuli mogućnost ili potrebu eutanazije. Prema našim podacima, od osnutka ove Klinike, dakle od 1932. godine, poznato je da su samo dva bolesnika počinila samoubojstvo zbog neizdržive boli.

Nije mi poznato da je kod nas bilo posezanja za eutanazijom. U svakom slučaju naši zakonski propisi to niti ne dopuštaju. I kodeks Hrvatske liječničke komore i Hrvatskog liječničkog zbora eutanaziju ne omogućavaju i teško je vjerovati da će se takvi stavovi kod nas promijeniti - ističe ministrica zdravstva dr. Ana Stavljenić - Rukavina. - U našem zakonodavstvu mogućnost eutanazije na zahtjev pacijenta ili obitelji ne postoji. Koliko mi je poznato, stav je i etičkih povjerenstava naših bolnica da promjena zakona ne dolazi u obzir - zaključuje ministrica zdravstva.

Ministrica zdravstva A. Stavljenić - Rukavina: PACIJENTI ĆE U ANKETNIM LISTIĆIMA UKAZATI NA PROPUSTE U BOLNICAMA

Sljedeću je godinu ministrica zdravstva prof. dr. Ana Stavljenić - Rukavina označila kao godinu podizanja kvalitete zdravstvene skrbi. Kvaliteta zaštite zdravlja napokon je i jedino mjerilo uspješnosti reforme zdravstvenoga sustava, naglasila je ministrica na sastanku s ravnateljima hrvatskih bolnica. Za postizanje toga cilja valja prije svega utvrditi čime su pacijenti nezadovoljni. Zato će hospitalizirani pacijenti u svim bolnicama u Hrvatskoj prilikom otpusta moći anonimno ispuniti anketu s nizom pitanja i listić ubaciti u poseban sandučić. Pacijente se, među ostalim, pita je li ih liječnik nedovoljno informirao o bolesti i mogućnostima liječenja, jesu li predugo čekali primanje u bolnicu, zbog čega se bolest pogoršala, jesu li platili bolnički krevet liječniku, je li im stavljeno do znanja da će liječenje biti bolje plate li liječniku, jesu li medicinske sestre neljubazne, ovisi li ponašanje medicinskog osoblja o "sitnim darovima"...

- Anketni listići - rekla je ministrica Stavljenić - Rukavina - bit će distribuirani od početka godine iz županijskih zavoda za javno zdravstvo, kamo će se i vraćati, a svaka tri mjeseca obavljat će se analiza dobivenih odgovora. S obzirom na to da se u bolnicama godišnje hospitalizira oko 550.000 bolesnika, ako svi i ne ispune anketni listić, imat ćemo sasvim dovoljno podataka kako bismo uvidjeli eventualne probleme u svakoj bolnici.

Od sljedeće godine, rekao je ministričin zamjenik dr. Rajko Ostojić, Ministarstvo zdravstva pratit će i rezultate svake pojedine bolnice po određenim indikatorima kvalitete kao što su broj dana bolničkog liječenja, iskorištenost postelja, broj pacijenata po krevetu itd. Posebno se osvrnuo na bolničke liste čekanja i naglasio da pacijenti moraju imati uvid u njih, odnosno da one moraju biti otvorene. U našem je zdravstvu, rekao je dr. Ostojić, nužna racionalna, a ne restriktivna, farmakoterapija, osobito kad je riječ o liječenju antibioticima. Oni su među najpropisivanijim lijekovima u Hrvatskoj.

(D. Glavina, Večernji list, 19. prosinca 2000.)

ISPRAVAK

Hrvatski Folklorni Festival, May 18-20, 2001, Victoria Day Holiday, u prošlom broju HRVATSKE ISKRE (# 74) objavljena je kriva internet adresa za informacije, narudžbu ulaznica itd. Za godišnji folklorni festival koji ove godine organizira "Hrvatsko prelo" iz Oakvillea. adresa je:

<http://members.home.net/croatianfestival>

Biserka Milinković

Umro Ranko Marinković

ZAGREB - Jučer predvečer je u zagrebačkoj bolnici Sestara milosrdnica, nakon duge i teške bolesti, u 88. godini preminuo veliki hrvatski književnik Ranko Marinković. Rođen je 22. veljače 1913. godine u Visu. Osnovnu školu polazio je u rodnome mjestu, gimnaziju u Splitu i Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je romanistiku 1935. godine. Za talijanske okupacije uhićen u Splitu i interniran u logoru Ferramonte na Kalabriji. Nakon kapitulacije Italije 1943. prebacuje se u Bari, a odatle u saveznički zbjeg El Shatt u Egiptu.

Nakon završetka II. svjetskog rata odlazi u Zagreb gdje najprije radi u Ministarstvu prosvjete NR Hrvatske i u Nakladnom zavodu Hrvatske. Od 1945. do 1950. direktor je Drame HNK u Zagrebu. Godine 1951. postaje profesor na zagrebačkoj Akademiji za kazališnu umjetnost, na kojoj je radio do umirovljenja.

Prve zapažene "prozne fragmente" Marinković je objavio u Krljezinu časopisu Pečat 1939/40. godine. Njegov književni opus opsegom zapravo nije velik, ali je gotovo svako njegovo novo ostvarenje bilo datum u hrvatskoj književnosti. Novelističko i pripovijedno stvaralaštvo - u svemu ni dvadeset tekstova - sadržano je u osnovi u dvije knjige. To su zbirka "Proze" (1948; konačna autorska redakcija, pod naslovom "Poniženje Sokrata", 1959), koja donosi predratne i rane poratne radove, i zbirka "Ruke" (1953; u definitivnom obliku 1962). Objavio je tri romana: "Kiklop" (1965), "Zajednička kupka" (1980) i "Never more" (1993); dvije knjige eseja i kazališnih kritika: "Geste i grimase" (1951) i "Nevele oči klauna" (1986). Djela su mu prevedena na mnoge strane jezike.

Napisao je četiri drame za kazalište: "Albatros" (HNK, Zagreb, 1939), "Glorija" (HNK, Celje, 1955), "Politeia ili Inspektorove spletke" (HNK, Zagreb, 1977) i "Pustinja" (HNK, Zagreb, 1982). Marinković je jedan od najizvrednijih hrvatskih dramskih pisaca.

Dijeleći sa svojom epohom senzibilitet i osnovne književne tendencije, stvaralaštvo suptilnog analitičara i sjajnog stilista, svojom ironijskom okrenutošću vremenu snažno se opire njegovoj prolaznosti i trajno usidruje u hrvatskoj i europskoj književnosti. (Večernji list, 29.1.)

Marljivi radnici H.B.Z. i cijele hrvatske zajednice u Mississaugi bračni par Carol i Zdenko Stanko-Vuković

In memoriam

Prošle godine 27. prosinca oprostili smo se s Katarinom Hrčić, koja za sobom ostavlja neuteješenu obitelj: supruga Slavka, djecu Ivana i Jasnu, unuke Brittany, Emily i Ivana, uz ostalu rodbinu i mnogobrojne prijatelje. Sprovod je bio 30. prosinca prošle godine, hladnog zimskog dana, kada su se rodbina i prijatelji okupili na Our Lady of the Angels Cemetery u Stoney Creeku na posljednjem oproštaju sa Katicom, koju smo svi jako voljeli. Svatko od nas pamtiće nešto posebno o Katici - ja ću pamtiiti njen veseli smijeh.

Laka ti bila kanadska zemlja, počivala u miru, draga Katica.
Valentina

Obnovite svoju pretplatu na HRVATSKU ISKRU

Mojim prijateljima.....

Jednom bješe dječak sa veoma lošom naravi. Njegov otac mu je dao vreću punu čavala i rekao mu je da svaki put kad pobjesni i izgubi kontrolu nad sobom, zakuca jedan čavalo u ogradu.

Prvog dana dječak je zakucao 37 (ili čak i više) čavla na ogradu. Tokom slijedećih nekoliko mjeseci on je naučio kontrolirati svoj bijes i broj ukucanih čavala se smanjivao. Otkrio je da je lakše kontrolirati svoju narav, nego zakućavati čavle u ogradu.

I tako je došao dan, da tokom cijelog dana nije pobjesnio.

Rekao je to svom ocu, a otac mu je rekao da svakoga dana kada uspije kontrolirati svoje ponašanje, iz ograde iščupa po jedan čavalo.

Dani su prolazili i jednoga dana dječak je bio u stanju kazati svom ocu da je počupao sve čavle.

Otac je uzeo sina za ruku i odveo ga do ograde. Otac je rekao: "Dobro si to uradio, sine moj, ali pogledaj sve te rupe u ograd. Ograda više nikad ne će biti ista. Kada u bijesu kažeš neke stvari, one ostavljaju ožiljak, kao što su ove rupe u ograd. Možeš čovjeka ubosti nožem i izvući nož i poslije toga nije važno koliko puta kažeš da ti je žao, rane ostaju."

Verbalna rana je isto toliko bolna kao i fizička.

Prijatelji su zaista vrlo rijetki dragulji, oni čine da se smješiš, ohrabruju te da uspiješ u nečemu, oni su spremni saslušati te, podijeliti tvoj bol, imaju lijepe riječi za tebe i uvijek im je srce otvoreno za tebe.

Ovo je svjetski tjedan prijateljstva. Pokažite svojim prijateljima koliko Vam je stalo do njih. Pošaljite ovu priču svakome koga smatrate prijateljem. Čak i da je pošaljete nazad onome od koga ste je dobili. Ako Vam se poruke vrate, znaćete da imate krug prijatelja.

SRETAN TI TJEDAN PRIJATELJSTVA. TI SI MOJ PRIJATELJ I JA SAM TIME POČAŠĆEN.

Molim te oprosti mi ako sam ikada napravio rupu na tvojoj ograd

Događaji u vašoj zajednici

BERNARD M. LUKETICH CFU

Lodge 515 priprema zabavu sa plesom u subotu 3. ožujka, 2001 godine, 7 sati početak, dvorana "Canadian Legion Mount Dennis Branch" #3,1050 Weston Road, Toronto,
Svi ste pozvani!

Ulaz i zakuska samo \$ 20.00, a bit će i hladnog pica, uz dobar orkestar. Čisti prihod ide za pomoć "Djece u nezgodi". Po mogućnosti nastupit će i folklor i tamburaši.

Dodite i zabavite se i bit će nam svima lijepo! Ulaznice su u prodaji, nazovite (416) 242-7481 ili (416) 242-7727, ili kod članova H.B.Z. o. 515

The Croatian-American Association, Washington, D.C., Sunday-Tuesday March 18-20

The Croatian-American Association is holding its annual "Croatian Days on the Hill." This is an annual event hosted by the CAA to lobby Congress on the behalf of Croatia. Join us in Washington. Send in your Croatian Days on the Hill reservation! Make your travel and hotel arrangements today. Call the Washington Court Hotel at (202)628-2100, 525 New Jersey Ave., N.W., March 18-20. Ask for the Croatian-American Association rate of \$95.00 per night. For more information, contact Anthony Peraica at PeraicaLaw@aol.com.

DA LI ZNATE ?

Prije nego se uputite u urede federalnih ministarstava i agencija, te ako ne znate telefonski broj, lokaciju, nazovite besplatno slijedeći broj i dobit ćete najtočnije informacije 1-800-622-6232 ili na internetu www.canada.gc.ca

REVENUE CANADA - Toronto West Tax Office moved from Square One to 5800 Hurontario St, Mississauga:
personal tax 1-800-959-8281
business tax 1-800-959-5525
or internet - www.ccrs-adrc.gc.ca

POSLOVI

Prema službenim najavama u idućih 2-3 mjeseca Federalna vlada - kroz svoju agenciju Public Service Commission (PSC) će primati molbe (applications) osoba zainteresiranih za posao u državnim službama - nazovite telefonom ili pogledajte na internetu

Zapamtite da se većina poslova objavljuju samo jedan dan pa je zato važno dnevno pregledati obavijesti.
Telefon 416-973-4636
Ili internet <http://jobs.gc.ca/toronto>

HRVATSKA ISKRA
Vaše zadovoljstvo

Calendar of Events 2001

JANUARY 24.

Recent Discoveries at Cave Nakovana
Dr. Tim Kaiser, Royal Ontario Museum

FEBRUARY 21.

The Fantastical World of Croatian Naive Art
Michael Milkovic, Director, The Fine Arts Museum,
St. Petersburg, Florida

APRIL 21.

Dinner and lecture (Croatia Restaurant)
Dayton Agreement Today
Dr. Ivo Soljan, Grand Valley State University, Michigan

MAY 11.

The Hague Tribunal
Dr. Mirjan Damaska, Yale University

MAY 26.

Day Trip to the National Art Gallery and Croatian Embassy, Ottawa

JUNE 8, 9 & 10.

AMCA Open, Tennis Tournament - singles

AUGUST 24, 25 & 26.

AMCA Open, Tennis Tournament - doubles

OCTOBER 13.

AMCA Autumn Hike

OCTOBER 21.

Earth's Magnetic Fields
Dr. Hrvoje, Gem Systems

NOVEMBER 17.

Annual Meeting
All Lectures are open/free and begin at 7:45 PM in the Faculty Club, UofT Campus, 41 Wilcox Street, Toronto.
For further details, please contact your AMCA representative

Allmae Matris Croatiae Alumni
Association of Alumni and friends of Croatian Universities

Neka se i Vaš glas čuje....

Pišite, kritizirajte, hvalite, iznosite svoje mišljenje - naše su vam stranice otvorene!

Anonimna pisma ne objavljujemo. Važno je napomenuti da sva pisma moraju sadržavati podatke o autoru koji pak, na njegov zahtjev, mogu ostati poznati samo redakciji.

Objavljena mišljenja i gledišta nisu stav Uredništva. Uredništvo pridržava pravo kraćenja, opreme i obrade pisama.

Čitatelji HRVATSKE ISKRE, šalžite nam oisma na uredništvo 1137 Centre Street, Thornhill, Ont. L4J 3M6, Canada ili na i-mail: iskra1@look.ca

Želite li znati sve o našoj zajednici?
Slušajte radio postaju "Zvuci Hrvatske"
Radnim danom 2.00 po podne; FM 100.7,
Nedjeljom, 12.00 PM; AM 15.40

Najnovije.....

ZBOG SEZONSKE OSEKE U PRORAČUNU Država od Privredne banke posudila 975 milijuna kuna

Država je posudila u Privrednoj banci Zagreb 975 milijuna kuna, potvrdio nam je ministar financija dr. Mato Crkvenec, objašnjavajući svrhu i pozadinu te kreditne operacije. Kredit će naime premostiti uobičajeno razdoblje proračunske suše na samom početku godine, unutar kojeg uz ostale troškove na naplatu dospijevaju i obveze prema kreditorima Pariškog i Londonskog kluba, te obveze na temelju obveznica za staru deviznu štednju. Inozemnim kreditorima država mora otplatiti u ovoj ratu oko 900 milijuna kuna.

Dok je prijašnjih godina u takvim situacijama Ministarstvo financija kucalo na vrata centralne banke, sada se primjenjuje nova praksa: - Država se prestala zaduživati kod emisijske ustanove i izlazi na otvoreno financijsko tržište ravnopravno s ostalima - kaže ministar financija dr. Mato Crkvenec, podsjećajući da je posljednji kredit od Narodne banke Hrvatske država uzela početkom prošle godine.

Ubuduće će zaduživanje države kod Narodne banke biti i zakonom zabranjeno, no nova zakonska rješenja još su u proceduri prihvatanja, a Ministarstvo financija mijenja prijašnju praksu prije nego što to postaje zakonska obveza.

Kredit od 975 milijuna kuna bit će realiziran i vraćen u 25 dana, kaže ministar financija. Unutar tog roka državna će blagajna biti popunjena prihodima od poreza na dodanu vrijednost, ubranog u trgovačkom prometu u prosincu prošle godine. Taj je promet u prosincu uvijek velik, pa se u Ministarstvu financija nadaju znatnom porastu prihoda. Unatoč tome, državna će se blagajna popunjavati i prihodima od prodaje državnih obveznica, takozvanih samurai-bondova i eurobondova. Ministarstvo financija vjeruje da će uvjeti plasmana na japansko i europsko tržište biti i povoljniji od dosadašnjih, na što upućuju dobre ocjene tvrtki specijaliziranih za mjerenje kreditnog rejtinga. (Večernji list, 29.1.)

Mesić s Koštunicom:

U Jugoslaviju bez viza?

Iako nije bilo najavljeno, predsjednik Stipe Mesić ipak se u Davosu u nedjelju susreo s jugoslavenskim šefom države Vojislavom Koštunicom. Tom prigodom obje strane su na stol stavile teme o kojima bi trebalo dalje razgovarati, a hrvatsko izaslanstvo okarakterizirao je razgovor s Koštunicom kao "susret upoznavanja".

U kontekstu odnosa Zagreb-Beograd, koje je Koštunica ocijenio ključnim za stabilnost jugoistočne Europe, odnosno područja bivše Jugoslavije, bilo je riječi o potrebi pojednostavljenja viznog režima, kao i ponovnog popunjavanja veleposlaničkih mjesta obiju zemalja u Zagrebu i Beogradu. Jugoslavenski predsjednik to smatra praktičnim koracima koji bi pomogli daljnjoj normalizaciji odnosa, a predložio je i održavanje sastanka na vrhu na kojemu bi sudjelovali predsjednici Hrvatske, BiH te SRJ. Predsjednik Mesić u načelu je tu ideju podržao.

Hrvatski Predsjednik istaknuo je potrebu individualizacije krivnje što će ukloniti mogućnost kolektivne odgovornosti bilo kojeg naroda u regiji. Koštunica je pak mišljenja kako inzistiranje međunarodne zajednice na trenutačnoj uspostavi suradnje s Haagom donosi štetu aktualnoj vlasti u Srbiji, iako je Koštunica spreman na suradnju u određenom dužem vremenskom razdoblju. Govoreći o situaciji u BiH, predsjednik Mesić je iskazao potrebu da Hrvati i Srbi u toj zemlji prihvate BiH kao svoju domovinu i uključe se u demokratske procese, a u tome bi im olakšavala stajališta službenog Zagreba i Beograda svakako trebala pomoći.

Inače, jugoslavenski predsjednik Vojislav Koštunica, koji inače boravi u istom hotelu u kojemu boravi i hrvatski šef države, na koji god stanak u Davosu krene, izaziva veliko zanimanje stranih medija. Novinari su tako Koštunicu neprestano čekali na recepciji njegova hotela i u nedjelju ujutro, no jugoslavenski predsjednik "odjurio" je na sastanak s glavnim tajnikom UN-a Kofijem Annanom. (Slobodna Dalmacija, 27.1.)

VUKSANOVIĆ O STAJALIŠTU HRVATSKE PREMA PERIŠIĆU

BEOGRAD, 27. siječnja (Hina) - Potpredsjednik Pokreta za de-

mokratsku Srbiju (PDS) Slobodan Vuksanović smatra da imenovanje generala Momčila Perišića jednim od potpredsjednika srbijanske vlade "nije razlog za stvaranje problema između Jugoslavije i Hrvatske".

Perišić je predsjednik PDS-a i jedan od čelnika političke koalicije DOS, a u novoj srbijanskoj vladi Zorana Đinđića postavljen je za jednog od potpredsjednika. Službeno još nije potvrđeno, ali je najavljeno da bi on mogao biti zadužen za pitanja "nacionalne sigurnosti".

Vuksanović je u izjavi agenciji SRNA, koju je u subotu prenio beogradski radio B-92, ustvrdio kako je "poznato da je Perišić tijekom rata bio čovjek koji je čuvao i sačuvao život vojnika i civila". Vuksanović je također ustvrdio da "o tome ima mnogo svjedočenja i Hrvata i Srba".

Perišić je u odsutnosti u Hrvatskoj osuđen na 20 godina zatvora, a protiv njega je podnijeta i optužnica ICTY-a za ratne zločine nad civilima u Zadru. "Mislim da je ta vojnička dužnost u njegovom slučaju obavljena na najprofesionalniji i najčasniji način", rekao je Vuksanović.

Pravaši tuže Mesića zbog veleizdaje i špijunaže

Zagreb, Pravaške stranke, članice Hrvatskog oporbenog vijeća (HOV) najavile su pokretanje tužbe na Ustavnom sudu protiv predsjednika Republike Mesića zbog "veleizdaje i špijunaže", jer je, smatraju u HOV-u, Mesić "stranim i domaćim novinarima dao velik broj transkripata s oznakom državne tajne".

HOV tvore Hrvatski pravaški pokret, Hrvatska domovinska stranka, Stranka hrvatskog državnog prava i Klub obnovitelja HSP-a. Najavljeno je i pokretanje tužbe protiv HHO, koji članovi HOV-a nazivaju "zločinačkom, plaćeničkom i subverzivnom organizacijom koju je promovirao Ivan Zvonimir Čičak. (Jutarnji list)

ŠOKANTNO SVJEDOČENJE dr. AMIRA PLEHE, NEKADAŠNJEG ČLANA KOMISIJE SAVEZNOG IZVRŠNOG VIJEĆA BIVŠE JUGOSLAVIJE ZA OTROVE, ZRAČENJA I KEMIJSKE MATERIJALE

JNA je u agresiji na Hrvatsku koristila radioaktivno streljivo!

*Nedvojbeno sam utvrdio da su "košuljice" streljiva do 20 milimetara, koje je proizvodila JNA, bile radioaktivne! Može se samo pretpostaviti koliko ih je milijuna ispućano u Domovinskom i drugim ratovima - kaže dr. Pleho

- Nisam političar, a kao znanstvenik nemam pravo skrivati istinu, ma koliko bila neugodna - ustvrdio je Pleho dok smo s terase hotela "Saraj" promatrali panoramu sumornog Sarajeva....

- Neka mi netko od bivših Jugoslavena objasni gdje su rakete iz Moskve i Kazahstana s atomskim punjenjem, koje su došle do tadašnje mađarsko-jugoslavenske granice i onda im se izgubio svaki trag. Neka mi Crnogorci objasne otkud na jednom njihovom otoku skladište radioaktivnog materijala na 30 četvornih metara - povišenim glasom pitao je Pleho....

Radeći u Beogradu, doznavao je u kakve se opasne avanture upuštala Jugoslavija. Ondje se naveliko sve do rata proizvodio otrov za domaće tržište. I izvoz. Primjerice, kaže on, Sadam Husein ubio je cijeli jedan grad pošiljkom iz Beograda. Plehino članstvo u komisiji omogućavalo je uvid u svu stravičnost utrke u naoružavanje. I danas ga najviše šokira činjenica kako je Ranković želio imati atomsku bombu. Za nju mu je još samo nedostajalo vremena. I urana, koji se proizvodio u istočnoj Srbiji uz granicu s Bugarskom. ...

Večernji list

Više u sljedećem broju HRVATSKE ISKRE.....

koji još nisu učlanjeni da se što prije učlane, jer, ponovio je riječi gosp. Luketića, ne postoji niti jedan valjan razlog da svaki Hrvat ne postane član H.B.Z.

Topli aplauz nagradio je gosp. Bertovića, a nakon njega počela je vesela, izvrsna glazba tamburaškog orkestra "Ambasadori" s poznatim nam pjevačem Ivicom Hajsanom, koji je obećao svima da će plesati i pjevati sve do tri ujutro. Ja sam napustila dosta rano ovu večeru, pa ne mogu ustvrditi da li su ostali do te "kasne" ure, no ne bih se čudila - društvo je bilo zaista veselo.

Još jedna interesantna informacija o ovom odsjeku: oni imaju čak tri tamburaške grupe: "Ambasadori" (koji su bili zaista, zaista izvrsni), zatim "Veseli pajdaši" i "Sanjari"! Kako mi govore: svi su izvrsni!

Na kraju, bilo mi je zaista lijepo iz mnogih razloga. Prvo, sreća sam mnogo poznatih ljudi; svatko je bio nasmijan, glazba je bila jako dobra; hrana izvrsna i obilna - i što vam drugo treba? A na kraju, bila je i bogata tombola, i ono što sve krasi: sve što je zaradeno otišlo je za lijekove u karlovačku bolnicu. Čestitke H.B.Z. odsjek 525, svim članovima, predsjedniku gosp. Meze i Upravnom Odboru! Izvrsno ste priredili ovo treće kolinje! (VK)

Pogledajte ovaj tanjur prepun krvavica i češnjofki.. gosp. i gđa. Volarić su uživali (zar to nije očito?)

Post festum...

Polovicom ovog mjeseca, 15. siječnja, bila je deveta obljetnica priznavanja Hrvatske u svjetskim krugovima. Dobro mi je i danas u sjećanju hladni dan 1992. kad smo konačno dobili vijest kako je svijet priznao Hrvatsku. Taj dan slavilo se svugdje u našoj zajednici, od pojedinačnih veselica do organiziranih večera. Tako je bilo još neko vrijeme i sad smo došli do godine 2001.

Po raznim e-mail linkovima čitam kako su mnogi uzrujani kako se nigdje nije slavio Dan priznavanja Hrvatske. Članci su bili prepuni riječi o "nepoštivanju, neodgovornosti, bahatom ponašanju sadašnje Vlade i drugih". Mnogi pojedinci su mi rekli 'kako je to sramota!' - a nitko od tih nije spomenuo sebe i svoju udrugu.

Žalosno je, ali istinito, da u našoj torontskoj i misisaškoj (kao i široj) zajednici nije bilo ni svečanih proslava, a kamoli li privatnih slavlja. Kad sam pitala kako to da se ništa nije učinilo, odgovor je bio 'a tko je odgovoran za takvo nešto?' Neki su mi spominjali i štednju novca.

Žalosno, jer za jednu proslavu devete obljetnice Dana priznanja Hrvatske u svijetu trebalo je samo organizirati mjesto, pa makar i u nečijoj kući, pozvati zainteresirane na "pot luck dinner" ili BYOB. Nažalost, mi opet idemo po onom starom: prijeđi brigo na drugoga (dok debelo kritiziramo sve oko sebe kako ništa nije učinjeno). Žalosno!

Valentina

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 75, 31. I. 2001.

HRVATSKO DRUŠTVO MEDIMURJE
PRIREĐUJE

VALENTINSKI BANKET

Nastupa Žiga i V.I.S. Treći stupanj
Subota, 10. veljače 2001. - Dvorana Slovenske Katoličke Župe
739 Brown's Line, Toronto

Početak 18:30

Ulaznica \$ 30.00

Za ulaznice nazovite

Toronto, Ana Oletić (416) 742-1921
Mississauga, Rozika Goričanec (905) 403-9395
Hamilton, Marija Radiković (905) 573-0917

Svi nam dobro došli

HUMOR

Football player's wife: I hate it when my husband calls leftovers 'replays'
TV Executive's wife: My husband calls them 'reruns'
Mortician's wife: Be grateful, my husband refers to them as 'remains'

U AVIONU

- Ako putnici na desnoj strani pogledaju kroz prozor, vidjet će veličanstven prizor zalaska sunca nad prerijom, a ako putnici na lijevoj strani pogledaju na desnu stranu, vidjet će putnike kako promatraju nezaboravan prizor zalaska sunca nad prerijom!

NOGOMETAŠI

Izgubila Hrvatska na Svjetskom prvenstvu i igrači se od srama po povratku kući prerašavaju. Prosinečki ofarba kosu u crno, obuče neke pmje i ide ulicom. Odjednom pride mu neka stara baba: - Čuj, Prosinečki, jesi to ti!? On se okrene i pobjegne, pa još jače pofarba kosu u crno, još gore pmje, kad opet ona stara: - Čuj, Prosinečki, jesi to ti? - veli šaptom. On također prošapta: - Ma jesam, ali kako vi to bakice, znate!? - Nisam ja nikakva bakica, ja sam ŠUKER!

ZABORAVNA KOMPANIJA

Jadnu avio-kompaniju bio je glas da često zaboravlja prtljagu. Jednom na nekom aerodromu, nakon što su vrlo precizno ukrcali do najmanjeg kovčezića i krenu niz pistu, za njima pojuri na motoru aerodromski službenik i uzbuđeno im maše. Pilot uspori i kroz prozor pita: - A što je pak sad!? - Putnici... - ZABORAVILI STE PUTNIKE! BARUTANA

Na treningu budućih padobranaca: - Ako vam se padobran ne otvori, bez brige, odmah sa zemlje šaljem specijalnu raketu za pomoć! Prvi skoči, ali ništa od padobrana, kad vidi da odozdo punom brzinom juri jedan prema njemu. Kad su došli u istu razinu, ovaj bez padobrana pita: - Jeste li vi iz rakete za pomoć? Ovaj u jurnjavi prema gore, samo uspije viknuti: - Neee, ja sam iz BARUTANEEEEE....

OPORUKA

Javni bilježnik: - Prije nego pročitam oporuku - gospođice Biggs - biste li se udali za mene?

VIAGRA U SRBIJI

Zašto Srbi bacaju VIAGRU u Dunav? Da im se DIGNU mostovi! A KAK' VI IZGLEDATE!?

Pijanac se u tramvaju ispuvraća na krznenu kaput neke dame.

- Svinjo jedna odvratna, kako vas nije sram!

- A kaj se ti... šuć... dereš, pogledaj rajše kak TI "zgleđaš!"

NESTALO BELOGA!

Štef s društvom u autu, svi pijani kao letve i projure kroz crveno svjetlo.

- STOOOJ! - vikne policajac - Znae li da ste prešli NA CRVENO!?

- Je, pa kaj smo mogli kad je - NESTALO BELOG!

KAD VUMREM...

- Štef, kad vumrem, buš mi na grobeka zalil jen gemiš! - Bum Imbra, bum! Ali, prije bum ga provlekel kroz bubrege!

CURE

- Moja je cura kao otok Sylt - hladna i sanjarska! - A moja kao Vezuv! Svaku noć pet erupcija! A moja kao Mallorca - tamo je već svatko bio!

Večernji list

Stranica 29

KOLINJE H.B.Z. Odsjeka 525, "BAN JELAČIĆ"

U maloj dvorani župe Hrvatskih Mučenika 27. o. mj. održano je poznato "Kolinje" Hrvatske Bratske zajednice, Odsjeka 525. "Ban Jelačić". Prije samog kolinja razgovarala sam sa sadašnjim predsjednikom gosp. Ladislavom Meze (ili kako ga svi rado zovemo, Lacijem) o radu H. B. Z. odsjeka 525, "Ban Jelačić".

Odsjek "Ban Jelačić" djeluje već 12 godina, i po riječima predsjednika gosp. Meze, ima 270 članova. U Kanadi djeluje 25 odsjeka, kao i 25 gnijezda za mlade članove, koji zajedno broje oko 6.000 članova. Taj broj je, za mene, začuđujuće malen, jer ovo je najstarije hrvatsko društvo, koje djeluje za dobrobit svih Hrvata, kako u Americi i Kanadi, tako i u Hrvatskoj. Nažalost, Hrvati izgleda još nisu dovoljno shvatili da smo u zajedništvu jači, i kad bi H.B.Z. zastupala interese svih Hrvata diljem USA i Kanade, rezultati bi bili još bolji i očitiji. Gosp. Meze se nada da će se ta situacija promijeniti, to jest da će Hrvati Toronta i okolice naći svoje mjesto u jednom od brojnih ogranaka H.B.Z.

Za stolom, prije večere: Zvonko i Katica Friščić i Marija i Andrija Kupec

Kratko sam razgovarala s gosp. Meze, malo o njegovu programu koji je u nedjelju popodne na 13.20AM u 4 - 4.30 popodne, kao i o raznim pitanjima koja interesiraju hrvatsko pučanstvo u Torontu i okolici o H.B.Z. jedno od pitanja bilo je zašto H.B.Z. ne izgradi nešto, recimo, Dom za umirovljenike, iz sredstava koja ima. Odgovor je taj da je to nemoguće, bar za sada, jer H.B.Z. po osiguravajućim zakonima ne smije ulagati u ništa što bi moglo biti i malo riskantno, to jest, ne smije dovesti u rizik niti jedan uloženi dolar osiguranika. No, H.B.Z. na drugi način pomaže svoje članstvo: prvo, preko novina "Zajedničar", koji izlazi u 46.000 primjeraka svaki tjedan, zatim organiziranjem raznih juniorskih i seniorskih festivala, kojima zaštićuje, obogaćuje, njeguje i pronosi hrvatsko ime i tradiciju širom USA, Kanade i svijeta. Troškovi tih festivala, koji se redovno održavaju na svim djelovima USA, Kanade i Hrvatske ogromni su, no njihovi rezultati su zaista veliki. Zahvaljujući raznim odsjecima H.B.Z. mnoga djeca i mnogi stariji, koji inače ne bi imali šansu niti vjerojatno mogućnost, pronijeli su ime Hrvatske po svijetu, i danas su vjerni nositelji hrvatske tradicije.

Sam Odsjek 525 marljivo radi. Ovo je već treće kolinje i do sada su pomoću kolinja zbrinuta djeca iz "Dore", zatim sredstva su poslana za "Samaritanac", rehabilitacioni centar u Splitu, a sa ovog kolinja sav prihod ide za lijekove u Karlovačkoj bolnici, koja nažalost, oskudijeva u raznim temeljnim, kao i specijaliziranim lijekovima.

No, da se vratimo na večeru. Svaki gost i član odsjeka dočekan je osmijehom gosp. Poslona na ulazu u malu dvoranu misisaške župe, predsjednik gosp. Meze je svakoga srdačno pozdravljao...

Za mojim stolom svi su uživali u jelu: u izvrsnim čvarcima, jako dobrim "češnjofkama" (kobasice s mnogo češnjaka), i jasno, izvrsnim

"Ambasadori", tamburaši H.B.Z. o. 525 sa solistom gosp. Ivicom Hajsanom, koji su izvrsno zabavljali goste na kolinju

krvavicama (uz ostali dobar prilog: krumpir, salatu, kiselo zelje), koje su radili sami članovi Odsjeka 525 Božidar Perković, Ladislav Meze, Ivica Hajsan, Zdenko Stanko-Vuković, Ivan i Ankica Zoretić. Kratko sam razgovarala sa gosp. Perkovićem koji mi je rekao kako su ovih večeri radili i kobasice i krvavice, i zaista, gosp. Perković, možda bi trebali ići u "business" s krvavicama.

Večer je počela s blagoslovom večere, himnama, minutom šutnje i pozdravom predsjednika gosp. Meze svih prisutnih, i gostiju i članova. Zahvalio se svima koji su pridonijeli radom za ovu veoma uspješnu večer - od mladih na baru, do kuharica, žena koje su posluživale, do onih koji su radili par dana ranije....

Nakon gosp. Meze riječ je uzeo gosp. Franjo Bertović, član Nadzornog odbora Glavnog ureda H.B.Z., koji inače živi u St. Thomasu. Kratko sam razgovarala s gosp. Bertovićem, koji je rekao jednu vrlo interesantnu rečenicu: "Uvijek glasam za ono što je dobro za Hrvatsku, a ne samo za dobro odsjeka!" Izvrsna misao, i vjerojatno jedna koju bi trebali mnogi usvojiti. U svom govoru gosp. Bertović je pozdravio sve prisutne u ime predsjednika Bernarda M. Luketića, naglasio kako je ova akcija skupljanja sredstava za lijekove ne samo akcija ovog odsjeka, već i cijele H.B.Z., pa ako netko želi može poslati donaciju direktno na gosp. Luketića. Gosp. Bertović je čestitao cijelom odsjeku 525 na stalnoj pomoći tamo gdje je potrebno, kao i na ovoj ideji kolinja, jer domaća kuhinja je dio naše kulture. Gosp. Bertović je naglasio da je kultura duša naroda i mora se stalno njegovati u raznim vidovima, pa i u ovoj. Posebno je naglasio potrebu zajedništva, prijateljstva, jer ćemo se samo zajedništvom oduprijeti jakom utjecaju drugih etničkih grupa ili asimilacije. Spomenuo je osnivanje H.B.Z. u Hrvatskoj i rekao da tim osnivanjem pravi se čvrsti most prema Hrvatskoj. Pozvao je sve prisutne

Gosp. Franjo Bertović za vrijeme govora

EKSKLUZIVNO: Dr. GORAN GRANIĆ, ZAMJENIK PREMIJERA

Haag traži adrese 12 policijskih dužnosnika

Koalicijski ugovor kojim je šest stranaka ugovorilo pravila međusobnog ponašanja od dolaska na vlasti, izdržao je jednogodišnju provjeru. Autor nacrtu toga ugovora dr. Goran Granić danas je ponosan na svoj posao, ali otvoreno govori i o tome u čemu Vlada u proteklih 12 mjeseci nije uspjela.

* Promjene u Hrvatskoj idu presporo, ocijenili ste Vi, ali i ministri SDP-a, te HNS-a. Tko je kriv za sporost reformi?

- Hrvatska je usporena u gotovo svim segmentima. Tome je više razloga, a jedan je i razina sposobnosti državne administracije da priprema reforme i da im se prilagođava. Razlozi usporenosti Hrvatske su i izvan utjecaja i dometa hrvatske vlasti. Institucije se sporo prilagođavaju tržištu, ali ni način razmišljanja nije se promijenio samo zato što smo mi proglasili tržišnu orijentaciju, pluralno i civilno društvo. Pitanje je koliko kao pojedinci u tome sudjelujemo. Zašto su veliki zahtjevi prema državi i izvršnoj vlasti? Zato što svi očekuju da država riješi apsolutno sve probleme. Poduzetnički mentalitet još nije razvijen. Ni banke, koje bi trebale pratiti poduzetništvo u vlastitom interesu, nisu dokraja preuzele nov način razmišljanja iako su u međuvremenu promijenile vlasnike. Vlada je pokrenula mnoge promjene, ali to nije dovoljno u odnosu na ciljeve koje kao građani priželjkujemo.

Izbor pomoćnika putem natječaja

* Što bi, ukratko, trebalo poduzeti da bi Vlada počela funkcionirati kao moderno poduzeće, dakle tako da nije skupa, a da funkcionira s dovoljno energičnim, stručnim i inventivnim ljudima koji bi mogli brže preobraziti Hrvatsku?

- Cilj je to koji bih odmah potpisao, no neće biti jednostavno ostvariti ga, jer postojeće stanje i ljude nemoguće je "prebrisati". Uprava je poseban zanat koji treba svladati. Može netko imati svježije i zanimljive ideje, no ako ne pozna sustav uprave, to neće biti dovoljno. Plaće u državnim službama nikad nisu bile posebno visoke, pa državna uprava nije bila atraktivna najprofesionalnijem kadru. Ona je, doduše, nudila sigurnost i neke druge prednosti, ali ne i atraktivne plaće. Zato je dolazilo i do negativne selekcije, tijekom koje su sposobniji odlazili prema bolje plaćenim mjestima u privatnom sektoru. Promjene zato neće ići brzo, ali ćemo morati otvoriti proces odlaska jednih i dolaska drugih, a da se ukupan broj zaposlenih u državnoj upravi ne povećava. U ovih se godinu dana, također, pokazalo da pomoćnici ministara apsolutno moraju biti vrh stručnog rada.

* Iz Vaše su stranke tijekom godine povremeno dolazili prigovori na račun Vašeg ponašanja, u smislu da ste privrženiji šefu Vlade nego HSLS-u. Jeste li, preuzevši mnoge dužnosti u Vladi, postali previše vezani uz Banske dvore, a premalo uz vlastitu stranku?

-Smatram da je sve što je dobro učinjeno za Vladu, dobro i za moju stranku. Radeći dobro za Vladu, ne promoviramo samo Vladu nego i HSLS. Od vremena do vremena dolazili su prigovori na moj račun koji bi polazili od toga da su zanemareni interesi HSLS-a. Katkad su to bile nekompetentne ocjene, na koje nije trebalo gubiti vrijeme. Ponekad bi iza toga stajala želja za samoisticanjem, ponekad mjerenje jačine utjecaja manjeg koalicijskog partnera u odnosu na SDP. Moguće je da se zbog tog odnosa kod nekih ljudi javljaju frustracije. Nikad nisam imao takve probleme jer smatram da kreativnost i rad mogu kompenzirati neke druge teškoće. Ako je neka moja ideja bila odbijena, vjerojatno je to bilo stoga što nije bila dovoljno dobra, a ne zato što sam ja iz HSLSa, odnosno iz manje koalicijske stranke.

Rekli smo sve o razgovoru s Carlom del Ponte

* Zakon o nacionalnoj sigurnosti navodno je pripremljen, a time bi, očekuje se, otpala još jedna tema koja opterećuje Hrvatsku - rad tajnih službi.

- Nakon ustavnih promjena, a na temelju inicijativa koje su postojale i prije toga, prihvatio sam se sa suradnicima izrade takvog zakona. U izradu Zakona bilo je uključeno više ministarstava. U prvom krugu o Zakonu će se raspravljati u ministarstvima koja su povezana s tom problematikom, a u drugom krugu i s predsjednikom države, prije nego što prijedlog zakona utvrdi sama Vlada i uputi ga u saborski proceduru. Vjerojatno će se zvati Zakon o sigurnosnim službama, a ne Zakon o nacionalnoj sigurnosti, jer je nacionalna sigurnost šire područje od onoga koje regulira Zakon. Zakon će među ostalim obuhvatiti nadzor nad tajnim službama, koordinaciju i povezanost službi s ministarstvima s kojima blize surađuju. Vjerujem da će taj posao biti brzo dovršen.

* Kakve će konkretno ovlasti nad tajnim službama imati Vlada?

- Ne bih proširivao odgovor jer u ovoj fazi to ne bi bilo dobro. Vlada će poštovati ustavni okvir kojim je određen položaj i rad tajnih službi, odgovornost predsjednika države i Vlade. Nakon što završimo radnu verziju, o svim pitanjima raspravljat ćemo s predsjednikom države prije nego to Vlada izglasa prijedlog zakona.

* Je li definirano tko će u Vladi biti zadužen za tajne službe?

- Vlada se zbog toga neće širiti.

* Nakon zagrebačkog sastanka s Carlom del Ponte, napetosti oko Haaga splasnule su. Da li samo privremeno ili je posrijedi trajnija stabilizacija odnosa s Haaškim sudom?

- Dosad sam četiri puta sudjelovao u razgovoru s Carlom del Ponte. Ovaj smo put dotaknuli temeljne probleme koji su opterećivali suradnju i nadam se, apsolvirali ih. Teško je reći hoće li ubuduće biti nesporazuma. Sa svoje strane nastojat ćemo pridonijeti da se dogovori poštuju. Iako je razgovor bio dug, emotivan i na trenutke temperamentan, nije sadržavao ništa izvan onog što smo prenijeli javnosti.

* Je li točno da policija traga za stotinu osoba prema zahtjevu iz Haaga?

- To nije istina, a novinski napis o tome svjedoči da se želi nastaviti kampanja sijanja straha. Glavna haaška tužiteljica zatražila je adrese 12 policijskih dužnosnika, dio kojih više nije aktivan. Jednom broju zahtjeva nećemo moći udovoljiti, jer nisu dovoljno precizni. Podsjetio bih da tužiteljstvo može neovisno o Vladi stupiti u kontakt s privatnim osobama. Ako je riječ o osobama iz državnih službi, vojske i policije, Haag se obraća nama da im dostavimo adrese. Ako je zahtjev izveden prema dogovorenoj proceduri, mi taj zahtjev ispunjavamo. Želi li tužiteljstvo s tim osobama obaviti razgovore, mora nam se ponovno obratiti i navesti o čemu, žele razgovarati. Savjet nakon toga mora donijeti odluku o oslobađanju obveze čuvanja državnih tajni, a ako do razgovora dođe, bit će obavljen u nazočnosti ovlaštene osobe. Dakle, nije riječ o stotinu, nego o 12 osoba, a mi u ovom trenutku i ne znamo želi li Haag s njima razgovore ili ne, jer zatražene su samo njihove adrese. Haaško tužiteljstvo u međuvremenu je, slijedom dogovora na zagrebačkom sastanku, povuklo poziv za svjedočenje generalu Stipetiću.

Dokumenti predsjednika vlasništvo su naroda

* Razumijem da Vlada demantira špekulacije o mogućem "dealu" s haaškom tužiteljicom, ali pitanje transkripata zakompliciralo se i ovdje. Neki su otuđeni, pa je bilo govora da će Vlada tražiti povrat onih dokumenata koji su klasificirani kao privatni. Istodobno Tuđmanova obitelj polaže pravo na transkripte kao na svoje vlasništvo. Što na sve to kaže Vlada?

- Dr. Tuđman u obnašanju predsjedničkih dužnosti nije bio privatna osoba. Sve to je vezano uz posao predsjednika Republike, po mom mišljenju, vlasništvo je naroda. Prema tome, smatram da bi svi koji su uzeli dokumentaciju po raznoraznim osnovama, morali tu dokumentaciju predati u Državni arhiv.

* Nije li to kao da od lopova tražite da sam vrati ukradeni "mercedes"?

- Razvrstavanje transkripata na privatne, državne i HDZ-ove nije bilo ilegalno, već je obavljeno po odluci prijašnje Vlade. Po mojem mišljenju, svi ti dokumenti pripadaju hrvatskom narodu i mjesto im je u Državnom arhivu. Ubuduće bi s njima trebalo postupati prema Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima. Što se tiče zahtjeva Haaškog tribunala za određenim transkriptima, osnovno je pitanje iz kojeg se razloga dokument traži i na koji način je on povezan s konkretnim zločinom. Naravno da je nama u interesu istražiti konkretne ratne zločine i ako se ustanovi da postoji povezanost između nekog ratnog zločina i takvog transkripta, vjerujem da će Vlada donijeti odluku da se dokument proslijedi Haagu. Naravno, to se odnosi na svaki dokument koji je izravno vezan na konkretan zločin.

* Iz Mesićeva se Ureda čuje da ne može predati sve Tuđmanove dokumente jer su neki potrebni predsjedniku...

- Nikad ne komentiram odluke predsjednika Republike, pa neću ni sada. Smatram da svatko iz svog kruga odgovornosti donosi odluke i odgovara na njih.

* Bunketiranje transkripata u Državnom arhivu imat će, smatraju neki, dalekosežnije posljedice, jer će usporiti proces tzv. detuđmanizacije...

- Ne znam što bi za Hrvatsku trebala značiti detuđmanizacija. Institucije hrvatske države više ne funkcioniraju na način kako su funkcionirale do 3. siječnja prošle godine, od predsjednika države koji ima drukčije ovlasti i stil rada, do Vlade, Sabora itd. Detuđmanizacija se dogodila 3. siječ-

nja prošle godine i ne razumijem da izvlačenje nekih papira može pomoći detađmanizaciji. Ne razumijem dokraja ni što bi taj pojam u praksi značio. Da je bio takav sustav vlasti u kojem su ovlasti predsjednika države ekstenzivno proširene različitim zakonima, stvaranjem različitih tijela oko predsjednika, mislim da se znalo i prije, bez ovih transkripata.

Kritičari u nevjerojatnim interesnim koalicijama

* Smatrate li, dakle, da nije potrebno toliko energije trošiti na demontažu prijašnjeg sustava?

- Taj sustav više ne postoji.

* Ne čini li Vam se da su tenzije u Hrvatskoj splasnule otkad su prihvaćene promjene Ustava?

- I to je točno. Neki su Vladi davali šest mjeseci, neki su priželjkivali njezin raspad, neki pak stalno tražili povod da bi rekli kako je nesposobna. Rezultati i smjer promjena koje je Vlada postigla pokazali su da nije tako. Gotovo je nevjerovatno kakve se interesne koalicije pojavljuju kad je u pitanju kritika određenih poteza Vlade, pri čemu se u krajnjoj desnici i krajnjoj ljevici ponavljaju iste riječi. Te koalicije stvaraju oni koji strahuju da će Vlada uspjati, pa joj na svaki način žele otežati rad. No vjerujem da ćemo ove godine biti manje izloženi općim tenzijama, a da ćemo više problema imati na konkretnim programima reformi koje neće biti bezbolne. Hrvatska još uvijek godišnje troši oko 3,5 milijardi kuna više nego što zaradi. To možemo izdržati još ove godine, namirivanjem iz kapitalnih prihoda, ali ne i idućih godina.

Za državnog odvjetnika tražimo osobu koja će imati petlje

* Predsjednik države Mesić preporučio je Vladi da napokon predloži novoga državnog odvjetnika. U čemu je zapravo problem s popunjavanjem tog mjesta i zašto već sedam mjeseci Hrvatska nema državnog

odvjetnika?

- Ideja je bila da se sačekaju ustavne promjene, a da se u izbor pravosudnih dužnosnika ide nakon toga. Traži se prava osoba, koja će biti iz struke, koja ima dovoljno energije, hrabrosti i osobnosti da se može nositi s tim poslom. Nije jednostavno pronaći takvu osobu. Ne želimo na tom mjestu političara. Tog čovjeka čekaju veliki izazovi. Državni odvjetnik ima velika ovlaštenja, možda najveća u pravosuđnom sustavu. Ta osoba mora, kako se to kaže, imati petlje.

* Kad će Vlada izaći s prijedlogom novog državnog odvjetnika?

- Požurujemo ministru pravosuđa. On, primjerice, smatra da ta osoba mora imati 15 godina iskustva i ugled u struci. Nadamo se da će to biti uskoro.

Hrvatska se promijenila

* Kad se podvuče crta ispod učinjenog u godinu dana Vlade, što je to što smatrate najvažnijim?

- Radili smo na sustavnom mijenjanju Hrvatske i Hrvatska se u ovih godinu dana znatno promijenila. Postala je slobodnija i opuštenija, vlast više nije centralizirana na jednom mjestu, više nema apsolutnih autoriteta i u tome se možda išlo čak i preko granice, čime je opet naglašen problem profesionalne odgovornosti i odgovornosti onih koji participiraju u javnom životu. Promjene su se za tih godinu dana dogodile u financijskom sustavu, smanjeni su svi porezi, a oni koji dobro posluju, prepoznaju pozitivne učinke tih promjena. Zaustavljeni su negativni trendovi i Hrvatska je danas drugačija. Danas s puno više optimizma gledam na sve što još moramo napraviti na probleme na koje ćemo pri tome naići. S priželjkivanim promjenama bit će sve više interesnih otpora jer je i prirodno da svatko želi sačuvati neke privilegije i sigurnost, a ne preuzeti rizike. Mislim da se polako vraća i povjerenje u pravni sustav. Teško bih išta izdvojio kao poseban doseg. Prije bih rekao da je riječ o tisuću malih koraka koji mijenjaju Hrvatsku. (Večernji list, 27. siječnja)

Odnosi s Haagom

Račan i del Ponte: Prepreke suradnji uvelike otklonjene

ZAGREB, 15. siječnja - "U Zagreb sa sobom nisam donijela nijednu optužnicu niti smo o optužnicama razgovarali", istaknula je haaška tužiteljica Carla del Ponte u ponedjeljak navečer nakon višesatnih razgovora s predsjednikom Vlade Ivicom Račanom i suradnicima u Banskim dvorima. Premijer Račan i haaška tužiteljica del Ponte složili su se da general HV-a Petar Stipetić sam odlučio hoće li dati iskaz Haaškom sudu.

Premijer Račan, zamjenik premijera i predsjednik Savjeta Vlade za suradnju s Haaškim sudom Goran Granić te ministar pravosuđa Stjepan Ivanišević primili su u ponedjeljak prije podne u Banskim dvorima glavnu tužiteljicu ICTY-ja sa suradnicima. Produbljivanje suradnje, odnosno otklanjanje prepreka na putu suradnje između Zagreba i Haaškoga suda i neka konkretna pitanja, poput slučaja Petra Stipetića, bile su teme razgovora.

Iako su razgovori potrajali dugo i "nisu bili laki", premijer Ivica Račan izrazio je novinarima "zadovoljstvo karakterom razgovora". Štoviše, prema Račanovim riječima, prepreke i nesporazumi u pogledu suradnje s ICTY-je, uvelike su uklonjeni. "Uime hrvatske Vlade još jedanput smo izrazili snažnu želju da surađujemo zajedno s Haaškim tribunalom na istraživanju i procesuiranju ratnih zločina koji su počinjeni na tlu Hrvatske, bez obzira s čije strane počinjeni", izjavio je Račan, dodavši da predmet istrage "nisu Domovinski rat ili akcije koje smo vodili, poput Oluje i Bljeska".

Spomenuvši da se razgovaralo i o konkretnim načinima suradnje, premijer Račan se osvrnuo na slučaj Stipetić, odnosno najavljeni iskaz načelnika Glavnoga stožera HV-a s haaškim istražiteljima. "Haaško tužiteljstvo će povući svoje traženje za taj razgovor, jer želi odluku prepustiti generalu Stipetiću", naglasio je u izjavi za novinare. Prema njegovim riječima, međutim, "general Stipetić želi dati iskaz, tj. biti intervjuiran o određenim događajima vezanim za ratne zločine". Na upit da pojasniti znači li to da je general Stipetić pozvan u Tribunal kao osumnjičenik i kada će dati iskaz, premijer je odgovorio: "Tužiteljstvo Haaškoga tribunala želi da to bude odluka samoga generala Stipetića", dodavši da još nema dogovora o tome kada će on "dati intervju". O tome će dogovor naknadno uslijediti, a odlučujuću ulogu u tome "imat će sam general Stipetić". "On dakle ide tamo, a koliko znam, on se ne smatra osumnjičenikom", nastavio je Račan.

Carla del Ponte o tome je pak kazala sljedeće: "Povukli smo poziv,

jer je naš poziv bio posljedica želje generala Stipetića da ga intervjuiramo. Formalizirali smo taj poziv, naknadno ga povukli i pozvat ćemo generala Stipetića da sam odluči hoće li i kada biti intervjuiran." Na pitanje Vjesnikove novinarke znači li to da je suradnja s ICTY-jem stvar izbora, del Ponte je odgovorila potvrdno.

Haaška tužiteljica u razgovoru s novinarima naglasila je da su "cjelodnevni razgovori" u hrvatskoj Vladi pomogli pronaći rješenje za probleme, koji su odnedavno iskrnuli na relaciji Zagreb-Haaški sud te da će "od sutra naša suradnja biti najbolja". Ponovivši da se o optužnicama nije ni razgovaralo u ponedjeljak, del Ponte je dodala da se "optužnice drže u tajnosti dok ne uhitimo optuženike". Nadalje, del Ponte je istaknula da ne "provodi istrage o operacijama Oluja i Bljesak" potvrdivši time riječi hrvatskoga premijera. "Istražujemo ratne zločine koji su počinjeni i u Hrvatskoj, odnosno nad onima koji imaju osobnu, pojedinačnu odgovornost", nastavila je Carla del Ponte.

Osvrnuvši se na vijest da je Vojislav Koštunica neće primiti u Beogradu, Carla del Ponte je kazala: "Nadam se da će predsjednik Koštunica za moga posjeta Beogradu naći vremena da se nađe sa mnom. On se sastaje s puno ljudi i ne mislim da neće imati vremena da se ne sastane i s tužiteljicom ICTY-ja".

Carla del Ponte sastala se tijekom dana i s predstavnicima zagrebačkog ureda ICTY-ja te s predstavnicima udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja. Oni su pak od nje zatražili da od Beograda isходи podatke o lokacijama grobova hrvatskih branitelja. "Njih 1567 još nema svoj grob i još nemamo gdje zapaliti svijeću", rekla je Marija Maček iz Hrvatskog feniksa. (Vjesnik, 15. siječnja)

HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA

Dobrovoljnim radom osniva se prva hrvatska knjižnica i čitaonica u Mississaugi. Za ostvarenje tog, za hrvatsku zajednicu vrijednog projekta, potrebne su, jasno - knjige, te se mogle ljudi dobre volje da pomognu s donacijom svojih suvišnih knjiga.

Unaprijed **HVALA!**

Nazovite, molim: Ivicu Puhalo, tel: (905) 507-1389

Događaji u zajednici

U posljednje dvije sedmice nije se mnogo toga dogodilo u našoj zajednici. Vjerojatno smo umorni od Božića i novogodišnjih proslava...

Prošle nedjelje bila sam u župi Hrvatskih mučenika na sv. misi. Tog dana bili smo počašćeni prekrasnom glazbom gosta iz Hrvatske, gosp. Dražena Žanka, odmah nakon sv. mise. Prepuna dvorana župljana bila je očarana pjesmama dragog nam pjevača koji je izveo nekoliko pjesama iz svog bogatog repertoara. Prva mu je bila "Priča mi dida moj", pa "Bože čuvaj Hrvatsku" i završio je poznatom "Od stoljeća sedmog". Gosp. Žanko, jedan od najdražih hrvatskih pjevača, posebno zbog njegove poznate pjesme "Od stoljeća sedmog" koja nas je upravo nosila u vrijeme Domovinskog rata, a i danas nam izaziva jake osjećaje, bio je nagrađen oduševljenim pljeskom svih prisutnih!

Dražen Žanko za vrijeme kraćeg koncerta

Vjerojatno vas zanima koliko je zarađeno na humanitarnom koncertu za ranjene ročnike iz ogulinske kasarne. Po riječima gosp. Krijana, zarađeno je \$23,705 bruto, a neto zarada je \$ 16,621.00. Ovaj ponedjeljak, kad će HRVATSKA ISKRA biti već u tisku, sakupljeni novac (\$ 6,500 po osobi) bit će uručen trojici ranjenih ročnika: gosp. Danijelu Vinceku (iz Bartolovačkog Trnovca), Ivi Martinoviću (iz Zagreba) i Danijelu Došenu, izbjeglica iz Bosanske Posavine, koji živi u Dugoj Resi. Novac (čekove) će uručiti gosp. Šima Jovanovac, a pri uručanju novca bit će i drugi hrvatski pjevači koji su dali svoj talenat i trud za mlade ročnike: predstavnici "Slavonskih Lola", Vera Svoboda, Čiro Gašparac, kao i svima nam poznati gen. Mile Dedaković. Vel. Gjurana je trebao biti na predaji novca ročnicima, no zbog bolesti nažalost, neće biti prisutan. Što se tiče vel. Gjurana, on je sad već zdravstveno dobro. Ipak, vel. Gjurana (i on je jedan od pretplatnika ovih novina pa mu možemo uputiti želje i preko novina) sve najbolje od svih nas iz Toronta!

Na humanitarnom koncertu: Seka Bećirović, Tijana Bećirović i Fadila Braj (s lijeva na desno)

Mnogi su radili za ovu akciju i ne može se nikoga isključiti: svaka radio-postaja, udruge, pojedinci, pjevači... Novac za ranjene ročnike nije samo sakupljan u Croatia dvorani, već i izvan nje, pa možda je pravo da se spomenu udruge koje su dale za ovu veoma vrijednu akciju: Hrvatski klub Međimurje \$300; Hrvatski fond Slavonija \$ 1,000; Hrvatski klub

Zagorje \$ 150.00, Hrvatski klub Karlovac \$ 250.00, Hrvatska kreditna zadruga \$ 600.00, kao i HRVATSKA ISKRA \$ 100.00. Uz ove udruge, mnogi pojedinci su dali veće ili manje svote, i kako mi govore organizatori - zahvalite svakome, no preteško nam je svakoga navesti (u HRVATSKOJ ISKRI nema dovoljno stranica da tiskamo sve što bi trebalo). Mnoge udruge, to jest njihovi predstavnici, radili su u Croatia dvorani kako bi ovaj događaj bio što uspješniji. Postepeno ćemo saznavati tko je sve radio, pa kad dobijemo koju novu vijest, javit ćemo se. Za sada, u ime organizatora: svima velika hvala.

Predavanje AMCA-e o špilji Nakovana

AMCA je započela 24. siječnja vrlo uspješno svoju ovogodišnju seriju predavanja u Faculty Clubu u Torontu s vrlo interesantnim predavanjem dr. Tim Kaysera, direktora Nakovane projekta na otoku Pelješcu u Hrvatskoj. U HRVATSKOJ ISKRI br. 68 pisali smo o tom velikom otkriću, gdje su pronađene predmeti iz 2,3 i 4 st. prije Krista.

Dr. Tim Kayser, vrlo mlad istraživač, koji govori čak i dosta dobar hrvatski, vrlo je interesantno izložio i objasnio cijeli projekt od početka do danas, spomenuvši kako i dalje treba sredstva za istraživanje ove spilje, kao i cijele jadranske obale i otočja, koje su gotovo potpuno neistražene. Po njegovim riječima, a mislim da nam njegove riječi uopće nisu niti potrebne, cijela hrvatska obala je jedno veliko arheološko područje kojem bi se trebalo vrlo pažljivo pristupiti, jer ćemo dobiti mnoge odgovore na pitanja na koja danas ne možemo odgovoriti. Recimo, samo na otoku Hvaru ima danas 668 arheološki neistraženih mjesta, koja čekaju ljude koji će naučno obraditi sva ta područja!

Predavač dr. Tim Kayser i dr. Ivan Hrvoić nakon predavanja o špilji Nakovana

Pred prepunom dvoranom zaista zainteresiranih slušatelja, ne sam AMCA-ša već i raznih ljudi iz naše zajednice, kojima nije bilo teško doći u grad na ovako vrijedno predavanje, dr. Kayser je govorio o prvoj špilji na kojoj su radili na Pelješcu, koja ih je kasnije navela na ovo otkriće. Mislim da nema smisla da vam pišem što je govorio dr. Kayser, možda bi bilo bolje da uzmete HRVATSKU ISKRU br.68 i članak "Špilja pored Nakovana..." koji će vam sve objasniti. Predavanje je bilo popraćeno izvrsnim diapozitivima, a svaki diapozitiv bio je vrlo pažljivo i stručno objašnjen.

Nakon predavanja, koje je trajalo oko 40 minuta, postavljeno je mnogo pitanja iz publike koja gotovo nije dozvolila predavaču da izađe iz njihovog kruga. Pitanja su bila iz svih područja, od onih za malo više objašnjenja, do kako bi to otkriće moglo pogodovati hrvatskom turizmu, i sl. Važno je napomenuti da je par predmeta iz te špilje "posuđeno" Royal Ontario Museumu, i bilo bi dobro da svratite u ROM i pogledate predmete iz jednog od najvećih arheoloških otkrića svijeta. Ti predmeti će biti vraćeni Hrvatskoj vrlo skoro, pa ne čekajte dugo za posjet. Još jedna informacija: gosp. David Mirvish financira daljnje istraživanje, no dr. Kayser treba još više novaca, jer to je sve vrlo skup pothvat. Dr. Kayser se nada da će i hrvatska zajednica Kanade malo pomoći.

Na kraju, ovo je bilo izvrsno predavanje zahvaljujući mladom dr. Kayseru. Hvala AMCA-i na odličnoj ideji da dovede dr. Kaysera među nas! Čestitke AMCA-i s željom da i dalje nastavi uspješan rad. Na prvoj stranici HRVATSKE ISKRE donosimo vam kalendar aktivnosti te udruge. Možda ćete biti zainteresirani da dođete na neko od predavanja? (VK)

DOZVOL'TE DA SE OBRATIM

Narode, dozvol'te da se obratim! Ja, Titoljub Jugičić...! Pa ovako, mislim da je jako važno: pošto ulazimo u treći milenij, u novo doba, želio bih pridonijeti boljem međusobnom razumijevanju ljudi iz regije bivše Jugoslavije, koja je bila poznata po cijelom svijetu i imala lijepu perspektivu, samo da nije pao Berlinski zid. Trebali su ga čvršćim napraviti - bitange jedne!

Al' dozvol'te da vam se najprije predstavim: ja sam Titoljub Jugičić iz Muktaševine Gole, koja se još zove i Muktaševina Velika. Iz toga sela je i poznati junak partizanskog ratovanja, drug Miner Ilija. O njemu su čak i pjesme spjevane! On je naš heroj. Njega su ubile ustaše kada mu je prekipjelo zbog šahovnice, pa je podmetnuo minu pod vlak i ubio mnogo neprijateljskih putnika.

Naše malo mjesto imalo je veliku perspektivu u Titinoj Jugoslaviji. Svi su seljani bili nosioci Partizanske spomenice od 1941. godine. Naime, kada je u ljeto 1941. u selo došla jedna ustaška ophodnja, svi smo u roku od pet minuta bili na Papuku, dakako radi tog Minera. To je odmah preko plotova, kroz naše vrtove.

Poslije Drugog svjetskog rata imali smo u Beogradu našeg predstavnika, druga Mileta. On je uvijek zastupao naše interese. Pravi narodni čovjek - i jako je volio viceve! Kada bi došao u naše selo, zvao bi nas na kavu. Eto, što da vam kažem: svi smo mi u selu imali penzije, a naša djeca stipendije za školovanje. Fondovi za odlazak na ljetovanje - čim dođe ljeto - puni! Zimi smo, kao spomeničari, obvezno išli u toplice. I to preko socijalnog, da nas ništa ne košta, a ne kao one budale iz susjednih sela što su išli na rad u Njemačku. I sad nek' mi neko veli da se onda nije bolje živjelo!

Vaša pisma....

Cijenjena urednice,

Najprije da poželimo s malim zakašnjenjem Vama i Vašoj obitelji, kao i našoj HRVATSKOJ ISKRI i svim Hrvatima diljem svijeta, sretnu i uspješnu Novu godinu.

U vrijeme božićnih i novogodišnjih svetkovina, slušajući predivne božićne pjesme na najljepšem jeziku na svijetu i uživajući u prigodnim jelima bogate hrvatske kuhinje, sjetili smo se i naših starijih Hrvata koji prebivaju po stranim domovima za umirovljenike, i kako je njima bilo teško, jer sigurno puno njih ne govori taj hladni jezik. Možda čak i mora slušati kakvu divlju glazbu, a hranu da i ne spominjem. Sveta misa bar u te svečane dane - za te je ljude samo dalek san!

Vrlo često se u dnevnom tisku piše o "baby boomers" i njihovim potrebama i sve većem broju, te me je i to ponukalo da stavim na papir nekoliko ideja o našem domu, možda je od koristi kad se bude planirala gradnja našeg doma umirovljenika.

Bilo bi vrlo lijepo, a i poželjno, da se hrvatska zajednica Toronta i Mississauga, gdje nas ima najviše, što prije ujedini i zajedno prione na posao oko gradnje doma, jer "kad se bratska srca slože i olovo plivat može". Talijanska zajednica ima "Vila Gardino" u Maple-u.

U prilogu Vam šaljem ta moja razmišljanja u nadi da budu od pomoći našim poslovnim ljudima u planiranju našeg modernog i dosta velikog doma u kojem ćemo moći dobiti smještaj i sve usluge na dragom materinjem jeziku i uz svoje sunarodnjake.

Uz lijepi pozdrav i duboko poštovanje,

Alois First

OSVRTI / KOMENTARI

U prošlom broju HRVATSKE ISKRE dala sam neke ideje i prijedloge uz dolazeći Svjetski kongres katoličke mladeži iduće godine u Torontu.

Dobila sam već pozitivne reakcije čitatelja koji su zainteresirani za uključivanje u tu akciju. Dati mogućnost i našoj mlađoj generaciji za uključivanje i da pomogne u tom projektu kao i duhovno i narodno povezivanje hrvatske mladeži iz cijelog svijeta - to je ono što svi ističu kao najvažnije.

Organizatori javite nam se kako bismo mogli obavijestiti čitateljstvo. Ne čekajmo do iduće godine, nego već sada počnimo sa planiranjem
Biserka Milinković

A danas, da vam iskreno kažem, zabrinut sam za cijelu našu regiju, to jest područje bivše Jugovine. Zato mi danas trebamo političke komesare, koji sve znaju, pa da nam upute daju i da ih narod slijedi. Jedna partija i jedni komesari. Tako nas je naša borba učila, maršal Tito i Partija.

Moj susjed Mate, znate ona budala što radi od jutra do mraka, kaže da sam ja jugonostalgicar. A što on zna? Ma on je, molim vas, sa Školja Malog, a ja iz Muktaševine Velike, pa da on nešto zna bolje od mene? Pa gdje to može biti?

Zato ću ja vama, u povjerenju, izložiti cijelu stvar. Nama trebaju ljudi koji znaju što su to resursi i koji će to onda sve procesuirati. One, koji ne slijede našu ispravnu politiku, treba procesuirati i poslati u Haag, pa godinama nećemo čuti za njih i bit ćemo mimni. Kad imamo Den Haag, Golog otoka nam više i ne treba! Ovu vanjsku pomoć, zaista treba cijeniti. Za nekoliko godina oni će u Haagu sve to isprocesuirati i izkonstruirati, pa će se znati tko je protivnik ovog našeg društva na području nekadašnje Juge, ili ako baš hoćete, na Zapadnom Balkanu! Samo treba znati politiku! Prethodno treba netko od obaviještenih drugova, potajno otići u Haag i sve ispričati, tako da oni tamo znaju tko je protivnik Juge, pardon: protivnik regije Zapadnog Balkana. A onda brate, sve zajedničkim snagama da upremo, pa da cijeli Zapadni Balkan uplovi u Europsku zajednicu. No, prethodno, Hrvatska država i Hrvati moraju biti dobri prema Englezima, Amerikancima i drugim strancima - pa ćemo daleko dogurati! Slušajmo ih u svemu i svačemu!

Takvo je moje viđenje naše zajedničke sretne budućnosti.

Vaš,

Titoljub Jugičić, vlastoručno

Božićno doba... srele su se tri rođene sestre, sada časne sestre: sr. Hijacinta Brebrić, sr. Antonija Brebrić, sr. Margareta Brebrić, iza stoji sr. Nevena Cvitanović

RAZMIŠLJANJA...

Da li si se zapitao čovječe kako provodiš dane i što radiš sa svojim životom?

Račan:

Hrvatska u 2000. bitno poboljšala svoj politički i financijski položaj

Danas je Vlada premijera Račana u nazočnosti predsjednika Mesica obilježila prvu godišnjicu rada. Govoreći o proteklih godinu dana i postignućima ove Vlade, premijer je istaknuo: "U 2000. Hrvatska je bitno poboljšala svoj politički i financijski položaj u Europi i svijetu. Zemlja je izašla iz međunarodne izolacije i Europa i svijet su je prepoznali kao demokratsku državu i prihvatili kao ravnopravnog partnera."

Premijer je uvjeren da su otklonjeni i nesporazumi s haaškim Tribunalom. "Nakon nedavnih razgovora s glavnom tužiteljicom Carlom del Ponte vjerujem da smo riješili aktualna najspornija pitanja i da ulazimo u mirnije razdoblje suradnje s haaškim Sudom," rekao je Mesic. Sankcioniranje zločina ne radi Hrvatska zbog međunarodne zajednice - nastavio je premijer, dodavši: "Kažnjavanje ratnih zločina nije tek interes svijeta. To je prije svega naš interes."

Govoreći o gospodarskim uspjesima svoje Vlade, premijer Račan je posebno izdvojio: "Zaustavljen je višegodišnji trend pada bruto domaćeg proizvoda. U prvih devet mjeseci prošle godine ostvarili smo rast bruto društvenog proizvoda od 4 posto. I drugi pokazatelji upućuju na trend rasta. Industrijska proizvodnja i izvoz su u prvih 11 mjeseci porasli za 2, tj. za 4 posto. Nelikvidnost je bila jedna od ključnih kočnica našeg gospodarstva. I ovdje smo učinili značajne pomake na bolje. U prošloj godini izmirili smo tako 90 posto nepodmirenih obveza države u iznosu od osam i pol milijardi kuna. Tu je i iznos od dvije i pol milijarde kuna koje su

isplaćene kao osigurana štednja građana u bankama i štedionicama. To predstavlja izuzetan doprinos poboljšanju likvidnosti. Kao poseban rezultat tih mjera prosječna kamatna stopa pala je na 12,4 posto, što je omogućilo povećanje kreditiranja i rast štednje." U ovoj godini Vlada očekuje pad stope nezaposlenosti, porast proizvodnje i izvoza, decentralizaciju i modernizaciju uprave, završetak privatizacije državnog portfelja, mirovinsku i zdravstvenu reformu, te pridruženo članstvo u EU i daljnje približavanje NATO savezu.

Predsjednik Mesic je govoreći o rezultatima Vlade rekao: "Sadašnji rezultati nisu spektakularni, ali ni naša startna osnova nije bila spektakularna." Za to je, po Mesicu, prije svega krivo naslijeđeno stanje, jer je bivša vlast gurala zemlju u izolaciju i uopće vodila pogrešnu gospodarsku politiku. Hrvatska nije bila pravna država. Hrvatska je imala pogrešnu politiku. Hrvatska je išla u izolaciju da bi ohrabrila one koji su tobože trebali biti zamašnjaci hrvatskoga razvoja, ali nitko u izolaciji još nije napredovao, a to je bila politika. Hrvatska je imala pogrešnu politiku u BiH, financirala je jedan rat koji je bio sasvim pogrešan," rekao je predsjednik Mesic. On je preporučio Vladi da što prije imenuje državnog odvjetnika, čestitao je na upornosti i hrabrosti kod donošenja proračuna i posebno pohvalio ministra branitelja Pandića zbog rezanja privilegija. (Voice of America, 18.1.1.)

MINISTAR DAVORKO VIDOVIĆ NAJAVIO NACRT PROGRAMA ZAPOSŁJAVANJA:

Došlo je vrijeme rigoroznog kažnjavanja sive ekonomije

STUBIČKE TOPLICE (Hina) — Ministar rada i socijalne skrbi Davorko Vidović najavio je u subotu da bi za nekoliko dana trebao biti gotov nacrt nacionalnog programa zapošljavanja, koji bi zajedno s izmijenjenim Zakonom o radu trebao omogućiti uvođenje reda u područje radnih odnosa.

Hrvatska je zemlja s najvećom razlikom između statističke nezaposlenosti, koja iznosi 22,4 posto, i anketne nezaposlenosti, koja je na razini od 15,4 posto, naglasio je ministar Vidović tijekom radionice "Perspektiva socijalne politike u Hrvatskoj", koja se održava u Stubičkim Toplicama. Hrvatski specifikum je i 180 tisuća ljudi (10 posto zaposlenih) koji rade, a ne primaju plaću, kao i da se nezaposlene osobe vode kao zaposlene, dodao je Vidović. Ministar ističe kako je došlo vrijeme za poduzimanje rigoroznih kazni protiv poslodavaca koji će zaposliti radnika, a da ga ne prijave.

"KRAVLJE LUDILO" - MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA PREPORUČILO :

Uklanjanje se govedina u vrtićima, školama i studentskim menzama!

(Večernji list, 26. siječnja)

Zbog brojnih upita uplašanih roditelja i ravnatelja osnovnih škola i vrtića, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva odlučilo je poslati naputak Ministarstvu zdravstva i zagrebačkom Gradskom uredu za zdravstvo da se, radi prevencije, govedina makne s jelovnika dječjih vrtića, škola i studentskih menza.

Zabrinutost zbog kravljevog ludila u Hrvatskoj potpuno je opravdana, posebice kad je u pitanju zdravlje djece, unatoč tomu što su sve sumnje u vezi s bolešću stručno uklonjene. Strah je moralno dubok i bio bi neodgovoran onaj tko bi sa stopostotnom sigurnošću tvrdio da u Hrvatskoj ne postoji opasnost - rekao je pomoćnik ministra poljoprivrede i šumarstva i ravnatelj Uprave za veterinarstvo dr. Mate Brstilo.

Potrošnja govedine u Hrvatskoj u posljednje je vrijeme pala oko 40 posto, napomenuli su u Ministarstvu, a u susjednoj Italiji, primjerice, potrošnja rizičnog mesa smanjena je i 70 posto. U Hrvatskoj su za sada sve sumnje u vezi s bolešću stručno uklonjene, iako inkubacija traje i neko-

liko godina, a ne postoji mogućnost dijagnosticiranja bolesti za života goveda.

Uskoro ćemo početi provoditi brze testove na svim zaklanim govedima starijim od 30 mjeseci. Planirali smo tu tzv. prionics metodu početi u ožujku, no vjerujemo da ćemo početi već sredinom veljače. Pri klanju svih uvezenih goveda praviti ćemo test na moždanom tkivu i tako ćemo sa stopostotnom sigurnošću utvrditi pravo stanje i eventualno oboljenje. Pojavi li se sumnja na bolest, upotrijebit ćemo sve metode. Za sada u Hrvatskoj ne postoji opasnost od masovnog uništavanja grla, a ako se pojavi sumnja, uništiti ćemo ili rizičnu životinju ili cijeli uzgoj. Nema stručnjaka koji može reći da u Hrvatskoj neće biti kravljevog ludila, a da takav i postoji, bio bi šarlatan - istaknuo je dr. M. Brstilo i dometao kako se kod živih grla bolest ne može dijagnosticirati dok se ne pojave klinički znakovi. Ipak, u Hrvatskoj je rizik sveden na najmanju mjeru, napomenuo je dr. M. Brstilo, prvenstveno zato što nije upotrebljavano mesno koštano brašno u prehrani životinja.

Nekoliko dobrih vijesti....

Potpisan ugovor o zajmu od 34,5 milijuna dolara za riječku Luku

ZAGREB, 16. siječnja - Ministar financija dr. Mato Crkvenac i južnokorejski veleposlanik u Budimpešti (na odlasku) Hwa-Ghil Han potpisali su u utorak dugoročni Sporazum o gospodarskoj suradnji između Republike Hrvatske i Republike Koreje, te Ugovor o kreditu, namijenjenom modernizaciji i rekonstrukciji Luke Rijeka.

Riječ je o robnom kreditu, »teškom« 34,5 milijuna američkih dolara, kojeg je Korejski fond za gospodarski razvoj i suradnju odobrio za modernizaciju riječke Luke. Većinu opreme isporučit će Samsung. Kredit su vlasti u Seulu odobrile na rok od 25 godina, uz početak od sedam godina i fiksne kamatne stope od 3,5 posto godišnje, a Hrvatska će ga vraćati u južnokorejskim wonima.

»Ova je godina presudna za hrvatsku ekonomsku politiku i sadašnju vlast. Nakon pripreme makroekonomskih uvjeta, koji po-

sebno pogoduju razvoju poduzetništva, cilj nam je u ovoj godini ubrzati razvoj i strukturne reforme, te privući strani kapital i otvoriti nova radna mjesta«, istakao je Crkvenac nakon potpisivanja dvaju ugovora s južnokorejskim veleposlanikom. Izrazio je očekivanje da će u ovoj i narednim godinama Zagreb i Seul potpisati dodatne ugovore, koji će potaknuti suradnju između dvije zemlje.

Prema Crkvenčevu mišljenju, taj ugovor o kreditu za modernizaciju riječke Luke dolazi u najbolje vrijeme. On će, osim nove opreme, riječkoj Luci osigurati i povećanje prometa, mahom iz azijskih zemalja. Prema procjenama Ministarstva pomorstva, prometa i veza, već u 2003. godini promet u riječkoj Luci trebao bi se povećati na 30 kontejnera na sat. Inače, sadašnji promet u Luci Rijeka iznosi oko 5.000 kontejnera godišnje, dok se prije rata pretovarivalo i do 60.000 kontejnera. (Vjesnik)

Grand Prix Miroslavu Radmanu

»Postat će nam jasno zašto se ponašamo tako kako se ponašamo, kada upoznamo izvore teških sukoba, ratova, vjerske i rasne nesnošljivosti. Za 10, 20 godina dobro ćemo poznavati biokemiju naših strasti, nerazumnih ponašanja i moći ćemo razviti detektore i drugih opasnih pojava, kao što su one što prethode ratovima. Rodit će se novi moral, nova filozofija, kazneni sustav pa i društvena uređenja.«

Karizmatске su to riječi najuglednijega hrvatskoga znanstvenika prof. dr. Miroslava Radmana, molekularnog genetičara, koji je 15. ovog mjeseca svoj prebogati znanstveni rad uvećao za još jedno veliko svjetsko priznanje - Grand Prix "Richard Lounsbery" u Parizu. To veliko priznanje za prinos znanosti zajednički dodjeljuju Francuska i Američka akademija znanosti u palači Francuskog instituta, sjedištu pet akademija, a profesor Radman ju je dobio za "konceptualne i eksperimentalne prinose u razumijevanju molekularne evolucije i raka".

Svjetsku je slavu profesor Radman stekao 1989. godine, kada je s malobrojnom ekipom u francuskom laboratoriju srušio genski zid! Naime, križajući dvije vrste bakterija koje se genski nisu miješale punih 150 milijuna godina, a odvojile su se u vrijeme kada su se začinjali sisavci, dr. Radman je otkrio mnolekularni model nastanka novih vrsta. Time je dobio odgovor na svoju znanstvenu hipotezu - da su od jedne vrste evolucijom nastale dvije. Pomoću toga otkrića znanost je uveo u neslućene mogućnosti upotrebe mehanizama križanja različitih vrsta.

Kada mu je u Parizu 15. prosinca 1998. godine uručena francuska godišnja nagrada za istraživanje raka "Prix-Leopold Griffuel", većina je znanstvenih krugova to prokomentirala - još je ostao samo Nobel. Prof. Radman već je dobio niz zapaženih priznanja za svoja znanstvena postignuća, a ova zadnja je kruna njegove uspješne znanstvene karijere.

Znanstvena karijera Miroslava Radmana doista je impresivna. Rodio se 1944. godine u Splitu, biologiju je diplomirao na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Krenuvši kao asistent Iva-

na Supeka, doktorirao je na Sveučilištu u Bruxellesu, a nakon toga proveo je dvije godine u Parizu te tri na Harvardu. Deset je godina bio profesor na Sveučilištu u Bruxellesu, od 1972. do 1982. godine, a od tada živi u Parizu, gdje je voditelj Laboratorija za mutagenezu u Institutu Jacques Monod. Od jeseni 1998. godine Radman predaje na Medicinskom fakultetu u Parizu, što je svojevrsan presedan jer medicinu u Francuskoj mogu predavati samo liječnici. Prije tri godine objavio je još jedan fascinantant rad - otkriće molekularne osnove starenja.

Dobitnik je i niza velikih nagrada: "Grand Prix Charles Leopold Mayer", Francuske akademije znanosti, "Grand Prix A.R.C. Leopold Griffuel", Association pour la Recherche sur le Cancer, najveće privatne francuske zaklade za istraživanja raka, te nagrade "Antoine Lasagne", koju mu je dodijelila Francuska liga protiv raka, 1979. godine, za njegovo mladenačko otkriće, tzv. SOS teoriju. Kao najmlađi član, primljen je u Europsku akademiju za molekularnu biologiju, dopisni je član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, suradnik najuglednijih svjetskih časopisa poput Sciencea te predavač na glasovitim svjetskim sveučilištima.

Kada je prošle godine objavljeno da je očitana mapa ljudskoga genoma, prof. Radman, ujedno i voditelj Laboratorija za evolucijsku medicinsku genetiku na Institutu Necker, o važnosti gena i genetike rekao je: "Gen je kao tekst, kao knjiga, uputa kako nešto raditi. Kopija toga teksta šalje se preko glasnika koji prenose poruku i uputu radnoj molekuli zaduženoj da se instrukcija gena precizno izvede. Pitamo se odakle preciznost kopiranja gena? A kad pogreška nastane, je li ona posljedica nesavršenosti stroja ili je uzrok izvanjski? Uloga genetike u životu i spoznaji - prvorazredna je. Spoznaja o tome kako funkcioniramo dat će nam naputke za sigurnije življenje, proširit će prostor slobode, uspostaviti nove suodnose, temelj novoga humanizma." (Vjesnik, 17. siječnja)

"DUBROVAČKI TROMBUNJERI" ODRŽALI GODIŠNJU SKUPŠTINU

Na parčevoj fešti u novim odorama

KOMOLAC — Dubrovački trombunjeri, jedna od 19 hrvatskih povijesnih postrojbi i nezaobilazan ukras svake fešte svetoga Vlaha održali su u Komolcu godišnju skupštinu na kojoj je podijeljeno 20 novih odora i obavljena "inventura" aktivnosti udruge u minulih 12 mjeseci.

Predsjednik trombunjske družbe Antun Knego izrazio je zadovoljstvo što je među pripadnicima postrojbe sve više mladih članova, tako da od pedeset trombunjera ima i onih s više od 70 godina ali i onih koji su tek zagazili u dvadesete.

"Prvi" dubrovački trombunjer Knego kaže kako su prinove u udruzi iz obitelji s bogatom trombunjskom tradicijom pa nikog ne treba posebno podučavati kako se u starinsku pucaljku ubacuje barut, kako ispljuje plotun u čast svetome Vlahu. Za razliku od pomlađivanja članstva, dodaje Knego, većina trombuna salivena je davne 1929. u Vinkovcima kao tradicijsko oružje kojeg je danas teško "kopirati", pa je njihova starina svojevrsna prednost kad se krene u smotru bilo u Gradu ili na kakvu gostovanju Lijepom našom gdje imaju dosta prijatelja.

- Prošle godine bili smo gosti karlovačke povijesne postrojbe, nastupili smo na stadionu NK "Zagreb" u prigodi obljetnice osnutka Zbora narodne garde, za Uskrs smo posjetili Zagorje... za ovogodišnji blagdan svetoga Vlaha mi ćemo pak biti domaćini Topnicima iz Požege, Kostelskim pistolama, te varaždinskoj Gradskoj straži purgera. S tim nas ljudima vežu višegodišnje prijateljske veze, pa nam se čini da bi zamisao o registriranju svih 19 starih hrvatskih postrojbi na razini države mogla zaživjeti i olakšati probleme s kojima se susrećemo u radu udruge - veli Antun Knego i izražava zahvalnost svim dobrim ljudima koji su im dosad pomagali kako bi opstali i sačuvali Trombunjere kao simbol identiteta Grada i čitavog juga Hrvatske. Napominje kako zahvalu duguju i gradskim ocima koji su im osigurali prostorije za okupljanje u zgradi starog suda na Gracu. Pripreme za nastup na parčevoj fešti održat će kao i obično na platou Bosanke, a voljni su, ističe predsjednik Knego, darovati i jednu svoju svečanu odoru za postav Vojnog muzeja RH koji bi volio u svojim vitrinama i jedan takav eksponat. (Slobodna Dalmacija)

Josip Pupačić

Ne može se rastati od mene

Ruke, ni ptice se ne rastaju. Ne rastaju se ni vode. Na granici, ni izvan granica. Ni u granicama. Svijet je izvan svih granica, izvan svih okvira; unutar jednog prostora, unutar jedne tišine - u čovjeku (koji je grad), u gradu (koji je zemlja). A zemlja se ne može rastati od sebe, ni od grada, ni od čovjeka. Zato nemojte pokušati da iselite ovaj grad; jer ga ne možete rastaviti od njega. Nemojte pokušati da iselite ovu zemlju, jer je ne možete rastaviti od nje; ona je nepreseljiva. Ona je zemlja - narod, koji se ne rastaje od sebe. I ja sam ova zemlja, ovaj narod, ovaj grad. Nemojte pokušati da me rastavite od mene. Nemojte pokušati ovu zemlju - žive i mrtve, i zemlju. (Bilo bi kao da se i nisam rodio, kad bi je mogli izvesti iz mene.) Ali, čovjek je neiseljiv, kao i zemlja. I ne može se rastati od sebe.

Marljive kuharice (i kuhari), koji su tako marljivo radili na pripremi kolinja: Ankica Zoretić, Marica Meze, Davorka Đeraković, Božidar Perković (koji pravi izvrsne krvavice) i Marijana Perković

Isprobajte i ovaj JAKO dobar recept:

Pisana pečenka kao divljač

MATERIJAL: 1 pisana pečenka (lungebraten); 1-2 žlice soli; 15 dag suhog špeka; 4-5 jedaćih žlica masti; 2 kocke šećera; 1 glavica na kolute izrezanog luka; 1 veliki korjen mrkve (u listiće izrezan); 1 veliki korjen peršina (u listiće izrezan); 1/4 male jabuke; kora od crnog kruha 2 prsta debela; 1 čahulica češnjaka, 2-3 lovorova lista; 10 zrna papra; 1 l vruće vode, 1/4 limuna; 2 dcl kiselog vrhnja; 1 kavena žlica brašna.

PRIPREMA: Pisana pečenka se očisti od tetiva, žilica i loja, i nabode špekorn, nasoli, metne na jako vrelu mast u kojoj se šećer ispržio dok nije postao tamno smeđe boje. Istodobno se metne zelenje, luk, kora od kruha, češnjak, lovorov list, papar i jabuka kraj mesa, pokrije posuda i dinsta dok se nije sve lijepo smeđe ispržilo. Tu i tamo se promiješa i okreće meso. Tad se dodaje vruća voda, pokrije posuda i kuha 1 sat. Onda se izvadi meso i izreže na lijepe komade. Reži ga koso počevši od uskog kraja. Sos razrijedi ako je previše upečen sa malo vode, dodaj limun, prokuhaj i promiješaj, protjeraj kroz sito, povrati ga na peč, dodaj vrhnje u kojem si brašno glatko promiješala, promiješaj, prokuhaj, dodaj meso i još 2-3 puta prokuhaj. Dodaju se knedle od žemlji ili krumpira ili rezanci, a ukrasi se sa kriškama od limuna.

Knedle od žemlji (ili kruha)

MATERIJAL: 6 jedaćih žlica masti (ili odgovarajuća količina ulja); 4 velike žemlje; 1/2 l mlijeka; 3/4 l brašna; 4 jaja; 1 mala žlica kosanog zelenog peršina; 2 velike žlice soli; 2 velike žlice mrvice;

PRIPREMA: Žemlje nareži u male kocke, koje isprži na masti (ili ulju) u tavi. Zatim ih polij mlijekom i ohladi. Onda dodaj brašno, jaja i sol, naređi tijesto i pusti 1 sat stajati. Od toga tijesta pravi mokrim rukama knedle u veličini male jabuke koje kuhaj u slanoj vodi 15 do 20 minuta. Drugi način pripreme: pripremi vrlo čistu platnenu salvetu, stavi u salvetu tijesto kao malu štrucu kruha, zamotaj dobro i stavi kuhati u slanu vodu kao i knedle. Kuha se oko pola sata. (Kad se štruca skuha, izvadi ju, izreži na šnite, koje će biti vrlo rahle i ukusne). Kad se knedle (ili štruca) skuha, ne treba ih ispirati hladnom vodom, već odmah staviti u sos od mesa, jer će tako dobro upiti sav sos.

Može se poslužiti sa salatnom ili dodati pisanoj pečenki kao divljač (ili divljači) ili kiselim plućicama.

Bakina kuharica

S kolinja: predsjednik "Josipa Bana Jelačića" gosp. Ladislav Meze (stoji), Franjo Bertović član Nadozornog odbora H.B.Z.(sjedi)

Orlando opet razoružan

Veseli i ne baš dobronamjerni slavljenici u novogodišnjoj su fešti (opet) razoružali najpoznatijeg dubrovačkog viteza Orlanda. Sa statue ispred crkve svetoga Vlaha, gdje je i bila središnja gradska zabava, za sada nepoznati počinitelji odlomili su mač iz Orlandoove ruke, te će vandalske rane Orlando trebati što prije zacijeliti.

ARHEOLOŠKO ISTRAŽIVANJE BENEDIKTINSKE OPATIJE SV. MIHOVILA NA RUDINI

Gradski muzej u Požegi vršio je nekoliko godina sistematska arheološka istraživanja na srednjovjekovnom sakralnom objektu koji predstavlja vrijedan arheološki, povijesni i kulturni spomenik 0-te kategorije. Mala romantična crkva iz 12. stoljeća pronađena je 1980. godine, a konzervirana je 1982. sredstvima SIZ-a za kulturu općine Požega. Od 1986. do 1989. godine, zahvaljujući donatorstvu zagrebačkog biskupa pokojnog dr. Đure Kokse, Muzej je nastavio velika istraživanja u kojima se došlo do izvanrednih znanstvenih otkrića. Otkriveni su temelji cijele benediktinske opatijske sv. Mihovila - temelji romantične trobrodne crkve s predvorjem, njena gotička dogradnja, sakristije, samostanske kapele, klast sa cisternom i bunarom, te temelji desetak prostorija samostana.

Uz pronalazak desetak novih kamenih konzola, otkriveno je mnoštvo popratnog arheološkog materijala (dijelovi arhitekture, freske, keramika, metal, novci i dr.).

Ove godine, u rujnu 2000. Gradski muzej nastavio je istraživanje zahvaljujući sredstvima Ministarstva kulture Republike Hrvatske. U 16-dnevnom iskapanju, sa 20 radnika, otkriveno je mnogo toga što je izuzetno važno za daljnje upoznavanje ovog najvrednijeg nalazišta u požeškom i slavonskom kraju.

Novi dokumentarni film:

ŠEZDESET I TRI DANA KOJA SU PROMIJENILA HRVATSKU

Cjelovečernji dokumentarni film "Novo, novo vrijeme" prati događaje na političkoj sceni Hrvatske u razdoblju od 16. studenoga 1999. do 18. veljače 2000. godine. To je jedna od najdramatičnijih dionica novije hrvatske povijesti, od smrti predsjednika Franje Tuđmana, preko parlamentarnih, zatim i predsjedničkih izbora, sve do inauguracije novoga predsjednika Stjepana Mesića. U ta 63 dana u kojima se promijenila ne samo vlast nego i politička slika Hrvatske kamera bilježi zbivanja oko izbora i borbe za vlast, prateći devetericu političara u njihovim javnim i tajnim razmišljanjima, postupcima, intrigama, nastupima, dogovaranjima i ogovaranjima. Često se događa s igranim filmovima da ih poistovjećuju u nekim dijelovima s dokumentarnim materijalom jer su previše "uvjerljivi", kao preslika stvarnosti, što se smatra komplimentom. Kod dokumentarnih filmova je obrnuto, oni ne funkcioniraju ako su "glumljeni", ako se osjeti da autori insceniraju, odnosno "namještaju" događaje pred kamerom.

Srećom za Rajka Grlića i Igora Mirkovića, autore ove dokumentarističke sage o promjeni vlasti u Hrvatskoj, to nije bio slučaj. Događaji su se izmjenjivali strelovitom brzinom, hrvatska politička scena bila je, doslovno, prekrkana intrigama, neizvjesnostima i svakojakim dramskim obratima. U tome su se našli političari, barem ona deveterica koji su pristali da im kamera postane dijelom života, pokazali priličnim profesionalcima i znalcima svoga, filmskog dijela, "posla". Tako u sto minuta filma možemo između ostalog uživati u nepokolebljivosti Ivice Račana, koji ni u opozicijskim danima nije odstupao od svojih zamisli i ciljeva. Stipe Mesić pokazao se duhovitim i opuštenim, čovjekom iz naroda, u čiju pobjedu mnogi tada nisu vjerovali, između ostalih ni Ivan Jakovčić, koji je to nekoliko puta spomenuo. Vlado Gotovac bio je neobičajeno tih i suzdržan, Dražen Budiša emotivno prebuciran, Mate Granić pretjerano profesionalan i namješteno ugađen, Zlatko Tomčić jednostavan, Radimir Čačić pomirljiv, a Vlatko Pavletić samoljubiv.

Posebno smiješne bile su "epizodni" likovi, pri čemu su prednjačile pjevačko-osvetničke ekshibicije Zlatka Canjuge, retoričke nespretnosti Ljerk Mintas-Hodak i političke opaservacije rockera Gorana Barca iz vinkovačkog sastava "Majke". Među novinarima najveće uloge pripale su uredništvu Nacionala te djelomice Hrvatskoj televiziji i njezinim problematičnim kriterijima, zatim Radiju 101 i Jutarnjem listu. No, teško je prepričati cijeli dokumentarac, pogotovo kada se radi o 63 uzbudljiva dana koji su promijenili hrvatsku sadašnjost, s 230 sati snimljenog materijala koje je trebalo zbiti u dopustive kino okvire. Pri

Otkriveni su temelji, najvjerojatnije bazilike koja bi mogla biti i trobrodna (buduća istraživanja potvrditi će naše pretpostavke ili će ih negirati). Građevina ima smjer istok-zapad, duga je 13.5 metara, široka 5.5 metara, a na istoku ima polukružnu apsidu. Na jugu su sačuvana dva velika potporna zida što ukazuje na masivnost cijele građevine. Obzirom da nisu završena istraživanja na ovom dijelu kompleksa, možemo pretpostaviti da se radi o objektu nastalom između 4. i 12. stoljeća (od odlaska Rimljana do dolaska benediktinaca na Rudinu). Ove godine otkriveni su i temelji tornja na crkvi sv. Mihovila, tako da možemo zamisliti kako je izgledala romantična kamena crkva s dva tornja na glavnom ulazu. U tornju su nađene dvije kamene grobnice, a uz pokojnike je bila po jedna kamena glasačka kuglica (za izbor opata). U predvorju crkve pronađeno je sedam grobova, na istočnom dijelu još tri ukopa, bez grobnih priloga.

Ove godine pronađen je kamen sa latinskim natpisom "HIC IACET MARCO" (ovdje leži Marko), kamena škropionica, srednjovjekovni kameni nadgrobni spomenik, cijele keramičke posude, mnoštvo čavala, nož, kuke, rimski građevinski materijal, raznobojne srednjovjekovne freske, te fosili ježinca, školjki i hrastovog lišća. Pronađeni materijal ukazuje na dugi kontinuitet naseljavanja ovog vrijednog nalazišta.

prof. Dubravka Šokac-Štimac.

tome su uz autore filma nesumnjivo golem posao učinili snimatelji Mario Delić, Svebor Kranjc, Goran Legović, Igor Savatović, Alan Stanković, Slobodan Trninić i Maja Zrnić te montažeri Ivana Fumić, Tomislav Pavlić, Dana Budisavljević i Vjeran Pavlinić.

Svečana premijera filma "Novo, novo vrijeme" održala se u četvrtak, 18. siječnja u kinu Europa u Zagrebu, a nakon toga film kreće u redovito kino prikazivanje u Hrvatskoj. Bit će zanimljivo pratiti kako će domaća publika reagirati na ovaj neobičan i nadasve zabavan dokumentarni film koji je pravo ogledalo svih nas. Mogli bismo čak reći da je "Novo, novo vrijeme" ogledalo sadašnje zbilje hrvatskoga naroda sa svim povijesnim, društvenim, političkim i individualnim utjecajima. Jer koliko god junaci ovog filma (bez obzira na to radilo se o glavnim ili sporednim likovima) bili određena imena i prezimena, oni su istodobno slika i preslika sviju nas, koji smo ih prihvatili ili odbacili, oponašali ili ignorirali, divili im se ili im se dodvoravali, ogovarali ih ili poštivali, bojali ih se ili ih prezirali, ismijavali ih ili obožavali... To smo svi mi. Zato, zamislite se nad ovim filmskim ogledalom. (B. Somen, Vjesnik)

Božićno doba: Ankica Jezerinac, Msgr. Juraj Jezerinac i gđa. Eva Bukovac

NA NAJVEĆEM SVJETSKOM SAJMU NAUČIKOG TURIZMA BOOT 2001.

Hrvatska jahta zvijezda Düsselendorfa

DÜSSELDORF - Najveći svjetski sajam nautičkog turizma BOOT 2001. svečanom ceremonijom pred nekoliko tisuća uzvanika u subotu je otvorio vrata za izlagače, poslovne ljude i posjetitelje iz 45 zemalja koji će idućeg tjedna u njegovih 17 hala dogovarati poslove i turističke aranžmane, prodaju i putovanja vezana uz more, rekreaciju na vodi i vodene sportove u ovoj godini.

Na rekordnih 215.000 četvornih metara svoju ponudu predstavlja 1700 tvrtki sa svih kontinenata, a poseban spektakl za oko pola milijuna posjetitelja, koliko se procjenjuje da će ih tijekom idućih dana posjetiti BOOT, jesu jedrenjaci, luksuzne jahte i motorni brodovi, čije vrijednosti u desecima milijuna maraka mame uzdahe.

U najatraktivnijoj i prvi put ove godine u funkciju stavljenju hali broj 6 sajma, s izloženim mega-jahtama, svojom ljepotom, tehnikom i veličinom dominira hrvatska jahta Dat Helja, 35 metara dugačak luksuzni jedrenjak, izgrađen u pulskom brodograđilištu Heli, koje je u vlasništvu Nijemca Johanna Stengla. Zbog njezine atraktivnosti i činjenice da je ona danima prije početka ovoga sajma medijski iznimno zastupljena i isticana kao najveći ovogodišnji izložak svjetske turističke smotre u Düsseldorfu, hrvatska je jahta u subotu na naslovnica vodećih njemačkih novina nazvana "zvijezdom među morskim ljepoticama" na BOOT-u.

Na sličan način posebno je najavljen i hrvatski nastup na službenoj

press konferenciji sajma, održanoj u petak, a čast da pred turističkim čelnicima 45 zemalja svijeta sudjeluju u programu svečanog otvorenja došli su i hrvatski operni umjetnici Lidija Horvat-Dunjko i Neven Belamarić. Dat Helja je inače zajedno sa štandom od oko 600 metara četvornih službeni izložbeni prostor Hrvatske turističke zajednice, na kojem je prikazana i bogata pomorska tradicija Hrvatske, ali i atraktivne turističke mogućnosti jadranske obale s tisuću otoka.

Kolika je vrijednost marketinškog iskoraka Hrvatske u turističkoj promidžbi koja traje u Düsseldorfu, pokazuje i činjenica da je službena delegacija sajma s najvišim njemačkim dužnosnicima turističke i nautičke industrije odmah po otvorenju posjetila hrvatsku mega-jahtu i štand HTZ-a na kojima su im domaćini bili zamjenik ministrica turizma Veljko Ostojić i direktor HTZ-a mr. Niko Bulić. Osim nastupa HTZ-a, izuzetno zanimljivo i kvalitetno hrvatske nautičke mogućnosti predstavljaju i udruga hrvatskih marina na zajedničkom štandu s ACI-jem, koji plijene pozornost brojnih njemačkih nautičara koji su i ove godine bili hrvatski najbrojniji gosti. Inače, službene statistike sajma govore kako se šest milijuna Nijemaca redovito bavi nekim od sportova na vodi, pri čemu su na prvome mjestu ronjenje i jedrenje, pa je potencijal njemačkoga turističkog tržišta izniman za sve zemlje koje u svojim ponudama imaju i mogućnosti odmora uz more. (Slobodna Dalmacija, 21. siječnja)

Kreditom EBRD-a, Karlovac ipak do ljeta dobiva obilaznicu

ZAGREB, 15. siječnja - Prvi pokušaj privatizacije dioničkog društva "Autocesta Rijeka-Zagreb" (ARZ) okončan je prošlog tjedna. Kako je za Vjesnik izjavio Ivan Prgomet, direktor ARZ-a "donesena je odluka da se odbije ponuda jedinog preostalog natjecatelja u procesu privatizacije, konzorcija koji predvodi francuski Bouygues".

"Ponuda koja je predložena povjerenstvu za natječaj nije zadovoljila tražene uvjete i zbog toga je preporučeno da se odbije. Mnogi, a čini se i preostali natjecatelji, zaboravili su kako je projekt izgradnje ove autoceste, kao prvi u Hrvatskoj definiran po međunarodnim standardima i to kako tehnički i pravno, tako i financijski. Mjerila koja je postavila Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD), ono su prema čemu smo se ravnali. Ponuda je bila takva da ju, jednostavno, prema postojećim uvjetima financiranja ne bismo mogli platiti. Cijena gradnje je bila prevelika, državna subvencija je trebala biti prevelika i nije nam preostalo ništa drugo nego ponudu odbiti", kaže Prgomet.

No prekid privatizacije na taj način mogao bi biti opasan po cijeli projekt, budući da je privatizacija bila jedan od uvjeta za zaključno financiranje putem dugoročnih kredita EBRD-a i njemačke razvojne banke KfW.

"Točno je da je partnerstvo privatnog i državnog sektora ono što propagira EBRD, no, u ovom konkretnom slučaju EBRD i dalje stoji čvrsto iza projekta i prema dostupnim informacijama pristali su i na daljnje financiranje projekta. Tako se očekuje odobrenje kredita od 120 milijuna njemačkih maraka i to bez državnih jamstava uz pomoć kojih bi se vratio kratkoročni sindicirani kredit preuzet za izgradnju karlovačke obilaznice, odnosno dionice Karlovac-Vukova Gorica. Na taj način skinule

bi se sve sumnje o tome hoće li ili neće do sezone biti gotova obilaznica Karlovca", pojašnjava Prgomet.

Prema njegovim riječima, vrlo blizu realizaciji je i financiranje dionice Kupjak-Vrbovsko koja je, također sa 40 do 50 posto dogotovljena izgradnjom najtežih i najvećih objekata. U taj bi se dio uključila njemačka KfW banka s kreditom od 200 milijuna njemačkih maraka pa bi i ta dionica mogla biti dovršena u predviđenom roku do ljeta 2003. "Zasad je taj kredit na deset godina s početkom koji iznosi rok gradnje plus još šest mjeseci", kaže Prgomet.

Sada, kad je odrađen ovaj kritični dio posla oko pronalazanja rješenja za zaključenje financiranja ovoga što je trenutačno u gradnji, u Autocesti Rijeka-Zagreb navode kako će ponovo strukturirati projekt i predložiti Vladi da se posljednja dionica Vrbovsko-Vukova Gorica riješi kroz privatizaciju i koncesijski model i to tako da se ponovo raspiše natječaj ili, kao lošije rješenje, da Hrvatska sama dovrši izgradnju.

"Budući da je riječ o pravcu koji je na međunarodnom koridoru, kredite možda i ne bi bilo tako jako teško pronaći, međutim, ako se Hrvatska odluči sama izgraditi ovu autocestu koja graditeljski košta 850 milijuna maraka, a s troškovima financiranja penje se na milijardu maraka, neće biti novca za ostale projekte gradnje cestovne infrastrukture. Projekte za koje nema koncesijskog zanimanja i koje će stvarno trebati graditi vlastitim resursima i dugoročnim kreditima koje će vraćati proračun i dijelom sama cesta. Zbog toga bi bilo bolje da se ovaj projekt, za koji sigurno postoji i koncesijska opravdanost, gradi u tom privatiziranom modelu", zaključuje Prgomet. (Vjesnik, 17. siječnja)

dine. Prema prvim pokazateljima, za sada ima pedesetak posto više rezervacija nego u isto vrijeme lani. Regija je sigurnosno i politički stabilna, posebno nakon izbora u Srbiji, kaže Ostojić, što u očima stranaca ima najveće značenje. Podsjeća da su se i prije dvije godine pojavile slične priče o projektilima koji su bačeni u Jadran, no ni tada turizam zbog toga nije patio.

Štoviše, turistički znalci tvrde da će Hrvatska ovoga ljeta imati najbolju turističku sezonu dosada, a navala rezervacija više ih plaši nego što ih raduje. Naime, nastave li turisti tražiti svoje mjesto na našoj obali istim tempom kao do sada, nevolje će biti potpune drukčije nego predhodnih godina. Nećemo ih sve imati gdje smjestiti! Hrvatski su turistički kapaciteti premali i u lošem stanju! (Jutarnji list)

TURISTE NE OBESHABRUJU VIJESTI O RADIOAKTIVNOM OTPADU U JADRANU

Kako će se informacije o odbacivanju radioaktivnog oružja u Jadransko more odraziti na ovogodišnju turističku sezonu? Jesu li strani turisti zbog straha da bi mogli biti ozračeni počeli otkazivati već rezervirane aranžmane ili ih i ne zakazuju? Začudo, slika prvih rezervacija za ovoljetnu sezonu potpuno se suprotna.

Kako je jučer za Jutarnji list izjavio pomoćnik ministrica turizma Veljko Ostojić, buking nikad nije bio bolji nego ove go-

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 75, 31. I. 2001.

Svi Tuđmanovi dokumenti bit će preseljeni u Hrvatski državni arhiv

Zagreb - Kao što je premijer Ivica Račan najavio, Vlada će danas na zatvorenom dijelu sjednice donijeti odluku o načinu korištenja dokumentacije predsjednika Tuđmana. To nam je jučer potvrdila glasnogovornica Vlade Aleksandra Kolarić.

Vladina odluka odnosit će se, doznajemo, na svu službenu dokumentaciju pokojnoga predsjednika Tuđmana, a ne samo na transkripte njegovih razgovora s ostalim državnim dužnosnicima, čije je objavljivanje dosad izazvalo najviše dvojbi u javnosti. Odluku o načinu korištenja dokumentacije Vlada je pripremila u suradnji sa stručnjacima iz Hrvatskoga državnog arhiva s kojima je sastanak održan u utorak. Budući da se konačna verzija odluke jučer još pripremala u Banskim dvorima, nismo doznali što će se točno učiniti s dokumentacijom s Pantovačaka.

Još nije određen rok

No, prema našim informacijama Tuđmanovi dokumenti bit će preneseni i pohranjeni u Hrvatskom državnom arhivu, ali još nije preciziran rok u kojemu se to planira učiniti. Ako će se Vlada voditi uobičajenom praksom, to znači da će svu dokumentaciju najprije popisati Ured Predsjednika, a nakon preuzimanja i Vlada kako bi se obostrano registrirali svi dokumenti. No, bez obzira na to gdje će se nalaziti dokumentacija, ostalo je pitanje njezine dostupnosti, odnosno hoće li nakon preseljenja u Hrvatski državni arhiv svaki građanin moći slobodno zatražiti uvid u te dokumente ili će oni biti označeni državnom tajnom i na taj način na određeno vrijeme onemogućiti javnosti pravo na uvid. Prema mišljenju

Razmišljanja...

Vladimir Goss:

C and C

Yesterday I allowed myself a few moments of joy watching the change in the White House. It remains for me a mystery why so many Croatian Americans supported democrats (I am a republican, who did not vote for either of the two Bushes, i.e., I chose not to vote). After all, it is the second Clinton administration which treated us like "junkyard dogs" (credit the words to Richard Holbrooke) and I am sure very glad to see Madame MA gone from the State Department. I will repeat: how this administration is going to treat us, depends on our initiative. Unfortunately, I do not see representative of Croatian American organizations lining up in front of the office of Mr. Powell and Ms. Rice.

The BBC reported that Bush's inaugural message centered on four Cs - civility, courage, compassion, and character. Like my American colleagues in electronic media I have noticed one of them - CIVILITY. I dug into the box with the clippings and reared some of my columns in "Dom i svijet" from 1998-99. There is hardly any in which I did not plead for civility (tolerance, understanding of the opposing view, looking at issues, avoiding arguments "ad hominem," keeping the volume of voice at normal decibel level).

If I thought that Croatian politics then needed an injection of CIVILITY, what to say now! (The First Citizen of Croatia greets formation of an new NGO calling its founders "a bunch of desperados"! Politics are dirty (almost) everywhere, as President Bush reminded us, more civility would be welcome to American politics, but we in Croatia just cannot afford it. We have a young country with a lot of enemies, and a lot of work to do on making our "kiflica" secure and prosperous.

For centuries Croats have been conditioned to act not to improve their own lots but to make sure that the lot of their neighbors does not. Croatian political parties are not levers to make society function, but cliques of like-minded persons, tribal organizations centered on "the leader" (there are some exceptions among smaller parties, e.g. the NDS presided over by a man whom I admire very much, Nikola Stedul). Times are insecure and sticking with a group, and following a "leader," increases the sense of security. So we howl in groups

Miroslava Kržaka, predstojnika Katedre za arhivistiku na zagrebačkom Filozofskom fakultetu, dokumenti u Uredu Predsjednika su arhivsko gradivo u nastajanju, odnosno registraturna grada. On smatra da bi svi dokumenti iz Ureda Predsjednika koji nisu označeni oznakom državne tajne, a transkripti to nisu, trebali biti dostupni javnosti, odnosno svakom građaninu.

To, međutim, nije jednako pojmu objavljivanja jer onaj koji dokumente objavljuje, prema osobnom kriteriju vrši i njihovu selekciju. Profesor Kržak napominje kako nema potrebe da se transkripti premještaju iz Ureda Predsjednika.

Profesor povijesti Ivan Goldstein dopušta mogućnost da neki razgovori vođeni na Pantovčaku mogu biti državna tajna i smatra da njih ne bi trebalo objavljivati.

Što je državna tajna

Međutim, oni razgovori koji impliciraju prekoračenja Predsjednikovih ili ovlasti neke druge osobe, koji navode na zaključak da su se kršili zakoni i Ustav, ne smiju biti državna tajna i moraju se objaviti. Goldstein smatra da bi se trebalo imenovati nezavisnu komisiju koja bi odlučivala koji razgovori ostaju državna tajna, a u kojima ima indicija da je riječ o nečasnim i kriminalnim radnjama.

Transkripti te druge vrste trebali bi biti predani nekoj instituciji, primjerice Hrvatskom državnom arhivu, kao što je učinjeno s nekim drugim dokumentima a ne da se selektivno distribuiraju nekim medijima. Oni, pak, transkripti koji eventualno budu poslani u Haag, u istome trenutku moraju postati dostupni hrvatskoj javnosti. (Jutarnji list)

refusing to listen to others. And in the process we try to maintain a zero level of CIVILITY - since, of course, the others must be by definition, wrong - fascists, communists, traitors, blasphemers - and do not deserve any better. We end talking to ourselves, convincing one another how great we are, which may be a way of psychotherapy, but not a way to promote our interests as a whole, or the interests of Croatian people and state. Most of the history of Croatian American PR has been Croats going to Croatian events, telling each other how great and mistreated we are. Instead of convincing others of our greatness.

Political parties as they are, are a bane to Croatian political and social life (or just life!). I therefore would like to underline the words of Dr. Miroslav Tuđman from his recent interview: *"Nećemo prerasti u stranku. Ono što nama u Hrvatskoj sada treba jest čvrst konsenzus oko temeljnih nacionalnih vrijednosti i zaštite nacionalnih interesa i identiteta. Iz tog opće prihvaćenog supstrata slijede razvojni programi. Temeljni nedostatak postojeće vlasti u Hrvatskoj i jest da unutar sebe nema tog konsenzusa oko temeljnih nacionalnih vrijednosti."*

If you decide to reread my *Dom i svijet* columns, which I imperiently very much recommend, you will find this other "c" word - CONSENSUS - coupled with "national," as often as CIVILITY. One implies the other. Without practicing what they mean, we will continue howling in the dark which in the end is going to swallow us.

Ivo Perić: Povijest Hrvata (Odlomak iz knjige)

HRVATSKA U PRVOJ JUGOSLAVENSKOJ DRŽAVI (1)

Utapanjem u Kraljevstvo SHS Hrvatska je izgubila svoju državnost koju je dotad, iako u različitim oblicima, imala tijekom više od tisuću godina. Razumljivo je stoga što su to utapanje mnogi Hrvati dočekali s nezadovoljstvom. Stranka prava reagirala je već 2. 12. 1918. javnim proglasom. U tom je proglasu konstatirala da je vladarem zajedničke države postao srbijanski kralj, a time i zajednička država kraljevinom, za što nije tražen pristanak građana iz Države Slovenaca, Hrvata i Srba, niti su se o tome izjasnila najviša predstavnička tijela s područja Države Slovenaca, Hrvata i Srba. Delegaciju od 28 članova za pregovore, izabranu od Središnjeg odbora Narodnog vijeća SHS nije izabrao narod i ona, kao takva, nije mogla ni smjela tako olako prenijeti suverena prava naroda na srbijanskoj suverenosti. Na kraju tog proglašenja Stranka prava istakla je da će ona i dalje ostati dosljedna u svojoj težnji 'za ujedinjenje svih hrvatskih zemalja u republikansku državu u savezu slobodnih neovisnih država Slovenaca, Hrvata i Srba'.

Dana 5. 12. 1918. došlo je u Zagrebu do krvoprolića. Nezadovoljni načinom prvoprosinacskog ujedinjenja i slavljem tog ujedinjenja koje su priredile Pribićevićeve pristase, zagrebački građani i hrvatski vojnici iz dviju domobranskih pukovnija došli su na središnji zagrebački Trg bana Josipa Jelačića. Klicali su za republiku, protiv monarhije. Njihovi povici: 'Dolje dinastija! Dolje kralj Petar! Dolje srpski militarizam!' - potakli su policijske organe da rastjeraju demonstrante. A kako to nije bilo lako zbog otpora demonstranata, policijske snage uporabile su i oružje. Ubijeno je 15, a ranjeno više od 20 demonstranata.

Budući da je na područjima bivše Države SHS i nakon stvaranja Kraljevstva SHS ostao privremeno i dalje u uporabi austrougarski novac (kruna), vlada Kraljevstva SHS naredila je potkraj 1918. da se izvede žigosanje svih papirnih austrougarskih novčanica. Nakon toga naredila je i markiranje tih novčanica, tj. da se na svaku papirnu novčanicu nalijepi za tu svrhu posebno izrađena markica. Lijepljenje tih markica obavljeno je od studenog 1919. do kraja 1920. Pri tom markiranju država je - u obliku državne takse - za sebe uzimala 20 % od vrijednosti obilježnog novca, što je bila otimačina i nov razlog za nezadovoljstvo u 'prečanskim' krajevima - za Srbijance su svi stanovnici Kraljevstva preko Drine, Save i Dunava bili 'prečani', tj. oni tamo preko.

Nedugo zatim provedena je unifikacija novčanog sustava. Dinar je proglašen jedinom valutom u Kraljevstvu SHS. Iako je kupovna vrijednost jednog srbijanskog dinara bila jednaka kupovnoj vrijednosti jedne austrougarske krune, nadležni državni organ iz Beograda naredio je 1920. da se pri zamjeni novca mijenjaju 4 krune za jedan dinar! Takvo nasilno obezvređivanje krune bilo je upereno protiv ekonomske moći i ekonomskih interesa 'prečanskog' stanovništva, kojemu je time nanesena ogromna materijalna šteta.

Hrvati su teško podnosili poniženja koja su doživljavali u vojsci i od žandara. Srbijanski oficiri i podoficiri batinali su ili šamarali vojnike za svaki izgred. Pritom su ti oficiri i podoficiri posebno iskazivali svoju netrpeljivost prema vojnicima koji nisu bili pravoslavci, tj. prema Hrvatima, Slovencima, Muslimanima, Albancima, Mađarima i ostalima. Smetala su im njihova imena, njihov govor, običaji, ljubav prema zavičaju, njihova latinica kojom su pisali i primali pisma. U nekim su garnizonima postojali i interni propisi o batinanju vojnika. Često se događalo da su i žandari, uglavnom Srbi, batinali hrvatske seljake, okrivljujući ih katkad bez ikakva povoda za republikanstvo, za protivljenje monarhiji, za nepoštovanje kralja.

Nakon stvaranja Kraljevstva SHS ostali su na snazi i dalje razni propisi bivše Kraljevine Srbije. Jedan od tih propisa odnosio se na žigosanje volova i konja. Žigosanjem je trebalo utvrditi sposobnost te tegleće stoke jer se ona mogla mobilizirati za vojne potrebe u vrijeme vojnih vježbi i u slučaju rata. Kad je to žigosanje započelo u Hrvatskoj, hrvatski seljaci su se - početkom rujna 1920. - pobunili. Pobuna je izbila u mnogim selima na području kotareva Sveti Ivan Zelina, Stubica, Zlata, Križevci, Bjelovar, Garešnica, Grubišno Polje, Čazma, Kutina, Dugo Selo. U sukobima između seljaka i žandara bilo je mnoštvo pretučenih i ranjenih te nekoliko mrtvih. Pobuna su ugušili žandari i vojska. Mnogi pobunjeni seljaci bili su uhićeni i zlostavljani, a znatan ih je broj strogo osuđen na vremenske zatvorske kazne.

Veliko nezadovoljstvo Hrvata u Kraljevstvu SHS izazvalo je i prihvaćanje Rapallskog ugovora. Tim ugovorom od 12. studenog 1920. Italiji su bili dodijeljeni dijelovi hrvatskog teritorija: Istra (bez općine Kastav), Zadar i otoci Lošinj, Cres, Lastovo i Palagruža. Budući da su Talijani držali pod svojom okupacijom i Rijeku - također na osnovi teritorijalnih obećanja, dobivenih od sila Antante iz 1915. - kasnije je prepušten Italiji i taj najveći hrvatski lučki grad, Rimskim sporazumom između Kraljevine Italije i Kraljevine SHS od 27. siječnja 1924.

Nepovoljna gospodarska situacija u Kraljevstvu SHS - od 1921. - prisiljavala je Hrvate na daljnje iseljavanje. Ekonomski emigranti odlazili su ponajviše u Sjevernu i Južnu Ameriku te u Australiju i Novi Zeland, a politički emigranti u zapadnoeuropske zemlje, ponajviše u Austriju i Njemačku.

Stranačko-politički život odvijao se dosta živo i na hrvatskom prostoru. Predratna Hrvatska pučka seljačka stranka - pod rukovodstvom Stjepana Radića - bila je najaktivnija u poratnom vremenu, nakon stvaranja Kraljevstva SHS. Zalažući se za 'neutralnu hrvatsku seljačku republiku' i za 'saziv posebne hrvatske konstituante', ta se stranka od 7. prosinca 1920. nazvala *Hrvatskom republikanskom seljačkom strankom*. Kao takva, ona je postala najveća hrvatska politička stranka, što su pokazali i izbori za Ustavotvornu skupštinu 28. studenog 1920. Ona je dobila 50 zastupničkih mandata i prema tom broju mandata zauzela četvrto mjesto. Prvo i drugo mjesto imale su Narodna radikalna stranka i Demokratska stranka, pretežno srbijanske stranke, koje su se zalagale za centralizam, unitarizam i monarhiju, a treće mjesto - Komunistička partija Jugoslavije, koja se zauzimala za državno uređenje u kojem bi sva vlast pripadala 'radničkim i seljačkim sovjetima'. Ustavotvorna skupština u Beogradu u kmjem sastavu - od 419 zastupnika bilo je nazočno 258 - donijela je 28. lipnja 1921. ustav slabom apsolutnom većinom, a ne kvalificiranom većinom. Taj ustav potvrdio je monarhiju, dao kralju neograničena prava, te ozakonio centralizam i unitarizam (u duhu 'jedan narod - jedna država'). Državni parlament nazvan je *Narodna skupština Kraljevine Jugoslavije*.

Zastupnici Hrvatske republikanske seljačke stranke nisu htjeli sudjelovati ni u Ustavotvornoj skupštini, ni potom u Narodnoj skupštini, jer nisu željeli položiti prisegu kralju. Nastala preimenovanjem Hrvatske pučke seljačke stranke, Hrvatska republikanska seljačka stranka je, kao i ta njezina prethodnica, ispočetka (do 1921.) djelovala samo na području sjeverne (bivše Banske) Hrvatske. Od 1922. ona proširuje svoje djelovanje i u južnoj Hrvatskoj (Dalmaciji), te u Bačkoj i u Bosni i Hercegovini. Na izborima za Narodnu skupštinu Kraljevine SHS 1923. ona je izborila 70 zastupničkih mandata, zauzevši, prema broju mandata, drugo mjesto. Ali ni otada nije htjela sudjelovati u Narodnoj skupštini. Tražeći razumijevanje i pomoć za rješenje hrvatskog pitanja, Stjepan Radić odlazio je u Austriju, Englesku i SSSR. Uzevši za povod uklanjanje Hrvatske republikanske seljačke stranke u Međunarodno seljačko vijeće (Seljačku internacionalu) u Moskvi, Pašić-Pribićevićeva vlada potkraj 1924. donijela je odluku da se 'Obznana' - kojom je 1920. bila zabranjena KPJ - i Zakon o zaštiti države primijene i na tu Radićevu stranku. Ona je odmah zabranjena, a njezin predsjednik Stjepan Radić i mnogi drugi njezini prvaci bili su uhićeni.

Zabrana Hrvatske republikanske seljačke stranke prouzročila je promjenu njezine političke taktike. Prijašnje nesudjelovanje u radu Narodne skupštine nije dalo željene rezultate, a na traženu pomoć drugih država nije se moglo računati. Zbog toga je vodstvo stranke odlučilo da je nužan politički zaokret. Pavle Radić, jedan od vođa zabranjene Hrvatske republikanske seljačke stranke, sinovac Stjepana Radića, dao je na prvoj sjednici novoga sastava Narodne skupštine u Beogradu u ožujku 1925. izjavu da Hrvatska republikanska stranka priznaje monarhiju i ustav od 28. lipnja 1921. Nakon toga su utamničeni prvaci Hrvatske republikanske seljačke stranke pušteni iz zatvora, a stranka je nastavila rad pod nazivom *Hrvatska seljačka stranka* (HSS). Nedugo zatim HSS je zaključila sporazum s radikalima i dobila 5 ministarskih mjesta u vladi. Ali, kako radikali nisu dopuštali nikakve promjene u unutrašnjem uređenju države, HSS je 1926. napustila vladu i otada prešla u oporbu, zalažući se za ostvarenje svog federalističkog programa. (Nastavlja se)

ZA 50 GODINA HRVATSKA ĆE IMATI SAMO TRI DO TRI I POL MILIJUNA STANOVNIKA

"Za 165 godina Turčin će pokopati zadnjeg Nijemca", pisalo je nedavno u Süd Deutsche Zeitungu. Tako zloguka predviđanja ne moraju se do kraja obistiniti, međutim, izvjesno je da će trend smanjenja nataliteta u Europi dovesti ne samo do promjene strukture stanovništva nego možda čak i do smjene ili promjene europske civilizacije. Hrvati po svoj prilici neće doživjeti ni 165 godina. Vjerojatnije je, ako se odnos prema demografskim kretanjima stubokom ne promijeni, da će posljednji Hrvat u Hrvatskoj nestati za manje od 200 godina. A, nastavi li se iseljavanje dosadašnjim tempom, možda i prije. Naime, Hrvatska je od 1950. do 1995. godine, kao i Mađarska, imala najmanji porast ukupnog stanovništva u Europi. Od 1950. do 1954., u Hrvatskoj je prosječno godišnje rođeno 92.954 djece, a 1999. godine 45.179 djece. Broj živorođene djece je više nego prepolovljen. Zato se sada u Hrvatskoj gotovo progresivno smanjuje priljev mladih u radnu dob, ali se i progresivno povećava priljev u umirovljeničku. Čak da se danas i zaposle svi nezaposleni, opet bi bio krajnje nepovoljan odnos zaposlenih i umirovljenika.

Za razliku od visokorazvijenih europskih zemalja, u Hrvatskoj nisu primaran utjecaj na broj živorođenih imali samo tzv. čimbenici razvoja nego i politički. Loša demografska slika može se promijeniti samo velikim zalaganjem društva. Što su glavni uzročnici sadašnjeg stanja. Prvo, stalno iseljavanje. Još od kraja 19. stoljeća i početkom 20., kada se najviše iseljavalo u prekomorske zemlje, iz Hrvatske se stanovništvo iseljavalo. Uglavnom zbog agrarne prenapučenosti, odnosno zbog raspada tradicionalne poljoprivrede koju nije nadomještala industrija, ali i zbog hrvatske otvorenosti iseljeničkim procesima u ondašnjoj Austro-Ugarskoj.

Od kraja pedesetih godina 20. stoljeća, taj se proces ubrzava, a ljudi najviše odlaze u europske razvijene zemlje. To je tzv. ekonomska emigracija na koju je i te kako utjecalo političko stanje u SFR Jugoslaviji, ali i neosmišljen regionalni razvoj. Izravna demografska posljedica za Hrvatsku je "privremeno" iseljenih više od 350.000 ljudi, koji su porodili više od 120.000 djece. No, privremena je s vremenom postala trajnom iseljenošću, pa se teško može očekivati znatniji povratak toga iseljenog stanovništva. Oni su za Hrvatsku, kao stanovnici, uglavnom izgubljeni.

Drugi čimbenik smanjenja stanovništva i depopulacija su ratovi. U Prvom svjetskom ratu Hrvatska, u današnjim granicama, izgubila je više od 163.000 stanovnika. Drugi svjetski rat osobito je bio demografski poguban. Osim izravnih ratnih gubitaka, tu su i gubitci Bleiburga i Križnog puta, od 50.000 do 300.000 ljudi. Ratnim žrtvama mogu se pribrojiti i žrtve osveta, zatvora, itd.

U Domovinskom ratu je poginulo 13.584 stanovnika. Osim izravnih ratnih gubitaka, nepovoljnu demografsku sliku upotpunjavaju iseljavanja kao posljedica opće društvene i gospodarske krize što ju je uzrokovao rat, ali i kao posljedica tranzicije. Računa se da je od 1990. do 1999. iz Hrvatske, osim Srba, iselilo još oko 130.000 najvitalnijeg i najobrazovanijeg stanovništva. To, osim demografskih, ima i gospodarske posljedice.

Demografska slika Hrvatske bila bi još lošija da u nju nisu stalno dolazili uglavnom Hrvati iz BiH. Od kraja Drugog svjetskog rata do Domovinskoga, uselilo ih se od 300.000 do 400.000 i to najvitalnijih, u fertilnoj dobi. Oni su popravili demografsku sliku i useljavanjem tijekom Domovinskog rata i poslije: više od 130.000 iz BiH i više od 20.000 iz ostalih krajeva bivše SFRJ.

Unatoč sadašnjoj demografskoj slici, koja se i bez obzira na stalno smanjenje stanovništva, veći mortalitet od nataliteta, može smatrati kritičnom, tek predstoji pravo suočavanje s dramatičnim smanjenjem stanovnika. Prema najnovijim istraživanjima i procjenama, u Hrvatskoj živi 4.224.418 stanovnika. Točni podaci znat će se poslije ovogodišnjeg popisa, koji počinje 1. travnja i završava 15. travnja. Procjenjuje se da će se za 50 godina broj stanovnika Hrvatske smanjiti na tri do tri i pol

milijuna, sa znatno većim udjelom starijih ljudi, a ne primijeni li se implicitna politika (usklađeno planiranje društvene ukupnosti), trend smanjenja će se nastaviti.

U Vladinu programu za razdoblje 2000.-2004. za demografiju piše: "Budući da pronatalitetna populacijska politika sama po sebi ne donosi željene rezultate, Vlada će poduzeti mjere aktivne redistribucijske politike u revitalizaciji brdsko-planinskih, otočnih, izoliranih i ruralnih područja kako bi u prostorno funkcionalnoj organizaciji ukupnog državnog prostora i ova područja imala svoju ulogu. Posebne mjere poduzimat će se u područjima koja su već ušla u fazu izrazito negativnih demografskih trendova". Iz teksta se vidi da Vlada očito ne shvaća bit problema.

Ne shvaća da je demografija sastavni dio ukupne razvojne politike i najvažniji resurs sadašnje i buduće Hrvatske. Kako će to Vlada redistribuirati stanovništvo, ako priznaje da do sada ni jedna demografska mjera nije uspjela? Iako u prošlih 10 godina stanovništvo doslovce izumire, o tome vlada začuđujuća šutnja. Možda se ipak nešto počne mijenjati, jer je na taj problem podsjetio zagrebački nadbiskup msrg. Josip Bozanić kad je na novogodišnjem primanju kod predsjednika države kazao: "Društvo koje šteti na djeci zatvara svoju budućnost".

Andelko Akrap:

DEMOGRAFSKI PROBLEMI ZAUSTAVILI RAZVOJ U DVIJE TREĆINE HRVATSKE

O aktualnom stanju stanovništva u Hrvatskoj i drugim važnim pitanjima s tim u vezi, razgovarali smo s doc. dr. Andelkom Akrapom, demografom s Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

** Od 1. do 15. travnja popisivat će se stanovništvo. Gdje će biti ubrojani naši građani koji su na tzv. privremenom radu?*

- Od 1998. godine, Državni zavod za statistiku prikuplja i obrađuje podatke vitalne statistike u skladu s preporučenom definicijom ukupnog stanovništva UN-a i Eurostata. Prema toj definiciji, ukupno stanovništvo obuhvaća sve koji imaju prebivalište u Hrvatskoj i nisu odsutni godinu i više te sve koji nemaju prebivalište u Hrvatskoj, ali su prisutne godinu i više. Tu su definiciju prihvatile i druge europske zemlje, pa je, po njemačkoj statistici, 31. prosinca 1997. godine u Njemačkoj boravilo godinu i dulje 206.000 osoba, rođenih u Hrvatskoj.

** Rat je uzrokovao jake migracijske procese u Hrvatskoj i pojačano iseljavanje u zapadnoeuropske i prekoceaneke zemlje. Koliko je hrvatskih stanovnika iselilo od 1991. do 2000. godine?*

- Procijenjeni broj iseljenog stanovništva iz Hrvatske, po procjeni skupine demografa (bez srpskog stanovništva), od lipnja 1991. do lipnja 1998. iznosi 130.000. U tom razdoblju, iseljenih Srba, nakon odbitka povratnika, u 1998. bilo je 280.230. Inače, iseljeni Srbi su natprosječno demografski stari, a iseljeni Hrvati gotovo isključivo u najvitalnijoj životnoj dobi.

** Zašto je Hrvatska stalno imala "višak" stanovnika, pa su se iseljavali?*

- Prvo, zato što se nije razvijala na cjelokupnom svome prostoru. Hrvatska nije učinila regionalno suvisao sustav gradova, koji bi zadržali stanovništvo u svojoj okolini, nije izgradila prometnu infrastrukturu... Da je dobre prometne infrastrukture, ne bi bio potreban tako velik priljev stanovništva u tri velika grada - Zagreb, Split i Rijeku. Dobrim prometnim vezama zadovoljile bi se potrebe za školstvom, zdravstvom, kulturom, itd. bez seljenja. Osim toga, industrijalizacijom su bila obuhvaćena područja koja su već imala strukturu i infrastrukturu za razvoj industrije, npr. Zagreb, Split, Rijeka i djelomice priobalje, zbog turizma. Osijek pak gubi populacijsku dinamiku od šezdesetih godina 20. stoljeća, jer njegov gospodarski razvoj nije mogao zadržati stanovništvo u svome okruženju.

** Može li uopće biti gospodarskog razvoja, ako se ljudi toliko iseljavaju?*

- Vec danas demografski čimbenik je ograničavajući za razvoj dvije trećine hrvatskoga područja, jer je populacijski ispražnjeno, a s dosadašnjim odnosom prema demografskim problemima može se očekivati i još gore stanje. (Andrija Tunjić, Vjesnik, 10. siječnja 2001.)

NISU HRVATI SEKTA

MOSTAR - Trideset sedmorica hrvatskih intelektualaca pozvana su u kancelarijsku dvoranu Roberta Barryja, šefa misije OEES-a za BiH, na informativni sastanak i razgovor 25. siječnja o provedbi izbornih rezultata, te o ulozi hrvatskog naroda u BiH u tom procesu.

Među pozvanima je i msgr. Luka Pavlović, generalni vikar mostarsko-duvanjske biskupije. Kako je Robert Barry htio s jednim dijelom hrvatskih intelektualaca raspravljati o izborima, don Luka Pavlović je na njegov poziv pismeno odgovorio i dao svoj doprinos dogovorenim informativnim razgovorima. U pismu se navodi:

-Kako smo navikli faksom primati ili pred kućnim vratima nalaziti razne propagandne materijale pojedinih sekti koje na takav neautentičan način šire svoje anticrkvene ideje, pozivajući ljude da se učlane u njihove sljedbe, pomislio sam onako iz prve: Bože, kako ja izgledam gospodinu R. Barryju i što sam dočekao da me on svrstava u neku skupinu od koje želi sastaviti svoju političku sektu u hrvatskom narodu, tražeći od mene, od moga kolege na Ordinarijatu, sudskoga vikara, dr. don Tome Vukšića, i od 35 drugih laika i klerika, da mu mi poput izabrane sekte dajemo savjete o provedbi izbornih političkih rezultata, za koje je on inače unaprijed jednoglasno glasovao i zakonom dosudio, i to za, sve Hrvate!

Što bi naša laičko-klerička skupina trebala za nj uraditi? I zašto se obraća na nas političke laike, a ne na naše političke profesionalce kojih se sve to i tiče, koje smo i izabrali da nam izbere ravnopravnost i da nam vrate ljudska i politička prava koja nam je OEES oteo? Hoće li on od nas tražiti da mi nagovaramo izabrane predstavnike hrvatskog naroda da bude onako kako je narod glasovao ili će od nas tražiti da nagovaramo da odustanu od svojih ljudskih prava, društvenih obveza i političkih mandata te se povuku i prepuste izbornu vlast

Čuvari nepostojećeg

Članak u New York Times-u (datum), od Thomasa Friedmana pokazuje da bi zlatno tele, koje nazivaju državom BiH, moglo biti žrtvovano kao posljedica novih političkih spoznaja i nove američke politike na Balkanu. Konačno, u Americi priznaju da je stvaranje multietničkih država na Balkanu Sizifov posao.

Ustvari, to je zločin!

Autor se tuži da dok se demokracija razvija u "etnički čistim državama" Hrvatskoj i Srbiji, dotle u multinacionalnoj Bosni, unatoč potrošenih pet milijardi dolara i nazočnosti NATO snaga i izborima koji su održani pod njihovim nadzorom, u Bosni nema demokracije još ni na pomolu!

T. Friedman zorno ilustrira neodrživost politike stvaranja višenacionalnih država na Balkanu citirajući jednog "starijeg zapovjednika NATO-a" koji mu je rekao da je manipuliranje korumpiranih nacionalnih stranaka još uvijek značajno tako da je "fear and pain of the people" takav da nijedna od etničkih skupina nema povjerenja da bude "ruled by the other". Iz ovoga svatko može jasno zaključiti da to nikakva demokracija ne bi bila, ako se dopusti jednoj etničkoj skupini da vlada nad drugom. Zato, ako na Balkanu pravite višenacionalne države - a tamo ni jedna nacija ne želi da nad njom vlada neka druga - morate žrtvovati demokraciju! Radi toga se i raspala višenacionalna država Jugoslavija. Zato se Friedman priklanja opciji koju je već davno predložio Henry Kissinger, a to je podjela Bosne i Hercegovine između Hrvatske i Srbije.

To je veliki udarac za one koji su podržavali Jugoslaviju i koji danas podržavaju BiH kao državu, da bi bila kvasac za opet neki multietnički konglomerat koji bi se možda zvao "Zapadni Balkan". Jugoslavija nije mogla opstati bez diktature, pa to ne može niti Jugoslavija u malom - višenacionalna Bosna, pogotovo ako nije uređena po kantonalnom sistemu.

Odmah nakon pojave Friedmanovog članka u New York Timesu, sarajevsko "Oslobođenje" (25. siječnja) javlja se člankom: "Čuvari

desetoglavoj Alijansi, odnosno predizbornoj OEES političkoj manipulaciji? Ili nešto treće?

Svi smo očekivali od OEESa korektne, poštene, pravedne i moralne postupke. Nadali smo se da će širiti i provoditi načela, osobito 8. načelo spomenute Helsinške deklaracije "ravnopravnost i pravo naroda na samoodređenje". Pa tako i ravnopravnost hrvatskog naroda s drugim narodima naravno i njegovo pravo na samoodređenje, ako i kada to narod zaželi, uključujući i Hrvatsku Republiku, kao što ste je već jednom narodu "osigurali" i s njom sustavno "suradujete"!

Ovo je moj skroman prilog Vašem dogovorenim informativnim razgovorima - kaže se u odgovoru don Luke Pavlovića. (Slobodna Dalmacija, 25. 1)

NEĆEMO BITI GONIČI ROBOVA

- U petak 19. siječnja primio sam faksom pozivnicu od veleposlanika Roberta Barryja, koju nije nitko potpisao, da 2. siječnja dodem na raspravu o provedbi rezultata izbora i o ulozi Hrvata u tom procesu, kaže u svom odgovoru don Tomo Vukšić.

Onome tko poštuje elementarnu pravdu i moral ne pada na pamet raspravljati o provedbi rezultata izbora. Oni se provode sami od sebe tamo gdje vlada pravda i moral i to tako da svakomu bude dano onoliko vlasti koliko glasova mu je dao narod. I samo onome kome je narod dao glasove.

Pojedinci koji bi preuzeli vlast, unatoč tome što ih njihov narod nije prije toga birao, bili bi usporedivi običnim goničima robova iz nekadašnjih političkih sustava što postoje samo na grobljima europske povijesti, kaže don Tomo Vukšić. (Slobodna Dalmacija, 25. 1.)

nepostojećeg". Člankopisac hoće reći da je hrvatsko-bošnjačka federacija nepostojeća, a želio bi da se u praksi oživi bosanska država u kojoj će na cijelom teritoriju dominirati bošnjačka nacija. On, vulgarnim i partizanskim jezikom napada na hrvatsko političko vodstvo u BiH, tako da bi se u nekim ozbiljnijim novinama morali stidjeti takvog članka. Najprije Gojka Šuška označava kao "neoustaškog ideologa", a potom partizanskom krvožednošću počima napad na Hrvate BiH, koji su se "zakleli Gojku Šušku"! Zatim kaže za Antu Jelavića da je to tek jedan "domobran", kojeg se on ne boji jer postoji antihrvatska Alijansa i sve će biti riješeno kako si to člankopisac zamišlja. Zatim se samouvjereno okomljuje na Federaciju za koju kaže da je to samo jedan "prostituirani politički ugovor". Ono što najviše boli člankopisca dovodeći ga upravo do bjesnila jest što osjeća da BiH još uvijek nije država - pogotovo ne onakva kakvom je on zamišlja, gdje bošnjački nacionalisti vladaju od Une do Drine i kao predstavnici brojnijeg naroda, većinom glasova biraju hrvatske predstavnike političke vlasti.

Njegov napis je sinhroniziran s vojnim prijetnjama SFOR-a koji iznenadnim i nenajavljenim vojnim vježbama kod Medugorja ponižavaju i vrijeđaju osjećaje Hrvata katolika, dok na drugoj strani BiH blokiraju grad Orašje i u raciji nacističkog tipa, hapse satnika Zvonka Kaboša, službujućeg časnika 4. GMTBR, i vojnika Roberta Živkovića.

Za člankopisca u "Oslobođenju" koji sebe naziva Gojkom, valjda da bi rekao kako ima i drugih Gojka mimo Gojka Šuška, mogli bi upotrijebiti njegovu rečenicu kojom završava svoj članak, a koja glasi: "Glupost, primitivizam i (bošnjački) nacionalizam vladaju ovom zemljom sve dotle dok ih ne uništi sam život, istom onom voljom naroda kojom su primitivci i (bošnjački) nacionalisti došli na vlast".

Pred Hrvatima BiH je velik i težak zadatak, tim više što su u hrvatskoj državi na vlasti danas ljudi od kojih, nažalost, ne dolazi baš nikakva niti pomoć ni podrška.

Vladimir Đurić

ŠTO JE POKAZAO TRODNEVNI POSJET GLAVNE HAAŠKE TUŽITELJICE CARLE DEL PONTE

BEOGRADU : Srbija ostaje Miloševićev talac

Na završetku trodnevnog posjeta Srbiji glavna tužiteljica Haaškog suda Carla del Ponte održala je u Beogradu tiskovnu konferenciju. Objavila je da nije isključeno ponovno uvođenje međunarodnih sankcija Beogradu ako izostane suradnja sa Sudom. Ustvrdila je da će za ratne zločine "Miloševiću biti suđeno u Haagu", a za druga kaznena djela nema razloga da mu ne sude u Beogradu.

Na upit kada se može očekivati čvršća suradnja beogradskih vlasti odgovorila je da je novoizabrani srbijanski premijer Zoran Đinđić rekao da se "konkretna suradnja s ICTY-jem može očekivati za dva ili tri mjeseca", odnosno nakon što se u Srbiji odstrane određene pravne zapreke i bude donesen novi zakon. Nova vlast u SRJ i Srbiji nije prihvatila zahtjev glavne tužiteljice, a o tome kako je ona primljena u Beogradu dovoljno govori i trijumfalistički tekst u jučerašnjim beogradskim novinama: "Predsjednik Koštunica svojoj se sugovornici obraćao kao studentici koja odgovara na njegovu ispitu i ne poznaje materiju iz koje odgovara!"

SRJ neće izručiti bivšeg predsjednika SRJ jer, kako kaže i srbijanski premijer Zoran Đinđić, "eventualne ratne zločine tek treba utvrditi". Đin-

đić jednom kaže da će se u potpunosti surađivati s Haagom, potom da je ono što je vidio u optužnici protiv Miloševića "gomila špekulacija, novinskih članaka i rekla-kazala". Njegov ministar pravde Vladan Batić kaže da sve osumnjičene, pa i Miloševića "treba izručiti Haagu", savezni ministar pravde M. Grubač pak da punu suradnju "ograničavaju dijelovi jugoslavenskih zakona".

Predsjednik SRJ kaže da bi Miloševićovo izručenje "destabiliziralo SRJ" a predsjednik jugoslavenskog parlamenta Dragoljub Mićunović u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe jasno poručuje: "Naša je spremnost na suradnju s Haagom potpuna."

Očito je da se više ne zna tko iznosi službeni stav SRJ, ali je više nego jasno da u tvrd orah (Miloševića) nitko u Beogradu ne smije otvoriti zagristi. Milošević bi mogao biti veoma nezgodan svjedok za mnoge pojedince u aktualnoj vlasti Srbije i SRJ. Njegovo izručivanje Haagu, ili eventualno suđenje u Beogradu, dovelo bi do velikih lomova u vojsci, policiji, Akademiji nauka, crkvi, a po mnogim procjenama i u - aktualnoj vlasti. (Večernji list, 26. siječnja)

SRBIJANSKA VLADA

ZORAN ĐINĐIĆ - SRBIJANSKI PREMIJER

Ratni zločinac Momčilo Perišić potpredsjednik srbijanske vlade

BEOGRAD - Na jučerašnjoj izvanrednoj sjednici srbijanskog ministarstva za Srbe izvan Srbije i ministarstvo informiranja. Vlada parlamenta za novoga premijera izabran je Zoran Đinđić. U ima čak sedam potpredsjednika. Čelnik Nove demokracije Dušan obraćanju zastupnicima, Đinđić je rekao da je jedan od najprečih zadataka nove vlade "svođenje računa s prošlošću", a Podgorici je poručio da se problemi Srbije i Crne Gore "riješe reformom sadašnje države".

Nova vlada Srbije ima 17 ministarstava, sedam manje od prethodnog kabineta socijalista Mirka Marjanovica. Ukinuta su

sjednik vlade.

Predsjednik Pokreta za demokratsku Srbiju Momčilo Perišić kao potpredsjednik vlade bit će zadužen za "nacionalnu sigurnost". Taj bivši general u Hrvatskoj je osuđen na 20 godina zatvora zbog rušenja Zadra u vrijeme dok je bio zapovjednik JNA u Zemuniku. (Večernji list)

DOGOVOR MEĐUNARODNOG SUDA U HAAGU I BIVŠE PREDSJEDNICE RS

Plavšićeva dobila svoj ured i cijelo zatvorsko krilo

DEN HAAG (Hina/AP) — Međunarodni kazneni sud pristao je bivšoj predsjednici Republike Srpske Biljani Plavšić ustupiti cijelo zatvorsko krilo i uredske prostorije, izjavio je u srijedu glasnogovornik Tribunala Christian Chartier. Biljana Plavšić je zauzvrat povukla svoj zahtjev za smještajem u kućnom pritvoru izvan haaškog zatvora, dodao je glasnogovornik. (Slobodna Dalmacija, 25.1.2001)

US lifts sanctions on Belgrade

WASHINGTON, Jan 19 (AFP) - President Bill Clinton on Friday signed an order lifting US economic sanctions on Yugoslavia, the White House said. However, the United States will continue to freeze the assets of some 81 Serbs, including former president Slobodan Milošević, his family and members of his entourage. The decision is one of the last executive orders signed by Clinton, who will step down Saturday as President-elect George W. Bush assumes the nation's highest office.

Glumatanje žrtve - stari srpski sport

U njemačkim novinskim komentarima objavljenim u petak nitko nije iznenađen odbijanjem Beograda da izruči bivšeg jugoslavenskog predsjednika Slobodana Miloševića međunarodnom sudu za ratne zločine u Haagu. Istodobno, prevladava mišljenje da uskoro (do kraja ožujka) novo vodstvo u Beogradu mora da dokaže da su lovorike međunarodne zajednice opravdane, iako je svima jasno da se Carla del Ponte iz Beograda vratila praznih ruku.

Naslov iz "Süddeutsche Zeitunga": "Koštunica, kočničar iz Beograda", odražava tipičan aktualni njemački stav da bi, kako je sam sebe nazvao, defenzivni nacionalist Koštunica mogao postati kočnica ulaska Srbije u Europu. Pri tome nikom nije promaklo da je Carla del Ponte bila vidno ogorčena "pravnim lekcijama" koje joj je dijelio jugoslavenski legalist.

"Frankfurter Allgemeine Zeitung" (FAZ) u odbijanju Koštunice da surađuje s Haagom vidi dublju pozadinu. Odbijanje Beograda da izruči

bivšeg diktatora ovaj utjecajni dnevnik uspoređuje s "odbijanjem da se zlodjela bivšeg režima tretiraju kao zločini protiv čovječnosti."

FAZ zaključuje da nisu slučajne najave kako bi se u procesu koji bi se možda protiv Miloševića vodio u Beogradu radilo prije svega o zloporabi vlasti i korupciji: "Posljedice bi bile: stari bi se režim proglasio bezazlenom skupinom šaljivdija, a svaki bi se Srbin mogao pozabaviti starom nacionalnom sportskom disciplinom: prikazivanje samih sebe kao žrtava".

Berlinski list "Tagesspiegel" u povodu posjeta Del Ponte Jugoslaviji, među inim, piše, "Malo pravne države, malo demokracije — to ne može, kao što se ne može biti malo trudan. Zemlja koja postupa u skladu s odredbama samo kada joj to dozvoljava prigoda, nije pravna država."

Komentator "Frankfurter Rundschau" misli da "Carlu del Ponte nije lako izbaciti iz koncepta. Ona zna da sat kuca u njezinu korist". (Slobodna Dalmacija)

Franji Šojatu, najstarijem živom nogometašu, bivšem reprezentativcu iz Haška i olimpijskom pobjedniku u plesu 1936. u Berlinu sretan 101. rođendan!

Prof. Josip Foló iz Pule prikupljajući građu za povijest istarskog folkloru htio je provjeriti je li Hrvatska zlatnu medalju u plesu na Olimpijskim igrama u Berlinu 1936 godine osvojila u službenoj ili neslužbenoj konkurenciji. Pitanje je bilo namijenjeno živim akterima toga događaja, stogodišnjem Franji Šojatu i njegovoj 13 godina mlađoj supruzi Adeli. Ako se sjećaju...

Ako se sjećaju? Ne da se sjećaju, nego pamte gotovo sve detalje o događaju koji se zbio prije više od 66 godina...

- Natjecanje u folkloru, odnosno plesu, održano je u berlinskoj Volks operi i bilo je službeno, oficijelno, jer su iza toga proglašavani pobjednici i na svečanom balu dijeljene nagrade - govori zvonkim i čvrstim glasom Franjo, nekadašnji nogometaš Haška i reprezentativac, iz dvadesetih, najstariji živući sportaš, koji će 4. siječnja 2001., napuniti 101. godinu!

Srbi su mislili da nećemo uspjeti...

Ponavlja živim gestikulacijama neke poznate pojedinosti, ali im dodaje i nove, dosad nezabilježene:

- Sjajnom, desetminutnom izvedbom istarskog Baluna (tako glasi i djevojačko prezime njegove supruge, nap. a.) posavskog drmeša Dučeca i Slavonskog kola, hrvatski plesni ansambl osvojio je prvo mjesto i za to dobio srebrni vrč s ugraviranim natpisom "Pobjedniku XI. Olimpijskih igara" i uokvirenu diplomu na kojima je pisala posveta. Koliko znam, to je bio prvi i zadnji put da se folklor kao disciplina našao na Olimpijskim igrama...

*Kako ste se spremali za taj nastup?

- Mjesec dana prije odlaska u Berlin dobili smo prospekt sa svim uputama. Kompletan nastup mogao je trajati najdulje deset minuta, s tim da ima svoj početak, kulminaciju i pad. Koreografiju su odlično napravili Cajlman, Biškupić i Tucić, inače vlasnici plesnih dvorana u Zagrebu, a organizator je bio Laban.

*Kako se dogodilo da Kraljevini Jugoslaviju zastupa upravo Hrvatska?

- Mi smo bili najpoznatiji, ali su Srbi mislili da nećemo uspjeti, da

ćemo doživjeti fijasko, a dogodilo se suprotno. Njihovo Kukumješće ne bi sigurno prošlo, a naš nastup s atraktivnim i dukatima ukrašenim nošnjama i poculicama izazvao je oduševljenje publike, koja je tražila da što dulje ostanemo. Još nešto, u Beogradu su bili uvjereni da ćemo se pojaviti pod nazivom Jugoslavija, no mi to nismo učinili nego smo istupili kao Hrvati. Usprkos ljutnji stalne "pratnje", Zlatkovića iz policije.

I treća bi momčad Građanskog pobijedila...

*Tko je sve sudjelovao u tom dijelu programa?

- Bile su tamo plesne skupine iz Češke, Mađarske, Slovačke, Njemačke, Bugarske... Bugari su, kao da su u Plovdivu, a ne Berlinu, raspalili više od predviđenih deset minuta, na što su gledatelji negodovali. A nama su pljeskali na otvorenoj sceni!

*S tog natjecanja, za razliku od sportskih, nemate nikakve uspomene, slike?

- Svi trofeji, zajedničke slike cijele sekcije, pa i naše, Adeline i moje kao plesnog para, pojedinačne slike, diplome i ostalo s Olimpijskih igara u Berlinu bili su pohranjeni u zagrebačkom Hrvatskom sokolu. Uz knjižnicu, sve je to uništeno dolaskom partizana 1945. godine. Nažalost, ništa nismo mogli spasiti, nisu nam dali ući u naše prostorije... S ulaznih vrata odmah su uklonili i konja i amblem društva.

Ovom zgodom nismo pripovijedali o nogometu, makar Franjo prati sva zbivanja...

- Danas se puno igra loptom po zraku, nabija, to je više glavomet nego nogomet! A da Dinamo izgubi u Maksimiru od Varteksa s 0:4? Takvo što se Građanskom, pa i Hašku, nije moglo dogoditi. I treća bi momčad tih klubova pobijedila svakoga izvan Zagreba...

Od stotine susreta i razgovora s najvećim nogometnim legendama svijeta, ovaj s Franjom Šojatom (i njegovom suprugom Adelom) spada u najuzbudljivije i najdraže.

Sretan 101. rođendan Franji Šojatu!

Večernji list, 2. siječnja, 2001.

Toronto Institute of Spinal Health Dr. J. Željko Srbelj, D.C., D.Ac.

Uspješno i profesionalno liječenje boli i ozlijeđa

- o Boli u leđima
- o Glavobolje
- o Vratne boli
- o Upale zglobova
- o Napetost i bolovi mišića
- o Radničko osiguranje
- o Prometne nesreće
- o Športske ozlijeđe

- o Medicinske usluge
- o Kiropraktične usluge
- o Fizikalne terapije
- o Masiranje
- o Akupunktura
- o Snažno gibanje
- o Tjelesne vježbe
- o Yoga vježbe
- o Vježbe sa leđima

"Ručna Medicina za Kralježnicu"
na dvije adrese:

2522A Keele Street
Toronto, Ontario
416 - 244 - 4900

2 Jane Street (kod Bloor St.)
Suite 208, Toronto, Ontario
416 - 760 - 7418

Alpine skiing-Kostelic close to matching slalom record

OFTERSCHWANG, Germany, Jan 26 (Reuters) - Croatian Janica Kostelic, the speedy teenager who has been topping the slalom scoreboard all season, is within one race of matching the record of eight consecutive slalom wins set more than 10 years ago. Kostelic, aiming for combined gold next week at the world championships in St Anton as well as competing in the slalom, giant slalom and super-G races, won her seventh consecutive World Cup event on Friday to retake the overall lead.

Kostelic's win brought her to within one race of equalling the eight back-to-back slalom victories achieved by Switzerland's Vreni Schneider who won all seven slaloms in the 1988-89 season and the opening race the following winter.

But the young Croat, who turned 19 earlier this month, shrugged off her achievement: "I don't think about it. It's nothing special."

HARD

Kostelic has not always been this way. The youngster threw herself into her early career and led the overall World Cup standings in 1999, aged just 17. But she struggled to cope at the start.

"It was hard in my first year. I was just 15. I lost 20 kilos. I didn't want to talk to anybody. But things are better now."

It took a spectacular crash in December 1999 that tore ligaments in her right knee and almost cost Kostelic her career to calm the young Croat down.

"I think I got stronger after my crash. Before that I was really self-confident - all that mattered was the result. Now my priority is to stay healthy and not just to come first."

Ovi vrijedni mladići su radili na kolinju HBZ: Steve Meze, Danny Bandula, Mile Belan i Michael Sančić (s lijeva na desno)

ŠIBENČANI U NEW YORKU

Proteklog mjeseca Zavičajni klub Šibenik - New York održao je svoj tradicionalni godišnji susret članova - obiteljsku večer. Šibenčani već punih 10 godina dobit od ovakvih večeri namijenjuju pomoći svom zavičaju. Potaknuti člankom gospođe Suzane Grubić u "Šibenskom listu" od 7. studenog 2000., odlučili su i ovom prigodom pomoći Općoj bolnici u Šibeniku.

Predsjednik zavičajnog kluba ing. Vinko Kuzina zahvaljujući prisutnima na odazivu, istakao je kako je članstvo Kluba i do sada velikodušno pomagalo humanitarno djelovanje u korist rodnog grada. Počelo je s pomoći obnovi oštećene kupole katedrale sv. Jakova, a posljednjih pet godina nekoliko puta, medicinskim instrumentima i Općoj bolnici. Posebno je istaknuta uloga u prikupljanju pomoći dr. Živka Štrike koji je još 1995.g. zbog svog neumomnog rada izabran za počasnog predsjednika Zavičajnog kluba Šibenik - New York. I ovo uspješno druženje Šibenčana u dalekom New Yorku znak je da se veze i pomoć rodnom gradu nastavljaju. (HIC)

Pain in her knee keeps the accident fresh in her mind. "Usually I have some pain, but it is getting better," she said.

FAVOURITES

Kostelic is among the favourites for next week's world championships in slalom and has a good chance of taking the combined too. She had not competed in any speed races since her accident, but made a successful comeback to downhill in Flachau, Austria earlier this month when she won the winter's only combined event - which adds slalom times to those of downhill.

"I am skiing well, but I'm not really thinking about the world championships. It's just another race," Kostelic said.

But the Croatian admits she would not mind winning a medal at next year's winter Olympics in Salt Lake City.

"My only goal is an Olympic medal. The rest is just a job. It's just skiing."

Kostelic, a committed Christian who always crosses herself before a race, is at pains to stress she has a life outside sport and spends two months each summer at the Croatian seaside.

"I hang out with my friends, I have a lot of fun," she said.

But Kostelic is often mobbed by fans at home, where she has become a true national celebrity. "People are always asking for my autograph. If they like me that's okay. I like that."

Despite her fame, the teenager said she is not that concerned about the money her career has brought and is not sure how much she earns.

"I don't know and I don't really care," she said, tossing her trademark braids.

Preporučamo Vam:

Zdravije je najveće bogatstvo, a bolesni bi na tu staru izreku mogli nadodati: "Najveće sreća je kad čovjek ozdravi." Mnogi od vas sa problemima prostate, masnoće u krvi, visokim pritiskom, bolovima u želucu i još drugim problemima, obratili ste se na "Nature's Way Co.", prirodnih lijekova, a vaše riječi zahvale potvrđuju da vas nismo iznevjerili.

A što tek reći o našoj kremi od majčine dušice, koju žene jednostavno ne mogu prehvaliti? Ako vam je imalo stalo do vašeg izgleda, da imate glatko, nježno lice, ovu kremu ne možete nikako propustiti. U drevnim danima ona se tajno spravljala samo za dvorske dame, a danas je eto i vama dostupna! Ako niste, ne samo zadovoljni, nego jednostavno oduševljeni sa tom kremom, mi ćemo vam bez ijednog pitanja vratiti novac. Dodatna dobra vijest je što smo je uspjeli osloboditi carine, pa vam je nudimo po povoljnijoj cijeni.

A za kraj, evo i naš nagradni konkurs! Prve dvije osobe koje nas nazovu nakon što pročitaju ovaj oglas, dobit će na poklon jedan od naših čajeva, kapi, masti ili majčinu dušicu.

Nazovite "Nature's Way Co." na (905) 846-3060.

We invite readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to length or libelous statements. All letters must include your first and last name, your address and telephone number.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 75, 31. I. 2001.

Iz naše povijesti

DESET GODINA POSLIJE PRISILNA SLIJETANJA ZRAKOPLOVA BOEINGA 727 U ZAGREB UMJESTO U TRST, U KOJEM JE ANTON KIKAŠ PREVOZIO 2,5 MILIJUNA DOLARA VRIJEDNO ORUŽJE ZA POTREBE ZNG-a

Nedjeljni prekooceanski tisak prepun je izvješća i fotografija sa su-botnje inauguracije novog američkog predsjednika Georgea Busha. Dakako, to je glavna tema i svih razgovora. Nismo željeli biti iznimka. Razgovor s uglednim hrvatskim biznismenom i dobrotvorom Antonom Kikašem, koji živi u kanadskom gradu Torontu, počeli smo pitanjem kako će se Bushova administracija odnositi prema Hrvatima. Hoće li im biti naklonjena?

"Iskreno, teško je zaboraviti stav Bushova oca prema Hrvatima. Kada su Hrvati 1991. prenijeli poruku svijetu kako želimo živjeti u svojoj državi, sjećam se kako je državni tajnik Baker kazao kako pozdravlja odluku Hrvata da se odcijepi i da žive u samostalnoj državi, ali da im poručuje kako je za integritet Jugoslavije. Što je prema mome mišljenju, i bez kakve dvojbe, bila poruka Miloševiću da ima Ameriku iza sebe. Znamo kako je odmah iza toga počeo rat u Hrvatskoj - kazao je Kikaš.

Iako je, kako kaže, rođeni optimist, ne vidi promjenu takve politike. Odnos Amerike prema BiH je jednak, pogoto prema tamošnjim Hrvatima. "Teško je predvidjeti nastavak politike prema BiH. Ali, ne vidim svjetlije dane za ozračje u kojem Hrvati žive u BiH." Kikaš s novim američkim predsjednikom kontaktira preko nekih prijatelja.

Oružje je trebalo stići najprije u Trst

Druga nezaobilazna tema bila je njegovo zarobljavanje kada je 1991. u Boeingu 727 iz Južnoafričke Republike dovezao dva i pol milijuna dolara vrijedno oružje za Zbor narodne garde. Tu priču aktualizirao je i povratak (prošlog tjedna) prvog hrvatskog osumnjičenika Tomislava Božovića (potpukovnika JNA i dozapovjednika 185. Lovачko-bombarderskog puka u Puli). Tvrdi se kako je naredio polijetanje dvaju MIG-ova 21 koji su trebali prisiliti zrakoplov Antuna Kikaša na slijetanje. Ni nakon deset godina ne zna je li ugandski pilot ili netko drugi kriv što je zrakoplov sletio neprijateljskim vojnicima JNA na Plesu. Dogovor je bio da će službeno letjeti u Trst, ali će se spustiti u Ljubljani.

- Dok smo letjeli iznad Boke Kotorske, presreli su nas lovci. Kontrola leta iz Beograda pitala je pilota kuda letimo. Pilot je na moje zaprepaštenje odgovorio da letimo u Trst, Ljubljani, a dogovor je bio da kaže u Trst. Ne znam zašto je to rekao i je li riječ samo o njegovoj nesmotrenosti - prisjeća se Kikaš.

- Kontrola leta je istog trenutka odgovorila kako nemamo dozvolu za slijetanje u Ljubljani. Sjedio sam u kabini iza pilotovih leđa. Nakon toga upitao me što će učiniti. I dok smo razgovarali o različitim mogućnostima, ponovno se javila kontrola leta i promijenila stav, rekavši kako imamo dozvolu slijetanja. Tada su dali pilotu instrukcije da umjesto jadranskim koridorom leti koridorom prema Dubrovniku, Mostaru, Bugojnu, Banjoj Luci, Zagrebu i Ljubljani - prema standardnom civilnom koridoru. Rekao sam pilotu neka ide jadranskim koridorom. Nakon pola sata kada sam mislio da smo negdje iznad Rijeke ili Pule, upitao sam gdje smo sada. On mi je odgovorio - iznad Banje Luke. Zaprepastio sam se - kazao je Kikaš.

Zatim se javila kontrola leta iz Zagreba, rekavši pilotu kako im je žao, ali da je zrakoplovna luka u Ljubljani zatvorena zbog tehničkih razloga i da zrakoplov ipak mora sletjeti u Zagreb. Nakon prizemljenja, Kikaš je odmah brutalno uhićen. A kako je to izgledalo, najgorije svjedoči to da su mu slomili dva rebra i zglobove na desnoj nozi. Imao je otvorene rane. Isprebijanog i teško ozlijeđenog prevezli su ga preko Bihaća u Beograd.

U čeliji punoj štakora

- O prva dva dana ispitivanja u komandi u Batajnici, još ne bih iznosio potankosti. Sami možete pretpostaviti kako je to izgledalo - kazao je smirenim glasom. Traženo je da prizna tko je od čelnih ljudi odobrio let. Usprkos svemu nikoga nije odao, o čemu postoje materijalni dokazi. Nakon toga završio je u čeliji punoj štakora. Nisu mu dopustili spavati, teško mu je padalo i to što su mu zabranjivali moliti. Oficiri su mu, dok je proučavao dvije knjige Krivičnog zakona, prijetili: - Ne trebaš ti to čitati, ti si osuđen, ionako samo čekamo kada ćemo izvršiti smrtnu kaznu.

Situacija je bila bezizlazna. No, on je, kaže, vjerovao u sebe i "znao sam da su optužbe protiv mene bile neosnovane". Proučavajući Krivični zakon, sam je našao svoju obranu koju je sugerirao odvjetnicima. Među-

tim, suđenja nikada nije bilo. Razmijenjen je za Aksentijevića, srpskoga generala.

Nakon izlaska iz zatvora Kikaš je nastavio prikupljati pomoć za Hrvatsku. Osobno je darovao oko dva milijuna maraka. Rane su mu zacijelile. No, boli ga kako se obezvrjeđuju svi oni koji su iznijeli i pomagali Domovinski rat. Čak se omalovažava i njegova pomoć, a Manolić je rekao kako je to bio samo "švercerski transport oružja". U zabilješkama Kikaš je zapisao kako su takve neistine još žalostnije, kada baš Manolić dobro zna da je misiju dostave oružja blagoslovio on i tadašnji predsjednik Vlade Franjo Gregurić. Bilo je to 4. kolovoza 1991. kada je u MUP-u Slavku Degoriciji predočio namjeru hrvatske zajednice Toronta da umjesto novca MUP-u dostave "poklon-oružje".

Nakon što su mu svi dali zeleno svjetlo, sljedećeg je dana unajmio privatni zrakoplov Cessnu i s "određenim MUP-ovim čovjekom" s Plesa odletio za Budimpeštu. Nakon neobavljena posla, jer su trgovci tražili veliku proviziju, otputovali su u Beč, u kojem je dogovor uspio. Kada su se vratili u Zagreb i predočili u MUP-u kako će se "dar" sastojati od "stinger" raketa, Degoricija nije bio zadovoljan i inzistirao je da to budu puške i meci. To je obrazložio time kako se upravo vratio iz Slavonije u kojoj se ratuje u kukuružištima i trebaju im puške, a ne stingeri. Kikaš je odmah iz prostorije MUP-a zvao Beč. Promijenio je ugovor. Sljedećeg mjeseca, početkom rujna, Boeing 727 bio je nakrcan oružjem kakvo je trebalo Hrvatskoj. No, pilot ga je spustio ravno u kandže neprijatelja.

- Zašto - pitanje je koje Kikaša proganja već deset godina.

Brak me vratio na deveto nebo

Kikaš je u braku osam godina. Trudi se da djeca znaju što više o Hrvatskoj. Osmogodišnji sin Robert pohađa subotnju hrvatsku školu. Ima još šestogodišnjeg Marka.

- Nakon moje misije i zatvora u Beogradu i svih onih nedaća, ljubav, brak i dječica opet su me vratili u deveto nebo. Sve je to barem malo potisnulo u drugi plan razočaranja koja sam doživio. To me učinilo jačim, iako sam uvijek bio snažan i spreman da se oduprem burama i olujama, pogoto nepravdi koja je dolazila sa svih strana. Međutim, najjače oružje je kada se zna da si čist pred samim sobom, Bogom i ljudima - rekao je Kikaš.

Zagrebački student geodezije

Ugledni biznismen Anton Kikaš bavi se projektiranjem novih naselja, cesta i kanalizacija u Torontu i okolici. Zapravo nudi tri različite usluge: urbanizam, građevinu i geodeziju. Otac mu je iz Bijakovića (Međugorja). Do trinaeste godine živio je u Kaknju. Potom je otišao u Sarajevo na školovanje, a radio je i u Bosni. U Zagrebu je završio Geodetski fakultet. (Večernji list, 21. 1. 2001.)

Bratni par Šeparović s gosp. Antonom Kikašem

Damir Borovčak : *Hello Toronto – ovdje Zagreb*

VRAĆA LI SE ORTODOKSNI KOMUNIZAM ?

Pravi antifašistički borci su na bilo koji način uzeli učešća u Domovinskom ratu i stvaranju Hrvatske države, prepoznavši pri tom velikosrpsku agresiju kao najnoviju genocidnu i fašističku stvarnost i time potvrdili svoj antifašizam, dok su neki drugi borci brinuli uglavnom samo za svoja izgubljena prava.

KOMUNIZAM I NJEGOVE ŽRTVE

Kada je prethodne godine hrvatski narod glasovao na izborima za šestoročlanu koaliciju, jeli znao ili barem slutio, da glasu je za povratak ortodoksnog komunizma? Većina glasača, uvjeren sam, nije o tome ozbiljno propomisljela. Smatrala je to, poslije pada Berlinskog zida i nastankom suverene Hrvatske države, posve nemogućim. Izgleda, to se godinu dana nakon ovih posljednjih izbora postepeno događa.

Mnogima od tih glasača, pogotovo onim najmlađima, možda su i neke elementarne činjenice o komunizmu i njihovim zločinima potpuno nepoznate. Prije svega, pogriješno je poistovjećivati antifašizam s onim ideolozima, nalogodavcima i egzekutorima komunističkog režima, koji su vršili nepojmljive zločine nad domoljubnim Hrvatima u bivšem jugokazamatu. Naime, upravo ti najrigidniji komunisti ponovno su oživjeli i sada se opet sve češće poistovjećuju s antifašističkim pokretom u Drugom svjetskom ratu, kako bi prikriili svoja zlodjela. Takav igrokaz nije više prolazio poslije 1990.g. ali se u želji za sveopćim hrvatskim pomirenjem, u tišini prenio u novonastalu Hrvatsku državu, kako bi se poslije posljednjih izbora opet pojavio na sceni.

Kada razmatramo tu pojavnost treba imati na umu poznatu činjenicu da je u Drugom svjetskom ratu stradalo oko 50 milijuna ljudi. Manje je poznata činjenica da su marksističko-boljševičke vlasti u Sovjetskom savezu od Oktobarske revolucije 1917.g. do pada Berlinskog zida poubijale najmanje 21,5 milijuna ljudi, a prema britanskom sociologu i istraživaču Robertu Conquestu čak oko 45 milijuna ljudi. Profesor Richard I. Walker u jednom izvješću za Američki senat 1971.g., tvrdi da je Kina tijekom svoje komunističke revolucije (od 1923.- 1947) likvidirala oko 64 milijuna ljudi. Ako komunističke žrtve zbrojimo samo iz Sovjetskog saveza i Kine (ostale bivše komunističke zemlje također imaju veliki broj žrtava iz tog vremena), dobivamo čak dvostruko više žrtava komunizma nego što ih je bilo ukupno u Drugom svjetskom ratu.

U Hrvatskoj, u ratnom i poslijeratnom komunističkom mraku, komunistički nalogodavci i egzekutori direktno su odgovorni za najveći pokolj izbjeglih Hrvata na Bleiburgu. Odgovorni su za egzekucije na Križnome putu, na Jazovki i svim ostalim hrvatskim jamama, odgovorni su za nastavak zločinačkog rada i likvidacije u logoru Jasenovac još nekoliko godina poslije 'oslobođenja' 1945.g., odgovorni su i za sve ostale torture i likvidacije u logorima za preodgoj širom ondašnje jugotvorenine. Odgovorni su i za sve poslijeratne egzekucije hrvatskih emigranata u cijelome svijetu, koji su promicali istinu o komunističkoj Jugoslaviji i Hrvatskoj – prisilno utamničenoj u srbozajednici jugokazamata. Komunistička poslijeratna vlast i tadašnji KPH i SKH ukupno su i neposredno odgovorni za likvidaciju oko pola milijuna Hrvata.

KOMUNIZAM PONOVO OŽIVIO

Ostvarenjem Hrvatske države predsjednik Tudman zalagao se za pomirenje svih suprotstavljenih strana iz Drugog svjetskog rata. Izgleda, osobno nije bio pristaša ni lustracijskog zakona, koji bi barem načelno označio tu problematiku komunističkih zločina, te označio i isključio neke pojedince od mogućnosti novih političkih uloga. Vjerojatno sve u strahu i pribijavajući se ponovnih raskola u hrvatskom nacionalnom biću nikada nitko nikoga nije proglasio niti osudio za sve nevine žrtve stradale u 45-

godišnjem komunističkom režimu. Nitko čak nije niti preuzeo odgovornost, niti se ispričao za sve silne zločine počinjene od Hrvata nad Hrvatima. Vjerovalo se u opraštanje, suživot i pomirenje u toj novoj Hrvatskoj državi stvorenoj nakon krvavog povijesnog bespuća, tim više što je sve manje živućih iz generacije tih agonijskih vremena. Tako su mnogi boljševik-komunisti, koji bi trebali odgovarati za svoje zločine (ratni zločini nikada ne zastarijevaju!) ostali neutvrđeni, nekažnjeni (ali ne i neprepoznati) i tako prešutno amnestirani. U koalicionoj udruzi šestorke, biračko tijelo na izborima ne prepoznaje mogući povratak starih metoda komunizma i zato se Hrvatska ponovno nalazi na mukama.

I izgleda zato, upravo suprotno biračkom očekivanju većine, crvena avet prošlosti kao da je dobila u posljednjih godinu dana novu hrabrost, te se i osilila. U tom smislu u posljednjem vremenu bilježimo nekoliko primjera:

Zagrebački trg, na kojem su poslije tzv. oslobođenja 1945.g. činjena najveća zvjerstva, ubojstva i batinjana hrvatskih građana i otpremanja na nedaleko stratište Kanal, samo nakon godinu dana nove komunističke vlasti u Hrvatskoj, mijenja ponovno svoje ime. Na tom trgu nekada je bila džamija, a dolaskom komunističkih osloboditelja u Zagreb "8. svibnja 1945. partizani su na vratima te džamije objesili glavnog muftiju, a mujezinu su odrezali jezik, po čemu bi logično trebao trg dobiti naziv Trg žrtava komunizma" piše jedan ogorčeni čitatelj u Večernjem listu od 21. siječnja og.. Takove činjenice, kao niti 33.000 potpisa koje je prikupio "Pokret za život i obitelj" uz još 13 drugih građanskih udruga, nisu utjecale na bezobrazan cinizam nove vlasti koja je poduzela sve za ponovno preimenovanje Trga hrvatskih velikana u Trg žrtava fašizma. Kojeg li apsurdna i gadljivog komunističkog nametanja od onih koji svoj unitaristički i orjunaški antihrvatski odgoj nasljeđuju već u trećoj generaciji. Naime, čini se da korijeni ovog inata sežu čak do 5. prosinca 1918.g. kada je u Zagrebu na Trgu bana Jelačića, Grga Anđelinović tadašnji šef policije, u krvi ugušio prosvjed zagrebačkih studenata. Pali su tada studenti, jer su išli protiv izdajničke podvale i predaje Hrvatske pod srpsku krunu – Kraljevinu SHS, koja nas je kasnije koštala 70 godina ropstva. U vezi imena trga postojali su razni prijedlozi za kompromis. Tako su napr. građani grada svih Hrvata predlagali da se trg zove Trg žrtava, Trg žrtava fašizma i komunizma ili Trg svih hrvatskih žrtava, pisala su se prosvjedna pisma, objavljivala u tisku otvorena pisma gradskoj upravi, tražilo raspisivanje referenduma, ali nova vlast je ostala tvrdoglava i gluha. Vraćeno je staro komunističko ime, koje je trgu nadjenuto po 'osloboditeljima' iz 1945.g. i time priznate žrtve samo jedne strane i jedne politike.

Na tom tragu u posljednje vrijeme učestale su inhalacije TV gledateljstva s partizanskim filmovima, jer nam naša "nezavisna i nepolitizirana" HTV ponovno prezentira komunističke 'istine'. Tako je nedavno na TV uslijedio i susret s režiserom Veljkom Bulajićem, koji u emisiji "Informativni pregled 007" najavio skorbu novo-repriznu premijeru u zagrebačkim kinematografima svojeg remek djela "Bitka na Neretvi". Ovu premijeru kao potrebu komunistu, posvećuje i najavljuje kako bi i najmlađe generacije upoznale "svoju povijest".

POTREBNO JE UTVRDITI SVE ZLOČINE

Ovih je dana obilježena 57. obljetnica 10. Zagrebačkog

Snimci iz australskih novina o tragediji „Rečine“. Na donjoj lijevoj slici preživjeli s „Rečine“ (slijeva): Z. Tavčar, radio-telegrafist (Englez), Drago Benac i Šime Glavan

Dugi spisak nestalih

Koristeći se onim što su pisale australske novine i što je kapetan Marinović saznao, možemo u glavnim crtama rekonstruirati taj strašni čin. Bio je dan, a u "gvardiji" drugi časnik Zorko Tavčar (sada živi u Trstu). Nitko nije očekivao mučki udarac jer navodno japanske podmornice nisu djelovale po konvojima danju, odnosno rijetko bi potopile neki brod u tim uvjetima i na tom položaju.

Krici, krv...

Prema podacima Over Seas Navigation Trust Ltd. u Londonu od 24. V. 1943., tada su nestali zapovjednik Bartul Monpoli (1905) iz Dubrovnika, Leopold Juh (1911) iz Ljubljane, treći časnik Nikola Tipić (1920) iz Komiže, upravitelj stroja Lovro Điroto (1903) iz Postira, drugi časnik stroja Milan Cvitanović (1910) iz Sumartina na Braču i još 17 ljudi, uključujući i ložača Nikolu Barušića (1985) iz Dikla, mazača Miju Dunata (1903) iz Zatona, kormilara Matu Devića (1908) iz Petřčana i ostali.

Preživjelih je bilo malo i njihova sjećanja su mučna. Z. Tavčar je odmah poslije torpediranja uspio osloboditi jednu splav i spasiti još dvojicu pomoraca - "maloga od kužine" i "maloga od kamare", a samo jedan je uspio sam pomoći sebi. Ukupno, deset ljudi, među kojima i trojica naših, izbjeglo je nekim čudom smrt: Tavčar, strojar Drago Benac, vođa stroja Šime Glavan.

Podmornicu nitko nije vidio. Ali učinak njenog torpeda bio je očit. "Mnogo triješa" - pisale su novine. U stvari, ti raskidani dijelovi oplote i uopće drvo, koje se pod jačinom detonacije našlo u moru, jedino je bilo na pomoći ljudima dok nije stigao saveznički brod spasitelj.

Kapetan Stijepo se vratio u zemlju 1946. godine. Nagledao se čuda i oplemenio se velikim saznanjem da bi ovaj planet, bez lude trke (u što pada i gomilanje naoružanja), mogao procvjetati, riješiti se najtežih lruštenih problema, otkloniti prijetnje bolesti.

Kao što netko započinje rat, netko mora započeti -mir!

Nedjeljna Dalmacija, 5. travnja 1981. godine

UPRAVO OBJAVLJENO PETO, PRERAĐENO IZDANJE BABIĆ-FINKA-MOGUŠEVA "HRVATSKOGA PRAVOPISA"

Pretekavši "za prsa" četvrto izdanje Anić-Silićeva Pravopisa hrvatskoga jezika (koje bi također trebalo uskoro izici, u nakladi "Novoga Libera" i "Školske knjige"), pojavilo se peto, prerađeno izdanje Babić-Finka-Moguševa Hrvatskoga pravopisa. Taj priručnik u izdanju "Školske knjige" - otkako se 1990. pojavio pretisak "londonca", njegova znamenitog prvog, u Hrvatskoj za komunizma uništenog izdanja, objavljenog zatim u Londonu - funkcionira u školskoj uporabi već desetak godina kao jedini s odobrenjem Ministarstva prosvjete. Njegovo peto izdanje, čini se, neće više imati taj monopolistički položaj, jer se i za četvrto izdanje Anić-Silićeva priručnika očekuje odobrenje za školsku uporabu.

U odnosu na prethodna svoja četiri izdanja Babić-Finka-Mogušev Hrvatski pravopis donosi stanovite novosti. Na prvi su pogled najvidljivije promjene u onim pravilima koja su u dosadašnjim izdanjima dopuštala dvostrukosti, čak i trostrukosti. U petom su izdanju takva višestruka rješenja svedena na najmanju moguću mjeru, a praksa će pokazati je li se time pridonijelo pravopisnoj jasnoći i preciznosti ili će pak uklanjanje nekih dvojakosti u primjeni (školskoj, medijskoj, literarnoj i svakoj drugoj službenoj pisanoj komunikaciji hrvatskim književnim jezikom) biti doživljeno kao nametanje.

Evo nekoliko primjera. Dvostrukosti se ne dopuštaju u pisanju d, t u imenica na -dac, -tac, -dak, -tak: pravopisci su odlučili da je odsad pravilno samo, primjerice, zadatci, redci, pogodci, mladci... S tvrdnjom da je upotreba je a ne e iza tzv. pokrivenog r bliža sustavu hrvatskoga književnog jezika, autori također ukidaju mogućnost da ubuduće biramo, na primjer, između bregovi i brjegovi, pogreška i pogriješka, strelica i strjelica, sprečavati i sprječavati - ispravan je samo lik sa je! Uklonili su i pravilo po kojem se moglo pisati neću ili ne ću, nećeš ili ne ćeš i propisali kao pravilan lik samo: ne ću, ne ćeš, ne će... Poznavajući načela i pravila na kojima počiva drugi očekivani pravopisni priručnik (Anić-Silićev pravopis razilazi se s Babić-

Finka-Moguševima, među ostalim, najviše baš u rješenjima za spomenute pravopisne dvojbe), možemo s velikom sigurnošću ustvrditi da se jedinstven sretan završetak hrvatske pravopisne trakavičaste priče još ne nazire. (Večernji list, 24. siječnja)

Sa AMCA-inog predavanja

Zlata Jurić: Okvir za portret

Msgr. Dragutin Petranović

Netko je rekao kako starost, kao zrcalo pokazuje što je čovjek bio unutrašnje cijelog svog vijeka, zapravo, kako se u starosti na licu pokazuju karakter i duša čovjekova, baš kao što se pokazuje reljef nekog brda tek u zimi kad izgubi zelenilo i potpuno ogoli. Da ima neke istine u tome potvrđuje msgr. Dragutin Petranović, čije lice oslikuje sav njegov bogati i blagorodni život. I zaista, umni i blagorodni ljudi postaju divni starci s kojima je radost dolaziti u dodir. Oni svoj život ne mjere fizičkim sposobnostima, nego duhovnim.

P. Msgr. Petranoviću, izgledate izvrsno i drago mi je što Vas vidim u tako dobroj stanju. U čemu je tajna?

* Tajna je u duhu, a ne u godinama Sve dok čovjek može zatreperiti oduševljen za neku ideju ili osobu nije star. Dok pokazuje interes za stvari i događaje oko sebe - nije star. Ljudi su nas uvijek plašili našim godinama, i kad smo mladi kako smo nedozreli za velika djela, a kad smo stari kako smo postali nesposobni za velike namjere! To je čista ljudska pakost: utvrđivati nečije godine! Pitati nekoga koliko mu je godina, to je isto toliko ludo kao pitati ga koliko ima kilograma, a godine i kilogrami ne znače apsolutno ništa za čovjekovu duhovnu i moralnu snagu. Ja sam prije nekoliko godina u Ogulinu proslavio svoju 60. obljetnicu svećenstva, dijamantni svećenički jubilej. Za Ivanje sam u svojoj rodnoj župi Delnice proslavio sa svojim Delničanima ovu za mene značajnu obljetnicu. Što vam to govori? Uostalom, današnji savremeni svijet većinom vode i njime upravljaju sposobni "starc"i, više nego što su upravljali i u Starom Rimu. Ne treba se plašiti godina: treba se s njima nositi, imati mudrosti, pa znati ostarjeti bez ružnoće, bez pakosti i bez tuge!

P. Msgr. Petranoviću, rodili ste se u Delnicama, kako je dalje tekao Vaš život?

* Rodio sam se u Delnicama daleke 1910. Rano sam ostao bez majke, imao sam 7 godina kada je umrla. Nju mi je na jedan način zamijenila vjera u Boga, ali da Vam po redu odgovorim na Vaše pitanje: U Delnicama sam završio pučku školu, a gimnaziju nastavio u Zagrebu, kako su me doveli moji stričevi. Jedan je bio župnik, dekan i pjesnik Stjepan Petranović, a drugi hrvatski podban poslije I. svjetskog rata Ivica Petranović, koji me je kao dijete odveo u Banske dvore i dobro se toga sjećam. Većina ljudi ima poteškoća sa sjećanjima, ja, hvala Bogu, toga nemam. Započeo sam gimnaziju na Kaptolu, a završio na Šalati. Još nisam znao točno što ću studirati, kada mi je jedan svećenik isusovac rekao: "Ti moraš ići van na školovanje!" I zbilja, tako je bilo, otišao sam u Innsbruck studirati filozofiju i teologiju. Nakon tri godine vratio sam se u Zagreb i bio poslan za kapelana u Ogulin. Tada još nisam bio zaređen. Senjski biskup Ivan Starčević zaredio me je 29. lipnja 1934. godine. U Ogulinu sam ostao punih 11 godina radeći kao kateheta, duhovnik časnik sestara i dušebrižnik bolesnika u bolničkoj kapelici. Poslije pada NDH-a, sluteći opasnost za osobni život, samo zato jer sam 1941. godine pozdravio ostvarenje Hrvatske države, priključio sam se u povlačenje polumilionskom mnoštvu Hrvata i krenuo prema Austriji. Kod Celja sam se sklonio kod jednog slovenskog svećenika koji me je poslao u župu Šent Rupert nad Laškim. Ta je župa ostala bez svećenika, jer su Nijemci protjerali svećenika u Hrvatsku. Tu sam ostao pet tjedana, do povratka prognanog svećenika. Poslije toga ponovno sam kod sestre u Zagrebu, koja je bila sretna što sam živ, ali i uplašena za moj život, jer je znala da mi nema mjesta u tom novom političkom oružju komunizma i anti-hrvatstva. I sam sam bio svjestan kako mi prijeti smrtna opasnost, pa sam uz pomoć dobrih ljudi ilegalno prešao granicu i našao se u Grazu. Nakon kraćeg zadržavanja u Austriji, sama Božija providnost me je dovela u Italiju. Putovao sam po sjevernoj Italiji i u Torinu čuo kako se u Genovi nalaze hrvatske izbjeglice koje pokušavaju otići u prekooceanske zemlje. Uputio sam se u Genovu, jer sam osjetio da će tamo biti posla za mene. I nisam se prevario: punih pet godina pomagao sam naše Hrvate kako pastoralno tako i kao socijalni skrbnik. Zahvaljujući odličnoj suradnji s dr. Krunoslavom Draganovićem tisuće Hrvata je našlo svoj novi dom u zemljama Južne Amerike i Australije. Bože, koliko sam bio sretan kada bih nekog od tih naših protjeranih i nesretnih ljudi poslao u novu zemlju, u novu budućnost! Kažem vam, dragi Bog me je tamo poslao. Nakon Genova otišao sam u Rim u kome sam ostao dvije i pol godine. Duša mi je tražila posla i našao sam se u dva izbjeglička logora kod Salerna. Tamo sam ostao pet godina, stekao dragocjena iskustva i nove spoznaje koje su obogatile moj život.

P. Došli ste u Kanadu 1956. godine. Jeste li i jednog trenutka požalili ili bili prožeti sumnjama na svojem putu?

Sretan Vam 90. rođendan, msgr. Petranović!

* Nikad nisam požalio taj svoj korak. Poslije pada NDH-a bio sam unaprijed svjestan mogućeg ishoda: ispitivanja, proganjanja koja bi se pokretala ne samo protiv mene, nego i svakog hrvatskog intelektualca, koji je osjetio bilo svog naroda - znao sam kako moram učiniti taj veliki korak i, kako vidite, napravio sam ga. Tako je to u životu, pravimo korake i ispitujemo svoje temelje i korak po korak objašnjavamo sebi objašnjavamo osobnu odgovornost za sve učinjeno. No, vratimo se moje dolasku u Kanadu. Moram reći da sam u Torontu bio jako lijepo primljen i da nisam sjedio skrštenih ruku. Odmah sam se uključio u rad pomažući tadašnjem hrvatskom svećeniku. Pošto su ocijenili da se odlično snalazim u poslu veoma sam brzo dospio na župu u Wellandu u kojoj sam kao župnik služio do svoje mirovine. Tada je u Wellandu bilo mnogo novodošlih useljenika iz Hrvatske, Poljske, Italije i svi su bili radosni što sam sa njima. Moram reći da sam i ja s njima jednako dijelio svoje oduševljenje. S vremenom sam uveo redovnu nedjeljnu sv. Misu na hrvatskom jeziku, a župne prostorije dao sam na raspolaganje Hrvatima. Osnovao sam folklornu skupinu "Knez Branimir" i na taj način pokušao očuvati naš hrvatski identitet njegujući naše hrvatske običaje i tradiciju. Kako se bližilo moje vrijeme za mirovinu, tako je raslo moje nespokojsvo da mi pučanstvo ne ostane bez svećenika. Naši ljudi i ja osobno smo učinili mnogo za očuvanje naše hrvatske zajednice. Kupili smo jednu prostranu školu s oko 5 hektara zemljišta, pronašli konventualca vel. Alojzija Mikića da nastavi moju dušebrižničku skrb za našu hrvatsku zajednicu. Mjesni biskup je rado prihvatio moj prijedlog i osnovao hrvatsku župu i prvim župnikom imenovao vel. Mikića. Kasnije je na tom zemljištu sagrađena nova crkva sv. Antuna u kojoj se okupljaju naši Hrvati. Kad sam vidio da su moji vjernici osigurani, radosna srca sam se povukao u mirovinu. Moji vjernici su mi priredili nezaboravni rastanak koji se poklopio sa slavljem moje zlatne mise.

P. Msgr. Petranoviću, znam da Vam je oslabio vid i da ne možete čitati, ali ipak ste u tijeku ovih najznačajnijih događanja u svijetu i doma u Hrvatskoj?

* Točno, nedostaje mi čitanje, ali uvijek postoji nešto drugo. Sada više slušam radio, manje gledam TV. Važno je ne predati se ružnim mislima. Baš sam neki dan gledao inauguraciju Busha i bio oduševljen što je u svoju vladu doveo demokrate! To se u nas ne može zamisliti! Stranka koja pobijedi, mora i vladati... tako mi shvaćamo demokraciju. A tek ta mala razlika u broju glasova između Busha i Gora! Kod nas bi izbio rat. Još mi puno moramo učiti. Stvaranje demokratske države nije laka stvar. Ona prolazi kroz svakakve kušnje, zablude, strašne pogreške i fenomenalna otkrića. Rađanje nove države je bolno, kao što je bolan i svaki drugi porod. Ništa nije vječno, pogotovo u politici. Možda je ovo kroz što prolazimo obred pročišćavanja. Moramo vjerovati da trpljenje ima osobnu vrijednost za svakog pojedinačno i za svih kolektivno. Mi ne živimo samo za sebe, nego i za buduće generacije. Kušnje kroz koje prolazimo su dobre, one su tu da nas odgoje.

Nastavak str. 17

U dvorima starih pomoraca:

Zadnji vijad "Zvira" i "Rečine"

"Zvir" parobrod duge plovidbe Prekomorske plovidbe na Sušaku nestao je u valovima u vodama jugoistočne Australije 15. studenog 1942. godine. Događilo se to, svjedoči kapetan duge plovidbe Stijepo Martinović, koji je na njemu bio prvi oficir, u Bassovu prolazu (Bass strait) između Tasmanije i Australije (Tasmansko more), kuda vodi najveći dio parobrodarskih putova za velike luke jugoistočne Australije.

- Plovili smo u konvoju iz Wayale u Newcastle (ušće rijeke Hunter), prevozeći kao i uvijek samo ono što je trebalo zahuktaloj ratnoj privredi. Obilazeći rt Howe, otprilike na po puta između Melbournea i Sydneya, neki su se brodovi orijentirali pomoću vrhunca gorja Kosciusko (2330 m) jer su svjetionici bili pogašeni...

Prvo je otišao "Zvir"

Tog se dana zbilo ono čega se boje pomorci: na "Zviru" je otkazalo komilo! Pukao je lanac i brod je skrenuo sa svog pravca, poremetivši na taj način jedan od osnovnih uvjeta plovidbe u konvoju. Zapovjednik kapetan Anton Buterin s Lopuda, zajedno s cjelokupnom posadom, pokušao je učiniti sve što se u tim trenucima može da bi se spasio brod, ali je sve bilo uzalud. "Zvir" je presjekao put parobrodu "Skagerak" iz susjedne kolone, ne mnogo većem od našeg broda. S punom je brzinom svojim pravcem zasjekao u skladište broj jedan.

Nije ni trebalo poslije pokušaja da se brod spasi davati zapovijed za napuštanje. Sve je bilo jasno, a najviše to da ovaj lijepi brod od 5605 brt zauvijek mora u dubine, jer ga je more velikom brzinom punilo. Skoro cijela posada od 36 ljudi strpala se u jedan čamac koji su kapetan Marjanović, drugi oficir, vođa palube i radio-telegrafist uspjeli spustiti na prilično visoke valove što su prijetili da ih smrve. Bjesnilo mora osjetila su ubrzo i spomenuta četvorica, ali su uspjeli nekako da spuste u more mali čamac. Ljudi u tim trenucima, međutim, nisu toliko ni obuzeti mišlju o vlastitoj sigurnosti pred prizorom potonuća, koja po okrutnoj simbolici, i po posljedicama, najviše govori o surovom životu pomoraca.

- "Zvir" je sat i deset minuta poslije sudara ostao na površini. Netremice, bez daha, gledali smo kako se puni, naginje i zatim nestaje u raljama oceana uz otegnuti, tužni jauk sirene i posljednje oglašavanje broskog zvona. Uronili smo u vodu, ušutjeli, sve se smirilo, a neki su plakali pred tom slikom.

- To su bili ljudi koje život nije milovao. I ratovalo se.

Uskoro su pristigli spasitelji i naša se posada našla na "Limeriku", engleskom brodu, a nedugo zatim i na 25 nautičkih milja udaljenom kopnu gdje su dobili suhu odjeću.

Bijeg od Talijana u Kini

Rat je nesreća svijeta. Razbaca ljude po Zemlji, izmiješa im putove, sudbine: rat je vještina uništavanja!

Imao je Stijepo Martinović poslije propasti "Zvira" mnogo vremena za razmišljanje o tome. Rođeni Korčulanin, iz stare pomoračke obitelji, malo je mislio na to kad je 1923. godine završio nautiku u Dubrovniku, i dok je pola godine kao kadet plovio bez dinara zarade. I opet još dok je stjecao uvjete za polaganje poručničkog ispita ... Rat je u rujnu 1939. godine zatekao ga u Engleskoj, u Sharonessu, gdje je s parobroda "Rečina" iskrcavao žito i drvo. Bila je s njim i supruga Marija, kratko vrijeme, i sa svojim mužem podijelila nemir i slutnje koje takvo vrijeme nanosi u valovima. Onda se ona vratila kući uz "doviđenja" za koje nitko, pa ni ovo dvoje, nije mogao pretpostavljati da će trajati šest godina.

Za "Rečinu" i njenu posadu nastupili su dani nevoljnog (i često) uzaludnog pouzdavanja u pripadnost neutralnoj zemlji i u plovidbu pod svjetlima preko Atlanta.

- Bili smo bez ikakvih pouzdanih informacija iz zemlje. Nikoga u tom uznemirenom svijetu nije bilo da makar naslutimo kako treba postupiti. Ipak, došli smo do zaključka da što prije treba da ukrcao bunker u Čingvantatu i da - bježimo!

Dan poslije njemačkog "raidera"

Preko noći "Rečina" je poprimila sasvim drugi lik. Obilježja neutralne zemlje su pod kistovima i debelim naslagama boje nestala. Svaki član posade osjećao se kao vojnik u okruženju. Odluka je pala da se što prije otplovi u vode nezaraćenih zemalja, kojih je bilo sve manje, i onda što prije k saveznicima.

Tako se "Rečina" sjurila čak dolje na jug, sasvim blizu ekvatora, do otočica Oceana, usamljenog između Mikronezije i Melanezije. Tu je naša posada htjela nakrcati fosfat za Australiju, znajući da bi im britanske vlasti, najblaže rečeno, zamjerile ako bi stigli prazni.

Ali na prilazu tom malom otoku (samo 5,2 km) pošao im je netko u susret u čamcu lučke kapetanije i usplahireno im priopćio da bi trebalo da se što prije udalje. "Jučer je ovdje bio njemački "raider" (pomoćna krstarica) i načinio lom..." Tako je "Rečina" okrenula pramac prema (za oceanska mjerila) ne tako dalekom otočiću Nauru.

- Upravo smo počeli krcanje fosfata, kad smo dobili naređenje lučkih vlasti da se udaljimo od obale jer je neki nepoznati brod na vidiku. Po svemu sudeći, to je također njemački gusar! Istovremeno mi je kapetan Petrić rekao: "Točno, gledao sam ga. Ima topove!" Srećom, uskoro se pokazalo da je to u stvari britanski brod koji je, bez sumnje, bio u potjeri za Nijemcima.

O Roederovim pomoćnim krstaricama se redovno i s velikom pažnjom govorilo na gotovo svim konferencijama vojnih glavešina o pomorskim pitanjima s Hitlerom. A na jednoj od njih, 11. srpnja 1940., bilo je rečeno doslovno da se "u operacijama nalazi šest pomoćnih krstarica. S njihovim posadama mogla bi se izvršiti okupacija kolonija!"

Pri tom se, izgleda, mislilo na rušenje koja su kasnije izvršili "raideri" "Komet (Sciff 45) i "Orion" (Shiff 36). Kod otoka Naurua su potopili, u tri navrata, desetak brodova od oko 60,000 brt te uništili petrolejske tankove, i uređaje za kopanje i krcanje fosfata. Izazov je bio još veći kada su na otočić Emirio iskrcali 500 zarobljenika, mahom pomoraca s trgovačkih brodova, jer su im upravo - smetali.

Krici s "Rečine"

Tako je ovaj brod sa 8500 tona fosfata konačno stigao u australske vode, gdje se uključio u svakodnevne, ne tako duge linije duž jugoistočne kontinentalne obale, zajedno sa "Zvirom" i nizom drugih brodova koji su pomagali napore saveznika.

Poslije je kapetan Stijepo prešao na spomenuti "Zvir" po potrebi i načinio s njime nekoliko veoma uzbudljivih "vijada" preko Pacifika, do južnoameričkih obala, izbjegavši usput jedan od tropskih tajfuna. (Kako bi onda bio dragocjen nauk od pokojnoga prof. Ribolija koji je predavao meteorologiju u Nautici budućim kapetanima! I koliko su bili zahvalni profesoru Roku Mišetiću, oksfordskom đaku, što im je usadio ljubav za strane jezike!)

Plovili su pored Solomonskih otoka i Stijepo je ovako razgovarao s kapetanom Buterinom: Vidite li, rat će proći, a ovi ljudi pod palmama, u rajskim predjelima, neće ni znati kad je počeo, kad je završio, niti tko je pobijedio! Varka: samo malo kasnije, poslije japanskog razaranja američke flote kod Pearl Harbura 7. prosinca 1941. i na ovim prostorima, uključujući i arkadijski mime polinezijske otoke, sve je počelo ključati u ratnom požaru ogromnih razmjera!

Poslije propasti "Zvira" hrvatski se dio posade rasturio po savezničkim brodovima. Kapetan Stijepo bi se svaki put razveselio kad bi susreo ljude sa svog bivšeg broda - drugog oficira Marija Tomasovića, trećeg oficira Zorka Tavčara, prvog strojara Dragu Benca i druge.

- Ali i taj je brod zadesilo zlo. Na istom mjestu gdje i "Zvir".

Sačuvao je, kao posebnu uzpomenu na te dane, fotografiju i izreske iz "The Sydney Morning Herald" od 13. travnja 1943. koji govore o tragičnom kraju našeg broda. Tog je dana "Rečina" plovila u jednom od konvoja (na uobičajenoj ruti), kad je, prema Official communique štaba generala MacArthura "torpedirana od jedne podmornice". Tom škrtom vojnom saopćenju dodano je još samo da su "oni preživjeli spašeni".

Mojim očima (i srcem)...

I ove godine, kao i svake, za Božić i Novu godinu kao da smo se natjecali tko će imati bolje kolače, bolje pite, bolje torte u kući, i razgovori oko prepunih stolova kretali su se vrlo često oko kolača ili slastica koje su domaćice priredile. No, za jedan od kolača uvijek su bila ista pitanja za svakim stolom: "Kaj si sama delala štrudlu? Sama si razvukla tijesto?" I ako bi domaćica ponosno klimnula glavom, sve žene bi ju gotovo gledale sa zavišću, jer nije mala stvar zamijesiti dobru štrudlu.

Jer, štrudla je upravo čarobna riječ u hrvatskom jeziku - to je jedan od "hrvatskih" kolača, ako i nije i "najhrvatskiji"! Diskusije oko štrudle i kako se prave mogu biti danima, a kad završite razgovore i nadete se pred tijestom - na početku ste opet, jer zamijesiti štrudlu - dobru štrudlu - velika je stvar. Svaka od nas zna (ili misli da zna) recept, koji, po kuharici moje bake koja je stara preko 100 godina ovako govori:

1 l brašna (ugrijanog), 2 mjerice (4 dl) mlake vode ili mlake sirutke, 1 mala žlica soli, 3 žlice ulja

Naredi glatko tijesto. Tuci ga dok se ne ukažu mjehuri. Zaokruži ga, izvaljaj na prst debelo, pomaži rastopljenim maslom, pokrij ga ugrijanim limenim tanjурom i pusti ga 3/4 sata na toplom mjestu, da se odmori. Zatim metni na stol čisti stolnjak, posipaj ga brašnom, položi tijesto na sredinu stolnjaka i razvuci ga oprezno rukama na sve strane da bude što tanje. Debele rubove skidaj tako da hodajući oko stola motaš tijesto preko desne ruke. Ovaj smotan okrajak opet fino izmijesi i pusti da se odmori kao prvo tijesto. Zatim poškropi izvučeno tijesto rastopljenim maslacem, posipaj ga do polovice nadjevom i savij tijesto pomoću stolnjaka. Digni naime rub stolnjaka i povuci ga malo, tako da se tijesto samo od sebe savije. Smjesti štrudlu u dobro namazanu tepsiju, namaži štrudlu sa strane i odozgora i peci je 3/4 sata u vrućoj pećnici. Kad se ispeče, izreži je na lijepe komade, slož ih na zdjelu i posipaj sitnim šećerom. Prostorija u kojoj se radi štrudla mora biti topla i bez propuha, inače se tijesto ne da razvući. Štrudla je ljepša i bolja kada se razvučeno tijesto malo osuši i onda istom puni i savija. (Zdrava hrana - dugo zdravlje)

No, kad zaželite zamijesiti tijesto upravo onako kako ovaj recept zahtijeva, ili kako ste čulie od raznih mama i baka i teta i svih (ne) dobronamjernih koje su htjele podijeliti svoje (ne)znanje o štrudlama - tu počinje problem, jer nije lako zamijesiti dobro tijesto za štrudlu.

Tako, dok se pripremate za tijesto za štrudlu, u ušima vam zvone riječi bake koja je govorila da prostorija u kojoj mijesite tijesto treba biti jako zagrijana, tako reći vruća i ne možete a da se ne sjetite užarenih bakinih kuhinja u koje ne daj Bože da si ušao, jer čekala te bujica riječi 'kaj je tebi, mulec, sad zbog tebe štrudla ne bu bila takva kakva bi trebala biti, bedaček jeden!', ili si izletio iz kuhinje takvom brzinom kakvom si i ušao, jer baka i mama su samo naredile: 'Van!!! Djeci nije tu mjesto!'

Kako ja svoju kuhinju ne mogu užariti kao što je to mogla moja baka ili mama u Zagrebu, ja mijesim tu svoju štrudlu u dosta hladnoj kuhinji, pritišćem rukama, koji puta udaram po tijestu (ovisno u kakvom su mi stanju ruke), no idući puta i ja ću, kao moja jedna poznata, tući tijestom po dasci, dok tijesto ne postane mekano kao jagodice na prstima - jer tek tada je spremno za kraći odmor (kako kaže recept), i za daljnji rad. I dok ja mijesim i ruke su mi sve umornije i umornije, sjećam se ruku svoje bake koja je imala stvarno slabe ruke, dok si ju onako sa strane gledao, no kad bi uvalila te iste slabe ručice u tijesto, kao da je dobila neke nove mišiće, i više ništa nije bilo teško!

Jasno, iako je moje tijesto dobro (tako bar kažu moji prijatelji) nije ni blizu tijesta moje bake ili nekih drugih žena koje tako ponosno govore o svom tijestu - koje samo da se ne pozlati u njihovim pričama! Jasno, ja koja sam navikla na razne komentare o mom kuhanju od mame i bake i onih drugih, mene ne zamara niti zabrinjava to da mi tijesto nije savršeno, no pitam se kako je onim novim ili mladim snahama koje ulaze u novi život i jedan od ispita naših domaćica je "a kak radi štrudlu?"

No, vratimo se na razvlačenje štrudle! Dakle, to je zaista umjetnost. Prvo sa valerom razradim tijesto, pa ga onda malo namažem uljem i malo pričekam da se ulje upije i tijesto postane vrlo gipko.

I sad vas već čujem: kakvo ulje?! To ne piše u receptu! Ulje se ne stavlja na tijesto, može se i bez ulja! No, na ovakove komentare ja mimo odgovaram: ja stavljam malo ulja na gornju površinu i nakon 1-2 minute tijesto mi se divno razvlači (jasno, ako je brašno bilo dobro. Ako brašno nije bilo dobro, nažalost, ništa od tijesta za štrudlu, pa evo vam dobrog savjeta: kad "uhvatite" dobro brašno za štrudlu, čuvajte ga kao oko u glavi, jer dobro brašno za štrudlu zaista je važno.)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 75, 31. I. 2001.

Svatko od nas ima svoju tehniku razvlačenja; ja recimo razvlačim prstima ispod tijesta; druge ga razvlače sa gornje strane. Neki ga kao za burek "bacaju" po zraku i tako se pravi sve veće i veće tijesto, koje je sve tanje i tanje! Neki ga postavljaju na stol i jednostavno prstima razrađuju, no svaka od tih tehnika dobra za nekog, a loša za drugog. Jer, koliko god da me netko uvjeravao kako tijesto treba "bacati" - zamislite si gdje bi završilo moje tijesto kad bih ga ja "bacala". U lusteru? Ili na mojoj glavi?

I tako nakon rastezanja i rastezanja - tijesto je gotovo. Pogledaš ruku svojih djelo i uživaš: moje tijesto je dobro, dosta tanko, no nije baš flis papir, ali rijetko je bez "rupa" i tu nastaje problem. Svaka "dobra" kuharica, kako govore one "starije" kuharice, trebala bi znati napraviti tijesto za štrudlu bez rupa, no ja ne mogu i šlus!

Radi tih "priča" o tijestu "koje se tak razvlačilo da se to samo zamisliti može, a da nije bilo niti jedne rupice" - mnoge mlade žene, ili one nove gazdarice trpe. Moja rođakinja rođena u USA nije nikad sama radila štrudlu, a stvarno je željela svojoj djeci napraviti jelo na kojem je gotovo odrasla. Nazvala je nekog tko joj je sve "objasnio", tako da je moja rođakinja "sve znala". Zamijesila je štrudlu, tijesto je bilo dobro, i onda išla na razvlačenje. Tijesto se je divno razvlačilo, pokrilo cijeli stol, bilo baš kao flis papir, "mogel si vidjeti Sljeme" - pravo tijesto za finu štrudlu - i onda se naredila rupa! To fino, tanko tijesto je puklo na jednom mjestu, pa malo na drugom i moja rođakinja je sva užasnuta stajala nad tom štrudlom ne znajući što će, jer kako joj je rekla ta poznata "Tijesto ti bu ono pravo ako nema rupa, a zakaj bi i bilo ako buš bila pažljiva? Meni nikad nije bilo rupa na tijestu za štrudlu!" I stoji moja rođakinja nad štrudlom, suze joj polako idu, jer sav taj posao i - rupa! I kaj bu drugo, skupi to tijesto i s njim u smeće! Nije ona jedina - čujem da je jedna Engleskinja koja se udala za jednog našeg čovjeka dobila vreću od 50 funti brašna s riječima "dobrog" muža: "I sad se vježbaj dok se ne naučiš delati dobru štrudlu!" I žena je naučila, s vremenom!

Pred par dana kad smo imali kod sebe neko društvo razgovor je došao na štrudle, koje ja radim dosta često. Jedna mi je žena rekla, kako ona ne voli raditi tu vrstu tijesta, jer "rupe joj budu na tijestu" i kaj s njim onda? I ja ju gledam i mislim si: ma tko te rupe vidi kad jednom zamotate tijesto, spečete ga ili skuhaite? I neka mi se neka javi koja nije naredila štrudlu, jer joj je tijesto popucalo? I moram priznati da sam se tada sjetila svih tih (ne)dobronamjernih mama i baka i teta i svih drugih koje često zaborave svoje neuspjehe hvaleći se uspjesima i tako često zaustave mlade u pravljenu naše dobre hrvatske štrudle za svoje obitelji.

Zato, drage moje mlade snaše, snehe, snehice, mlade gazdarice (pa i one malo starije) ili kako god vas vaši zovu: štrudlu nije teško raditi. Trebate dobro brašno i kad ga jednom nadete kupite veću količinu "da vam se nađe". Bake i mame imaju svoju tehniku, koju, sigurna sam, htjele bi vam dati, no to nije moguće, jer svatko uči na svojim uspjesima ili neuspjesima (čak i više na onima drugima). Slušajte i mame i bake, no tehniku tijesta za štrudlu razradite same, jer i vi jednog dana morate svojim snahama ili kćerima reći kako ste vi radile štrudlu, predati im svoj recept, svoj savjet - uz recept mame ili bake, ali budite poštene - nemojte zaboraviti prve neuspjehe!

Ja zaista volim razna jela, no štrudla od sira, ona prava slana štrudla od sira je svakako posebna. Posebna je možda zbog toga što smo je imali i kad nismo znali da je to nešto neobično, nešto što najbolje govori koliko mama ili baka ili teta ili strina drže do vas, ili do dragih gostiju. Jer, štrudla ili štrukle se ne rade za svakoga - to je sirotinjsko jelo, no toliko je bogato ljubavlju onoga koji je često mijesio tijesto umornim i slabim rukama, užario se u kuhinji, razvlačio tijesto dok nije bilo takvo da se je vidilo Zagorje - da je teško riječima izreći koliko ljubavi nosi u sebi jedna obična slana štrudla od sira.

Valentina

korpusa. Na proslavi obljetnice pored predsjednika Mesića i gradonačelnika Bandića, pojavili su se i predsjednik HAZU Ivo Padovan, predsjednik SRP-a Stipe Šušvar, general Ivo Prodan, Edo Murtić, Bobi Marotti, Josip Boljkovac, Joža Horvat, te bivši komunistički dužnosnici Ivo i Josip Vrhovec, Marko Belinić, Milutin Batić, Rade Bulat... Bili su tu i predstavnici boraca Jugoslavije, BiH i Slovenije. Ovacije onemoćalih staraca-boraca, prema pisanju "Večernjeg lista" doživjeli su predsjednik Mesić i gradonačelnik Bandić. Oni su podno velike Titove slike govorili o zaslugama partizanskih boraca povezavši to s individualizacijom zločina u Domovinskom ratu. Tom prigodom nije niti jednom riječju spomenut pokojni predsjednik dr. Franjo Tuđman, koji je bio član Korpusa i pokrovitelj prijašnjih njegovih obljetnica. I najvažnije je propušteno. Propuštene su riječi istine o zločinima nad Hrvatima u Drugom svjetskom ratu, ako se već govorilo o zločinima u Domovinskom ratu. Naime treba poštovati načelo jednakosti u kritičkom odnosu prema svim zločinima iz svih režima i zločine istražiti onim redoslijedom kojim su se i dogodili. Povijest se ne može preskakati, jer samo takav odnos nas vodi na put pravednosti i istine.

Zato ne čudi da je predsjednik Saveza antifašističkih boraca Ivan Fumić, bio vidljivo presretan u društvu svojih visokih gostiju, te je izjavio kako su borci ponižavani u proteklom desetljeću u kojem su doživjeli mnoga poniženja, zatiranja i negiranja antifašističke borbe. Pri tom Fumić i njegovi borci zaboravljaju sve zločine nad Hrvatima po tzv. "oslobodenju". Fumić, koji je poznat kao "narodni" sudac u komunističkom režimu, dosudivši brojne godine robije hrvatskim domoljubima, zaboravlja i to da se do sada nitko nije čak niti pošteno ispričao, a kamoli odgovarao za zlodjela počinjena nad Hrvatima poslije 1945.g. Suprotno tome pravi antifašistički borci su na bilo koji način uzeli učešća u Domovinskom ratu i stvaranju Hrvatske države, prepoznavši pri tom velikosrpsku agresiju kao najnoviju genocidnu i fašističku stvarnost i time potvrdili svoj antifašizam, dok su se neki drugi borci brinuli uglavnom samo za svoja izgubljena prava.

Preporučujemo Vam:

TRAVEL SERVICE LTD.

Special Agents for

CROATIA AIRLINES

MEMBER OF IATA

CAR RENTALS

IN CROATIA

General Turist Travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplovne i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Takoder, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uredjuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske," kojeg možete slušati: na radio postaji CHIN 100.7, FM od ponedjeljka do petka od 14:00-15:00, te nedjeljom od 12:00-13:00 sati. (15.40AM)
- Za sve informacije obratite se na naš ured.

- IVICA (JOHN) LONČARIĆ -

3045 Southcreek Rd., Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6

(905) 602-8900 Generaltourist@ICA.net www.generaltourist.com **Fax: (905) 602-8899**